

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petilivra (72 mm):
na enkrat po 15 v
na dvakrat 13
na trikrat 10
na več kot trikrat 9

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvra
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Avstrijski Poznanj.

Koroška, nekdanj najimenitnejša slovenska dežela, kjer še pred 600 leti bil edini uradni jezik slovenski, kjer je še pred 50 leti bilo glavno mesto s 66 % slovensko, kjer je še pred 30 leti šla narodna meja eno uro severno od Celovca, v tej Koroški nočejo poznati nekdanj edinega uradnega jezika, sredi nemškega ozemlja stoji krasni spomenik nekdanje naše slave, vojvodski stol, glavno mesto s 25.000 prebivalci jedva trpi 430 Slovencev pod svojo streho, narodno mejo pa so potegnili južno od Borovelj, t. j. dve uri južno od Celovca (Dr. M. Wutte v sldmarkinem koledarju za leto 1909.). Ali ni žalostno, da nam je najdražji spomin na našo slavo ojet, da je zibel slovenskega rodu v tujih rokah?

Podati hočemo popolnoma objektivno samo nekoliko točk o naših razmerah na narodnoprobujevalnem, kulturnem in gospodarskem polju, kolikor se nam zde neobhodno potrebne v dokaz skrajne potrebe narodno-obrambenega dela za Koroško.

Izobraževalno delo.

Naše narodnoprobujevalno delo smotri za tem, da se probudi ljudstvo k zavednosti do skrajnih meja. Vso nepolitično probujalno delo se osredotočuje v slovenskih krščansko-socialnih društvih, ki so se tekom zadnjih let izkazala kot najboljša obrambena društva. Slovenskih krščansko-socialnih društev, to je izobraževalnih, pevskih, tamburaških in delavskih, je 37, od teh jih je 27 združenih v S. K. S. Z. za Koroško, poleg teh 37 društev obstoji še 6 čitalnic (Prosvete in 10 drugih nepolitičnih društev ter še 20 podružnic Ciril-Methodovih, ki pa v zadnjem času večinoma spé. Največja važnost se polaga v slovenskih krščansko-socialnih društvih na predavanja, knjižnice in veselice. Število predavanj lanskega leta nismo mogli natanko doznati vsled pomanjkljivih poročil, za približno 27 društev smo našli 250 predavanj, kar je gotovo prenizko, pa vsekako častno število, ako se pomisli, kako trda nam prede zaradi pomanjkanja govornikov. Vsako društvo ima svojo knjižnico, ki pa je skoro vsaka nedostatna in izpopolnitve potrebna. Iger se je uprizorilo lanskega leta 113. Iz teh števil je že razvidno, da stojimo na straži, se zavedamo svojih dolžnosti do svojega naroda in branimo mejo, kolikor le moremo. Škoda, da so naše moči tako slabe. Vse politično probujalno delo sloni skoro izključno na ramah duhovnikov.

Poleg tega deluje med neodraslo mladino 43 mladinskih knjižnic.

Lepo procvitajoče delovanje izobraževalnih društev jako otežujejo Sldmarkine in Schulvereinske podružnice, nasejane med Slovenci, potem nemška pevka društva, Schulvereinske, ozir. Sldmarkine knjižnice v vseh trgih slovenskega dela dežele. Ne manj potujočoo delovanje razvijajo razna gasilna in veteranska društva. Vsa ta društva, nasejana med Slovenci, kradejo našemu ljudstvu ljubezen do svojega rodu, ga napolnujejo s srdom, sovraštvom zoper svoje lastne brate, mu ruvajo iz src vero, kratko: ta društva ustvarjajo med nami strastno, zagrizeno nemčursko liberalno stranko.

Da delujejo gorj omenjena slovenska društva ne samo probujevalno, temveč tudi za kulturno povzdigo ljudstva, se razume, a najvažnejša faktorja, ki sta v prvi vrsti poklicana, širiti kulturo na zdravi versko-narodni podlagi, sta cerkev in šola.

Duhovščina.

Da na Koroški zastopniki cerkve spolnujejo svoje dolžnosti napram svojemu narodu, kaže že dejstvo, da si ljudstvo dobrega duhovnika ne more predstavljati drugače, nego kot zavednega, delavnega Slovence. Reči se mora, da za cerkev sploh na slovenskem Koroškem velja izrek škofa Petra Funder, ki ga je rekel doželnemu predsedniku, ko je ta zahteval, naj se vpelje v utrakvistične šole nemški ali vsaj dvojezičen katekizem: »Die Religion ist mir zu heilig, als daß ich sie zu Germanisierungszwecken gebrauchen ließe.«

Šolska tragedija.

A žalostno polje se nam odpira, ako pogledamo na naše šole — koliko bojev! Štirideset let že traja boj za šole, ki bi vsaj nekoliko odgovarjale zdravi pameti in § 19. drž. osn. zak., a vse, kar smo dobili tekom 40-letnega boja, je to: da se sme na dvojezičnih šolah poučevati tri ure na teden materini jezik, in še ta pouk je prostovoljen, sili se nobeden. Drug uspeh pa je: da se je razdelilo troje šol vsako v slovensko in utrakvistično šolo, pa pod eno in istim vodstvom, kar je sicer protipostavno.

Zgodovina boja za slovensko šolstvo.

Za lažje umevanje nadaljnjega boja, ki nas čaka, podati hočem nekaj točk iz dosedanjega, skoro 40-letnega boja.

L. 1872. začela se je bojevati občina Bela za slovenski pouk svojih otrok na nemški šoli v Železni Kapli. Pripravljena je bila sezidati si svojo šolo, pa samo pod pogojem, da bo učni jezik slovenski. A temu se ni smelo privoliti. Do leta 1892. bil se je boj neprenehoma vsako leto. Še

sedaj, po 40. letih ni v Beli šole, otroci morajo pohajati še sedaj v nemško šolo v Kaplo.

L. 1878. (18. jun.) prosilo je 97 katehetov, da bi se jim vsaj nekoliko olajšal pouk krščanskega nauka s tem, da bi se poučevala tudi latinska abeceda, da bi otroci znali brati katekizem, a 3. prosinca 1879. so bili od c. kr. dež. šolskega sveta zavrnjeni.

L. 1886. poslalo se je na drž. zbor 104 peticij za postavne šole, podpisanih od 1700 posetnikov (iz 43 občin), 21 občinskih zastopstev in 32 krajnih šolskih svetov — vse zastopni.

L. 1894. romalo je 33 prošelj na naučno ministrstvo, ker se pri dež. šolskem svetu ni doseglo nič. Podprli so prošnje državni poslanci in deputacija koroških Slovencev — a uspeh: samo troje prošelj so rešili, da so bili pogoji nekako sprejemljivi, a vseh drugih 30 romalo je nazaj v Celovec, da se tam — odklonijo.

Znani so vsem boji za šentjakobsko šolo. Boj se je začel l. 1876., oziroma pravilno že leta 1872. z odlokom deželne šolskega sveta z dne 7. svečana 1872, št. 2362, in končal se je minolega leta s tem, da smo si sezidali s svojimi žulji lastno narodno šolo.

Vsem tem našim napornim bojem se Nemci kratkotalo posmehujejo, za to samo en slučaj: po dolgih in hudih bojih se je obljubilo šoli v Vogrčah, da se bo v II. razredu poučevalo več (kot postavne tri ure) ur na teden slovensko. A kaj se zgodi? Kot učitelja za ta II. razred poslal je c. kr. deželni šolski svet trdega Nemca.

Kakšni so torej splošni uspehi boja zoper protipostavne šole?

L. 1861. 28 slov. šol, 56 dvojez., 249 nem. šol, L. 1908. 3 (+ 2 zas.) „ „ 84 „ 303 „

Vseh šol sem našel 392, od teh 127 na slovenski zemlji. L. 1891. bilo je le še 17 popolno nemških šol na slovenskem delu, a l. 1908. že 38, in sicer so to šole z največ razredi po trgih in večjih vaseh. Kot nemške šole z mirno vestjo lahko tudi označimo vse dvojezične šole, kajti slovensčina, kjer se sploh rabi, rabi se le dva do tri tedne.

Da so koroške šole za ponemčevalne namene kot nalašč ustvarjene, kaže zanimivo dejstvo, da se Schulvereinu niti ne zri potrebno zidati si le ene svoje šole. V vseh obmejnih pokrajinah ima nekaj zasebnih šol: na Češkem 8, na Moravskem 2, v Šleziji 5, na Kranjskem 3, na Štajerskem 4, na Goriškem 1, samo na Koroškem ni nobene, ko bi jih vendar vsak pričakoval največ. Že to je zadosten dokaz, da so c. kr. koroške šole ponemčevalnice prve vrste, da si Šulverein še želeli ne more boljših. A da si zasigura te šole za

vse mogoče slučaje, da iztrebi iz njih i slovenski krščanski nauk, zato si odkupuje odločevanje v šolah za borih 600—3000 kron. Pač po ceni je koroška mladina! Samo od 1. avgusta 1908 sem našel na ta način pridobljenih 17 šol.

Kot ne šol, tako Schulverein tudi ni treba nastavljaati svojih učiteljev, ker jih na drug način dobi ceneje. Minolega leta podpiral je Schulverein na Češkem 27 učiteljev, na Moravskem 15, na Nižje-Astrijskem 1, na Tirolskem 3, na Štajerskem 6, na Kranjskem 15, in na Koroškem, najmanjši slovenski pokrajini, 20.

Ker delovanje Schulvereina le ne obrodi takoj zaželjenega sadu, priskočil mu je l. 1908 razdelil 5000 K med zaslužne učitelje na utrakvističnih šolah.

Da Schulverein olajša, oziroma požuri ponemčevanje, vzdržuje še šest otroških vrtcev (Prevalje, Pliberk, Železna Kapla, Velikovec, Borovlje, Trbiž), ki ni ne eden v izključno nemškem ozemlju.

Slovenski učitelji — renegatje.

Žalostno je, da imamo toliko učiteljev, rojenih Slovencev, ki zataje svoj rod za vsak judežev dar in ki nimajo nobene samozvesti; še bolj boli, da se celo učiteljske moči, ki pridejo iz Kranjske, sramujejo svojega jezika in ga rabijo le, kadar so dobre volje. Tako se je izrazila neka učiteljica T., rojena v Ljubljani, proti nekemu rojenemu Nemcu iz Švice: »Jaz znam tudi slovenski, pa govorim v šoli slovenski le, kadar sem dobre volje in takrat napravim otrokom veselje.«

S silo, ki bje vsem pravičnim in pedagogičnim načelom v obraz, se nas sili učiti se tujega jezika, se naši deci ruva iz src domoljubje (nasprotuje § 21. šolskega in učnega reda z dne 20. avgusta 1870., št. 7648, jo potujčuje in ustvarja iz nje najstrastnejše janičarje — a na Koroškem se pravi to: Strogo po zakonih in predpisih! Ne pravimo zastopni, da je na Koroškem narobe svet, zato se mora tudi podlaga za razumevanje § 19. glasiti drugače kot drugod, namreč: Koroškim Slovincem je materini jezik nemški, godila bi se jim krivica in kršil bi se torej § 19., ako bi bili koroški Slovenci par kričavec na ljubo prisiljeni, učiti se drugega deželne jezika — to je slovensčine...

Slovenski otroci in učitelji preganjani.

Kako trpe otroci, ki so izročeni takim za ponemčevalni posel še posebej plačanim učiteljem! Navajam samo par suhih dejstev: v Šmarjeti v Rožu je bila slovenska šolarica zaradi slovensčine oklofutana, v Vogrčah je bil kaznovan fant, ker je slovenski pozdravil. Na dvojezični šoli v Lešah nastavila je učiteljica šolarko, ki je

LISTEK.

Grozodejstva ob času revolucije v Barceloni na Španskem.

Preč. o. general Kasian Gasser se je mudil, ko je na Španskem izbruhnila revolucija, na vizitaciji v Kandiji pri Novem mestu. Ko je slišal o grozodejstvih v mestu Barceloni, ga je silno skrbelo, kaj je z njegovimi sobratji. Zavod usmiljenih bratov leži namreč le pet minut hoda zunaj Barcelone. Dan na dan je blagi gospod poln skrbi pričakoval poročila in njegove zadnje besede pri odhodu iz Novega mesta so izrazile skrb za svoje sobrate. V Gradcu je dobil vendarle dolgo zaželeno poročilo, katero nam je na razpolago. Glasi se v preštavi dobesedno:

Upitje po krvi, imetju in premoženju je napolnjevalo ulice Barcelone. Propale ženske, razdivljani možje, nedorasla mladina pomešana med seboj. Samo en klic je družil nešteto množico: »A San Juan de Dios!« (K Janezu od Boga, k usmiljenim oratorim!) Množica je začela rušiti vrtni zid pri samostanu, v katerem prebiva 200 zapuščenih, slepih, hromih in neozdravljivih otrok. Dvanajst bratov, šest zdravni-

kov in ravnatelj rokovalci in izkušeni učitelji se žrtvujejo težavni nalogi.

»A San Juan de Dios!« se je slišalo po ulicah. Šlo se je za to, da se uniči katoliško zavetišče. Bratje so se hitro poslovili in se razdelili po hiši. Nekaj jih je teklo k oknom, da vidijo, kako velika je nevarnost. Na ulici pa je kričala in žvižgala množica, kakor bi se šlo za napad na kako barikado. »A San Juan de Dios!« Prijor brat Lorenc Gonzales, mož srednjih let, je objel brate in rekel, da se zgodi vedno volja božja. Potem je skušal braniti otroke, med tem so se pa bratje preoblekli. Bil pa je tudi skrajni čas, kajti množica je že udrila na vrt. V istem trenutku se je prelilo naprej mnogo žen, ki so se postavile pred vhodom. »Kaj hočete?« so upile, mahale z robci in dvigale roke. Množica je obstala. Te ženske so vendar ženske izmed ljudstva. »Kaj nas ovirate pri našem namenu? Ve se morate vendar z nami združiti — pojdite iz pota!« Žene so kričale: »Tukaj notri so naši otroci, ki jih ne moremo oskrbovati in bratje jih oskrbujejo in varujejo. Pojdite nazaj!« Bilo je zastoj. Množica je šla naprej in odrinila ženske, ki so se postavile ob vhodu. Množica je drvila naprej k vratom, katere je prijel med tem odprl in govoril: »Vstopite moji sinovi v hišo siromakov, kajti vaša hiša je!« Te svečano-resne besede in ta vdanost je vzela množici pogum — toda

le za trenutek; nek mladeniški glas se je zasiljal na hodniku: »Naprej!« In množica je vdrla na vrt, se razkropila po parku, napadla gospodarska poslopja in kot obsejena kričala: »Dajte nam pijače!« V hiši so vse preiskali. V spalnicah so bili zbrani otroci: hromi, slepi, slaboumni, od 6. do 16. leta, ki poleg telesne oskrbe dobivajo tudi dušno vzgojo in izobrazbo, da si bodo mogli v poznejših letih zaslužiti svoj kruh. Vsi prestrašeni so gledali otroci množico, in zopet je bil pripor pri svojih varovancih: »Kakor vidite, so samo bolni zapuščeni otroci tukaj, ki jih mi sprejemo, hranimo, zdravimo in vzgajamo.« Te njegove besede so nekoliko pomirile razdivljano množico. »Če je le res?« je zaklical nekdo. »Ne, ne, tudi druge stvari so tukaj! Naprej! Vzemimo otroke seboj. Hišo moramo razrušiti!«

Nekaj minut je trajala neodločnost, živahni razgovori in ugovori. Majhen deček brez nog, ki se more premikati le po bergljah, se približa nepričakovano voditeljem množice in reče ves prestrašen: »Pojdite od tod!« Te besede so prinesle rešitev. Sirovost je bila premagana po usmiljenju. Tiste roke, ki so oropale in požgale cerkve, samostane in zavode, so bile brez moči nasproti bolnim, slabotnim otrokom. Zavetišče, ki obstoji že 30 let, je bilo rešeno.

V posameznih oddelkih se je odstra-

nila množica. Nekaj se jih je vrnilo — kaj hočejo? Prinesli so kokoši, ki so jih ukrali v nekem samostanu. »Vzemite jih,« so rekli prijorju, »in pripravite jih otrokom za opoldne in za večerjo... Za otroke — dobro razumite.« In kakor da ne bi zapuili, da jih bodo dobili otroci, so jih poklali sami in dali otrokom. Še druga skupina se je vrnila in prignala osla: »V so sednem samostanu smo ga vzeli, vzemite ga in dajte ga otrokom, da se bodo z njim zabavali.« Še nekaj jih je prišlo in prinesli so majhen zvon, katerega so vzeli pri neki kapeli. »To je za otroke, na vrtni naj se z njim igrajo.« Tako se je spremenila razdivljanost množice v pravo hrepenenje, delati dobro.

Zvečer je bilo, ko sem govoril s prijorjem bratom Lorencom Gonzales. Popolnoma tako je! Nisem se bal za svoje življenje ali za življenje mojih sobratov, ampak za uboge otroke, za zavod, kateri je bil postavljen s tolikim trudom in s tolikimi žrtvami. Res, pravi čudež je bil, da je iz slabega nastalo dobro.

Nova doba je nastopila za hišo, katero so hoteli takrat uničiti. Iz one množice se je osnovalo društvo, ki je zagotovilo zavodu mesečno 5000 do 6000 pesetov (1 peseta = 80 vin.) podpore, da bo moglo vsprejeti še več revnih otrok.

v prostem času pazila, kateri šolarji govorijo med seboj slovensko, da je te mogla kaznovati. Fant, ki se je drznil izročiti nadučitelju slovensko pismo svoje matere, moral je celo uro klečati. Celó v šolah, kjer ni ne enega nemškega otroka, morajo otroci moliti nemško. Že v ljudskih šolah se otroke sili peti Wacht am Rhein (Borovlje).

Kako pa postopajo s slovenskimi učitelji? Spet samo par cvetk: Že davno je znano, da so vsi zavedni slovenski učitelji nastavljeni po enorazrednicah visoko v gorah (Svanjak na Strojini; Dobršek, Črneče; Švigeršič, Jezersko). Če pa se kateri drzne kazati se Slovence prijaznega, ga takoj premestijo; tako se je zgodilo učitelju Slovincu v Kotljah, v popolno slovenskem kraju, kjer sta občina in šolski svet v slovenskih rokah. Njegovo mesto so poslali trdega Nemca - protestanta. Visoko na Dješkah za Velikovecem, v slovenski občini skozi in skozi, bili so nastavljeni zaporedoma trije slovenski učitelji, s katerimi so bili ljudje čez vse zadovoljni. A to dež. šolskemu nadzorniku ni bilo po volji, poslal je na Dješke Nemca, češ: »Gerade Sie muß ich nach Diese geben, Sie sind ein Strammdeutscher. Sie werden droben Ordnung schaffen.« Torej glavna naloga učiteljeva je nemškonacionalna hujskarija, naročena po c. kr. ganih!

V zavednem Št. Petru na Vašinjah za Velikovecem so se v dveh letih učitelji za prvi razred menjali sedemkrat, kot osma učna moč je prišla Nemka. — Seve sadovi takega pouka so tudi po tem in to ja ravno nameravajo, da bi Slovenci ostali neizobraženi. Da je to njih namera, kaže štrajk v Selah. 20. julija 1908. imeli smo tam štrajk šolarjev proti učitelju, ki je zamenjal slovenski oddelček tamošnje šole; le ta se je izrazil: »Bo Slovence že tako učil, da ne bodo ničesar znali.«

Da je teh škandaloznih razmer sram že nekatere razsodnejše učitelje nemško-liberalnega mišljenja, nam jasno dokazuje učiteljska konferenca v Velikovcu dne 25. julija 1908. Renegat nemško-liberalnega naziranja Kogelnik poročal je o vprašanju: Kako mogoče ljudsko šolo približati ljudstvu? Kot vzrok neprijateljnosti navaja premo gospodarskega pouka in preveliko zanemarjanje slovensčine, materinega jezika. Nasvetuje, naj se bolj goji slovensčina. Takoj pri debati se oglasi nek učitelj Koberer, ki pravi: »Na materinščino se samo radi tega ne sme več ozirati, ker ravno isto zahtevajo tudi nasprotniki, t. j. Slovenci. Sapiēnti sat! A zamolčati ne smem veseliga pojava iz te konference: Slovenski učitelji nastopili so možgato za pravice slovensčine, kar je označil deželni šolski nadzornik kot: »das unerquickliche Aufblitzen des slovenischen nationalen Wetterleuchtens.« Dal Bog, da bi tudi enkrat pošteno zagrmelo, ali je potem celovski nemški gospodi erquicklich ali ne, nam bo gotovo.

Že večkrat sem omenil, da imamo nekaj zavednih slovenskih učiteljev. Kdor ve, kako so družabno bojkotirani po svojih tovariših, ve jih tudi po tem ceniti, če tudi so mu mogoče nekateri po naziranju tuji, kar se nam ni treba čuditi, če poznamo delovanje Ciril-Metoda v zadnjem času in če poznamo razmere na celovškem učiteljišču.

Preiti ne smem najnovejšega dogodka, ki je značilen za razmere na učiteljišču in za višje učiteljstvo sploh. Začeli so Nemci računati z dejstvom, da je nekaj slovenskih učiteljev, in da jih bo še. Znano jim je tudi, da grozno primanjkuje slovensčine zmožnih učiteljev, ki jih rabijo za prve razrede naših ponemčevalnic in ker slovenski krajni šolski sveti izrečno zahtevajo znanje slovensčine. Nastaviti bi

morali torej slovenske učitelje v slovenskih krajih, in ti kraji bi bili za Nemce izgubljeni, ker bi nihče več ne delal nemške politike; a kaj takega se ne sme zgoditi. Začeli so torej kratkoma iz nemških učiteljev fabricirati učitelje, sposobne za utraktivistične šole. Pri letošnjem zrelostnem izpitu na učiteljišču dobili so tri vrste kandidati usposobljenosti za pouk slovensčine na utraktivističnih šolah: 1. oni, ki so rojeni Slovenci, 2. Nemci, ki so skozi vseh pet let obiskovali slovenske ure, t. j. kurzovci in 3. tisti, ki so sploh kdaj obiskovali le en tečaj ali sploh znajo par slovenskih besedi, in takih se je javilo okoli 20, in vsi so dobili usposobljenje, najslabši red, ki so ga dobili kandidati druge in tretje vrste je bil hvalno in so bili sploh boljše kvalificirani kot pravi Slovenci. Taki učitelji torej bodo podučevali slovensko dečo, in slovenski učitelji bodo romali v gorovje in mogoče celo v nemške kraje.

C. kr. uradi.

Kar se tiče naših pravic v uradih, omenjam samo na kratko, da so nam lanske leto vzeli še te trohlice pravic, ki smo jih imeli. Slovenski jezik mora iz sodišč in uradov sploh, to je deviza naših nepristranskih c. kr. uradnikov, ki ne poznajo ne § 19, še manj pa neposredno za koroška sodišča veljavnih razglasov pravosodnega ministrstva z dne 29. oktobra 1850, št. 14553., z dne 15. marca 1862, št. 865. in z dne 18. aprila 1882, št. 20513 ex 1881, s katerimi je priznan slovenski jezik v slovenskem delu Koroške kot naveden jezik v smislu § 13. obč. sodnega reda, vsled katerih je v slovenskem delu sprejemati slovenske vloge in je tudi reševati v slovenskem jeziku. Na te razglase se sklicuje odločba dež. sodišča l. 1899, glasom katere je izrecno priznan naš jezik kot enakopraven na vseh sodiščih v slovenskem delu Koroške in to odločbo je potrdilo najvišje sodišče oktobra 1899. Vsi ti členi, razglasi, odločbe so samo pesek v oči javnosti, da bi se resno vpoštevali, pač ni nikjer sledu. Dalje se slovenski uradniki domačini sistematično trebiro iz dežele in njih mesta zasedajo kurzovci, ki svoje neprijatelje, da bi se njih znebili, raje »zunaj mečejo«, namesto da bi jih »vun vrgli«. Javna tajnost je, da imajo Nemci sestavljen seznam vseh uradnikov po njihovi narodnosti, vsaka sprememba se poroča na Volksrat, ki ima vse uradništvo, posebno na meji, v evidenci.

Železnica.

Istotako se nam godi pri železnici. Še nedavno smo dobivali listke na slovensko zahtevo brez vsake žaljive opazke, od strani uradnikov — a sedaj! Prinesem konkreten slučaj: na postaji Velikovec izrazil se je proti stranki službujoči uradnik: »Pri blagajni se mora nemški govoriti. Če ne znate nemško, ne dobite voznega listka.« Odkar je celovski kolodvor prevzela država, se na slovensko zahtevo ne dobi listka.

Gospodarske razmere in gospodarski boj.

Omeniti še hočem par točk o naših gospodarskih razmerah. Da je na Koroškem toliko nemčurjev in zaspancev, moramo pripisovati slabim, nezdravim razmeram na gospodarskem polju. Vse drugačno lice bi imela slovenska Koroška, ako bi bili Slovenci v stanu, ljudstvu nuditi v gospodarskih zadevah iste ugodnosti, kot jih uživajo Nemci in v slovenskem delu dežele nemčurji. Zato ostane toliko Slovencev mlačnih, zato postane toliko rojenih Slovencev nam nasprotnih. In kakšni nasprotniki postanejo? Hujši so kot Nemci sami, kajti prelahko bi se jih spregledalo in še šteló kot Slovence, ako bi v enomer ne udrihali po Slovincih in tako kazali, da s Slovenci nimajo nič skupnega.

negi, in ga so zato vredni svojega plačila — priboljška ali predpravic.

Znano je, da je le v organizaciji domačega kapitala dana podlaga, da se izrine tuji kapital, da se pripomore svojemu rodu do iste gospodarske moči, kot jo ima sosed, da koristolovci nimajo povoda za puščati svoj rod, ker uživajo pod domačo streho iste ugodnosti kot pod tujo. Kako je organiziran naš kapital? 33 slovenskih posojilnic deluje na slovenskem Koroškem, da ustvarijo realno podlago za boljše bodočnost. Bile so včlanjene večinoma pri celjski zvezi, a ravno sedaj se vrši važen preobrat, četudi le polagoma, ki obeta postati velevažen in koristen za ves nadaljni gospodarski razvoj na Koroškem, kajti ne smemo se zadovoljiti s tem, da deluje nekaj posojilnic, ampak zavedati se moramo, da so posojilnice samo podlaga in začetek gospodarskega dela. Koroške slovenske posojilnice so se začele priglaševati Zadrugi zvezi v Ljubljani.

Tem 33 posojilnicam dela konkurenco 27 rajfajznovk, ki so vse v rokah liberalnih Nemcev, oziroma nemčurjev.

Sicer še delujejo za gospodarsko povzdigo štiri mlekarne, in sicer dve slovenski, bolj zasebni, in dve nemčurski; dve gospodarski zadrugi — ena v Sinčevsi in druga, konkurenčna, v Velikovcu, potem 50 podružnic naše kmetijske družbe, ki so skoro izključno vse v nemčurskih rokah, dalje 10 čebelarških društev, 8 učlanjenih pri kmetijskih družbi, in le dvoje podružnic slovenskega čebelarškega društva. Toliko o gospodarski organizaciji.

Z ozirom na posestno stanje omenjamo na kratko, da so vsa večja posestva, vsa industrija, vse večje obrti v nemških ali nemčurskih rokah. Preiti ne smemo važnega dejstva, da je v zadnjem času prešlo veliko posestev med kompaktno naseljenimi Slovenci (ne na meji) v nemške roke: po planinah in blizu planin v roke grofov, po dolinah, posebno v trgih in večjih vaseh ter v letoviščih v roke meščanov ali šidmarkinih zaupnikov, ali gredo v zgubo, ker tam rapidno napreduje ponemčevanje.

Vprašam, ali si morete misliti bolj razjedene organizma kot je slovenski na Koroškem? Neboj nemških osnov v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru pije slovenskemu življu kri. Vse te osnove podpirajo odpadništvo od slovenskega naroda, ustvarjajo in vzdržujejo nemčursko janičarsko stranko v vsaki občini, če ne že v vsaki vasi, na drugi strani pa imajo nalogo udušiti vsak njihovemu namenu nasprotni pojav, zatreti vsako slovensko gibanje že v kalu, kratko: njih namen je udušiti slovenski živelj na Koroškem.

Obrambno delo.

Kot pa ima vsak človek po naravnih in pozitivnih zakonih pravico in celo dolžnost braniti svoje življenje in nedotakljivo opravičenemu napadu s silo (če treba celo z uničenjem nasprotnika), tako ima gotovo tudi narod kot celoten organizem z vsemi eksistenčnimi pogoji eno in isto eksistenčno pravico, pravico in dolžnost braniti nedotakljivost svojega narodnega telesa proti vsakemu neopravičenemu napadu. Na nas je ležeče, da se zavedamo te pravice in dolžnosti. Dolžni smo, da skrbimo kot posamezni udje za dobrobit celega narodnega telesa, dolžen je cel narodni organizem, da daje posameznim udom zadostnih življenjskih moči, če tudi so na najskrajnejšem koncu organizma: mi smo dolžni braniti narod, narod je dolžan braniti nas.

Iz prejšnjega je že razvidno, da je razdeljeno vse obrambno delo med troje društev: med S. K. S. Z., Šolskim dru-

štvom in Katoliškim političnim in gospodarskim društvom.

Veiko dela še čaka S. K. S. Z.: popolno zanemarjena je kanalska dolina, veliko je še dela v Zilski dolini in povsod drugod. Že sedaj ne more koroška S. K. S. Z. vsen društvom ustreči z govorniki, kaj se le potem, če razširi delokrog. Do sedaj se je bolj omejevala na delovanje v lastnih društvih. Naloga S. K. S. Z., ki je edin važen probujevalen faktor na Koroškem, pa je tudi, da prireja potom najbližnjih društev v vseh še nezavednih krajih 1. nepolitični zborovanja, 2. ustanavlja knjižnice in 3. prireja veselice.

Za zborovanja se rabi govornikov posebno laikov. Ljudstvo na Koroškem pozna dosedaj v gospodu laiku skoro samo Nemca. Desetkrat bolj učinkoviti govori laikov, ko ljudstvo vidi, da laje delajo z duhovniki, da so prešinjani z istimi ideali kot duhovniki. Blizu kranjske zemlje ste Rožna in Kanalska dolina. Ali bi se ne dala organizirati potom S. K. S. Z. v Celovcu govorniška pomoč kranjskih bratov?

Nepopolne so še knjižnice v naših društvih — skrajno nujna potreba pa je, da ustanovljamo tudi tam knjižnice, kjer še za društva niso dani pogoji. Ali bi bilo mogoče, da bi potom informacij S. K. S. Z. v Celovcu vsako močnejše društvo na Kranjskem ali več društev skupaj prevzelo ustanovitve in nadaljno izpopolnitve po ene knjižnice v obmejnem kraju? V to bi se morala med brati užgati prava požrtvovalna ljubezen do obmejnih Slovencev, da bi vsak, tudi priprosti Slovenec, čutil se dolžnega, braniti svoj rod, če tudi sam na sebi ne čuti potrebe. To bi bilo tudi naloga obrambnih odsekov: ljudstvo navdušiti za obrambno delo, in tukaj lahko stori dijaštvo mnogo že sedaj in še več po končanih študijah.

Nadalje je treba prirejati v nezavednih krajih veselice. Letošnje leto so se začele od nekaterih društev prirejati sistematično take veselice. Uspehi so povoljni. A ta luksus, kakor je potreben, tako je drag. Posamezno društvo si ga lahko privoščijo parkrat, a potem obnemaga. Navadno so stroški večji kot dohodki, nastane deficit, in priti mora pomoč od drugih — nadvse potrebna je polna blagajna obmejnega sklada.

A mnogo je krajev, kjer bi se veselice ne dovolile pod nobenim pogojem, in tel je veliko. Tja naj se prirejajo o poletnem času skupni izleti: Izleti koroških društev in izleti kranjskih bratov na Koroško. Vsomogoči izleti se prirejajo, gleda se edine le na dulce, naj dulce pridruži še utile utile obmejnimi Slovincem, utile celemu narodu. Vse premo se še cenijo v narodno obrambnem oziru izleti. Prirejal boste v življenju pogosto izlete, oglejte se lepo Kanalsko dolino z romantičnim Zajezrom, oglejte si belajsko okolico z lepim baškim jezerom, v nemško žrelo potaplja joče se okolico Vrbskega jezera, nekdašnji slovenski Celovec in nekdašnji nas slavni Gosposvetsko polje s spomenikom naših slave, naše moči, z vojvodskim prestolom, da se oživi ob pogledu na lepe kraje ljubezen do slovenske zemlje, da se ob pogledu na izgubljene kraje uvidi potreba krepkejšega obrambnega dela. Ne dajte se motiti, ako vam grozijo naši ljubeznivi sosedje z »derbe Zurückweisung«, ako vas pozdravljajo s »Pervaken Einfälle« »südslavischer Rummel«, vas označujejo kot »Sturmbocke« ali »Intelligenzpöbel« a bodite previdni, da se nasprotniki ne morejo pripraviti na vsprejem, sicer b kmalu okusili, kaj vse zmore slepa nemška in nemčurska strast, koja podpihuje srd.

Obratno naj bi se vršili izleti Korošcev, posebno mladine, na Kranjsko, in naj

Boltatu Pepe.

Pasji kumtamac je saj za naterete pse na pu udpraulen, za ggespud Plajvajsu-ga psa pa čist. Jest sm velek prjatu bogeh žvalc, pu-

sebn kuške mam rad, še čez mačka se na morm glih prtožt, če me preveč lahterna zavle nega na buli. Sam bouh, stenic in pa grilu na morm videt in trpet. Zatu sm pa prou veseu, de sa tist matrajne psosv iz štrikam dol prpravil in jih na frej noge spustl. Prou hvaležn sm rotuže, de maja tud rotužk ggespudi tulk usmilejna du nadoužneh žvalc.

Ta narbl me je pa še razveselel, ke m je edn, tam iz šentjakubškega konca puvedu, de je iblansk rotuž tud za pudgance šoncajt gor prpravu, de jih na morja

nausmilen lde tku pregajnat pu hišah, ke mama vnder dost placa in futra.

Sevede lde tam iz šentjakubškega konca se čez ta šoncajt, ke ga maja pudgance u Iblan, hedu gor držaja in nekokr nečja zastopt, za kua de b na smel pudganc ukul prnašat in jm pu žeuilejn strečt, ke jm tulk škode nardeja. Tega rotužkm ggespudm kar na morja udpestet; pusebn na ggespuda žepana se grozn giftaja, ke neče tud za pudgance kontumaca gor prpraut; če že tagca ne, prauja, de b ih mogl mt na štrik prvezane, nej pa saj tagca, de b mogle torbe nost, kokr ga maja kuški. Ke kuški sa vnder ena potrebn žvau, posebn tak, kokr ga maja ggespud Bolču Pepe, de jm dougove žre; pudgane pa nisa prou za nubena druga raba, kokr de ldi jezeja in se pu kanaleh ke pa sm pojaja, kokr de b ble prsmojene.

Tu je use lepu, šentjakubčani, kar vi praute; vnder pa morte pumisl, de iblanska kanalizacija, ke tulk in tulk taužent kušta, tud ni sam za špas, ampak more bt za kašna nuc. Pudgane holč pašaja u kanal in na morte pugervat, de b ih iblansk rotuž pregnou vn iz kanalu in jm nazadne murde še zašafu, de morja pu šentjakubškm trge gor pa dol in morde zdela pulet še clu iz parazolem špancerat. Use kar je prout! Tu prau tud celsk ta »Narodn Dneun-

nike«, ke piše ud blagusluvejna Vilfanuve koče u Begujnšc in se, ke družga pametnga na vé več nč puvedat, ta narpreh čez ta kremezlau ureme prtožuje in megla nazaj zapustaula, nazadne pa še leberalne akademike, kokr je edn iz Škofje Loke, špota in u roka jemle in jm prau, de sa žalastne figure, ke iz soja pianastja gurajnsk lit frdrbujeja. Tu sa precej šori besede, pusebn za leberalne akademike, ke pamet kar iz šefla zajemaja in ja pol pu dežel ukul udcejaja, in jest na vem, kuku se boja kej te leberaln akademiki in pa ta »Narodn Dneunik« pugledal.

Pa pestima leberalne akademike in se vrnima še mal h našm pudgancam, ke ih je sam u Iblan gvših velik več, kokr pa ušh leberalne študentu skp, kar prou rad putrdja šentjakubčani, pol tist, ke sa na Breg, Ceularskel ulcah al pa na Francuvem nabreži u kvarteri. Rad pa te lde nimaja nč kej teh pudgan in nahter sa jm začel že iz flintam pu žeuilejn strečt. Sevede iblanskmo ggespude žepane tak sovravštú med negavem pudložnkem in pudganam ni nč kej ušc in nekokr na trpi, de b negau pudložnki iz flintam al gverem pudgane ukul prnašal, ke prveč Iblančani nimaja nubene pravice iz flintam pu meste ruguvilt, še mn pa pudgane iz nim strelat, ke sa nadoužne žval in nekol na demun-

štriraja, al pa vokne publija. In če b ke Iblančan kašna pudgana iz flinta uku prnesu, ga prec ket muriuca not putegnej in zašijeja, de u kar cvilu.

Iblančanem se sevede čudn zdi, de rotuž tulk na pudgane drži in ih tku u so varstu jemle, ke na veja, de sa pudgan edina zabava za rotuške pejomtarje, ked nimaja glih družga nujnga uprauka, de ih iz rotuških ganku gledaja, kuk pu durid čardaš plešeja. Kua, za božja vola, b p drgač delal, če b jm Iblančani še ta zabava pukunčal?

Tori, šentjakubčani, flinte u krej jezeka za zube in nekar ggespude župane iz sojem sitnastem tulk prglauc na delite, ke ma iz drugm rečem dost kumendi, drgač s vas u zamerku in vam u fige pukazu kedr ga ute tli spet volt, ke iz takm na hvaležnežam s na u nubedn glave ublju Pol mejte pa Zanca za žepana, če čte, iz Zancam s tud na ute dost pumagal, ke Zancek ma pe še bl usmilen srce du žvalc kokr ggespud žepan sam. Zancek se bouh na more ukul prnest, če mu pride glih ker pud roke, ampak ja nese kerkmajstre, tja u udelu pa pol u kašna kajha, de maja pot tud tist rukumauhari in rukumauharc ke za upraut, ke sa zaprt in de jm tku prel čas štrafenge mine.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

olj v Ljubljano, naravno centralo Slovencev. Kot taka je poklicana, da pušča bmejnim Slovincem kolikormogoče ugoen vtis, da je vse, kar se nudi v njej gledalcu, pristno slovenskega značaja. Ljubljana postaja vedno bolj središče, kjer se tekaajo vse narodne, kulturne in gospodarske sile, naj to kaže tudi na zunaj, naj o res diha in ponos vseh Slovencev, saj na sebi že zmožna, ustvariti iz mlačnega zavednega Slovence. — Za organizacijo izletov naj bi se izdale slovenske zletne karte s kratkim navodilom in opimom krajev, ali slovenska priročna knjiga la Baedeker.

Toda za te kraje izleti ne zadostujejo, ker se ne morejo vršiti pogosto in se prirejajo zdaj sem, zdaj tja. A ti kraji morajo priti z zavednimi Slovenci v trajno dooko, ako hočejo postati zavedni i sami. Kako naj se to zgodi? Marsikdo bo rekel: potom časnikov. Dobro! Mnogo je še nezavednih krajev, kjer ljudje znajo slovensko čitati in bi tudi čitali, če bi se jim zastoj nudila prilika. Te ljudi si moramo znati pridobiti potom slovenskih listov. V vsakem slovenskem društvu leži mnogo prečitanih listov, ali bi se ti ne dali zbrati in dati na razpolago koroškim obmejnim krajem? Vsako društvo bi potom koroške S. K. S. Z. zvedelo za en ali dva naslova, na katera bi redno, mogoče vsak teden ali 14 dni, pošiljalo prečitane liste. Naloga S. K. S. Z. za Koroško bi bila, da bi zvedela za naslove takih, ki bi spoznali dobroto, se je sami vestno posluževali in tudi skrbeli, da bi listi krožili dalje. Pa še mnogo, mnogo je krajev, kjer govore izključno slovensko, a ne znajo brati. I teh ne smemo puščati v nemar, in teh se je S. K. S. Z. že usmiliła.

Začeti se je moralo na drug način in sicer pri mladini. Znano je, da mora na Koroškem katehet otroke prej naučiti slovensko čitati, predno začne s poukom v kršč. nauku s pomočjo katekizma. Ti otroci naj nadaljujejo vaje v slovenskem čitanju po mladinskih knjigah, si je mislila S. K. S. Z. in ustanovil se je odsek za ustanavljanje mladinskih knjižnic, takoj se je dalo mladini na razpolago 250 knjig v 43 mladinskih knjižnicah. Tej mladini se bodo polagoma tudi dajali listi v roke in tako dobimo nov naraščaj, popolnoma veččega slovenskega jezika.

Treba je torej še mnogo dela za vse štiri vrste krajev, za one, kjer že delujejo društva, one, kjer je že nekaj zavednih Slovencev, a še ni ugodnih tal za društvo, potem za one, kjer še ljudstvo spi, oziroma je pod nemčurkim vplivom, a še znajo slovensko čitati in končno za veliko število onih krajev, kjer je ljudstvo popolno pod tujim vplivom in niti ne zna več slovensko čitati. Navedel sem samo par točk, pri katerih se nam lahko pomaga in sem prepričan, da se nam tudi bo.

Vse to delo spada pod okrilje S. K. S. Z., ogromno je delo in ne bo ga zmogla, ako bo navezana sama nase in ako ne bo mogla nastaviti svojega posebnega talnika, ki bi se izključno bavil s posli S. K. S. Z. za Koroško.

Obramba na šolskem polju.

Boj zoper protipostavne šole je vodilo prej katoliško politično in gospodarsko društvo, a sedaj se je ustanovilo samostojno šolsko društvo, ker politično društvo ni zmoglo več vsega dela. Edina poklicana organizacija družba sv. Cirila in Metoda pa ni storila nobenega važnega koraka za sanacijo neznozne šolske mizerije in je na letošnji glavni skupščini celo javno pokazala, da ji ni za prospeh koroških Slovencev, pač pa za to, da nas razdvoji in prinese med nas bratomorni boj. Velika naloga čaka šolsko društvo: oskrba narodne in gospodinske šole v št. Jakobu, skrb za učiteljski naraščaj, boj za preustrojitev utrkvističnih šol, veliko in težavno delo, a lotili smo se ga koroški Slovenci z veseljem, ker zapupamo v pomoč svojih bratov po krvi in mišljenju. Glede nadaljnjega dela za naše pravice v c. kr. uradih naglašam samo to, da je v glavni meri odvisno vse od tega, kaka sapa bo pihala pri vladi. Ako si bodo slovenski poslanci tudi za nadalje znali obdržati ugled, ki so si ga priborili, prepričan sem, da zmagajo naše pravične zahteve, naj Volksrat protestira kakor hoče.

Velevažno je obrambno delo na gospodarskem polju. Težko pa mi je podati za to delo nekaj misli, ker se nahaja ravno sedaj podlaga vsake nadaljnjegospodarske organizacije v nekakem prehodnem štadiju, ko se posojilnice pridružujejo tukajšnji Zadrugi zvezi; ko bo ta organizacija enotno izpeljana, potem šele nam je mogoče misliti na to, da brani slovensko posest pred nemškimi kupci, da si pridobimo povsod, kjer se sliši slovenski glas, v okrepitev in razvoj slovenskega življa realna tla, da si pridobivamo gostilne, trgovine in druge obrti. Sicer nasprotujem, da bi se narodno delo osredotočevalo v gostilnah, a priznati se mora, kdor pozna naše razmere, bo tudi priznal, da so gostilničarji pač navadno najvplivnejše osebe, in če so te naše, je še cela armada drugih, sicer dobrih mož na

ša, ki bi sicer ali bila mlačna, ali pa trobila v nemški liberalni rog.

× × ×

Nemci niso voljni odstopiti od svojih krivično pridobljenih predprav, pustimo je, če nam ne dajo, kar je našega. Na lastno moč se hočemo opirati, zato spolnimo slovenske krščansko-socialne zveze v močno brambno organizacijo, ki bo vstanu odbijati vsak naval, varovati vsako narodno postojanko tudi na najnevarnejših točkah, ki bi vse Slovence prešinila z mislijo skupnosti, da bomo delali vsi za vse, da bo vsaka krivica, ki se godi najmanjšemu našemu bratu, bolela vse. Taka zavednost je potrebna in pričakujemo jo koroški Slovenci, da bi se nas v slučaju združitev Jugoslovanov ne prodalo kot odškodnino Nemcem, ki jo bodo gotovo zahtevali. Boljša nobena združitev — kot pa združitev z žrtvami na narodnem telesu! Ze sedaj vpijejo Nemci po svojih listih na eni strani, da životarimo samo še v treh jezikovnih otokih, na drugi strani pa kriče o: Slavische Umtriebe in Kärnten, o Slavische Gefahr in Kärnten itd. Njih očividni namen je, da bi ostala Koroška nerazdeljena, ako bi kdaj prišlo do nacionalne avtonomije; zato, če hočejo Nemci to doseči, ne smejo pripoznati sklenjenega slovenskega ozemlja, zato morajo venomer naglašati, da so vsi narodni boji umetno inscenirani po izvenkoroških činiteljih — da je Koroška samo »Tummelplatz südslavischer Exzesse«.

Starim našim nasprotnikom pridružil se je novi, ki bo tudi kmalu začel svoje delovanje, »Ostmark«. I od nemških kršč. socialcev nimamo pričakovati nič dobrega. Dr. Jos. Schlegel, državni poslanec, je rekel na prvem zborovanju »Ostmarke« dne 17. rožnika 1909.: »Wir wollen, daß die deutsche Sprache die alleinige Sprache bleibe in Schule und Amt in den Kronländern, wo dies bis heute der Fall war«, ali po pravičnem ali krivičnem, to jih ne briga. In Koroška je precej prizadeta.

Zbog rastočemu številu protivnikov zremo z najboljšimi nadami v bodočnost z zaupanjem na lastno žilavost, z zaupanjem na vašo pomoč. In nade rastejo tudi pri pogledu na uspešne boje pri zadnjih državnoborskih in deželnozbornskih volitvah, ki kažejo, da se naše vrste množijo, da si pridobivajo vedno več notranje in zunanje moči, zavednih Slovencev bo vedno več. V to pomozi Bog i narod!

× × ×

Tako se je glasil referat na občnem zboru Slovenske dijaške zveze v Ljubljani. Naše in sploh vse slovenske poslance opozarjamo na razmere, kakor so v tem referatu, zlasti kar se šolskega polja tiče, izbornu osvetljene in jih pozivljamo, naj nemškimi poslancem, kadar bodo prišli s kakšno spravo ali s kakšno »sporazumnostno akcijo«, pokažejo črno na belem, kakšne sramotne razmere vladajo na Koroškem — razmere, kakršne niti v nobeni angleški koloniji niso mogoče! **Dokler bo tak sramoten madež, kakor je Koroška, na telesu alpskih kronovin, tako dolgo ne bo z Nemci nobenega sporazuma in ga ne sme biti!**

Zmagujoče krščansko učiteljstvo.

V. občni zbor »Slomškove Zveze«
2. septembra na Brezjah.

Spomini na letošnje naše glavno zborovanje nam ostanejo neizbrisni. Tako veličastnega zborovanja še ni doživela »Slomškova Zveza«. Srce nam je bilo radosti, ko smo se bližali ljubkim Brezjam, kjer so nam iz visokih jarbol in lepih hiš plapolale nasproti v pozdrav slovenske trobojnice; srce je bilo veselo, ko je čutilo, kako pristrčno in odkrito nas je pozdravljalo ondotno ljudstvo. In Ro je zadonel strel za strelom, tedaj mi je skoraj prišla solza veselja v oko. Kaj je čutilo srce tedaj, ko nam zadone veličastni akordi godbe, pa ni moči popisati!

In ta velika množica učiteljstva! Prišli so iz oddaljene Bele Krajine, iz solnčne Goriške, iz zelene Štajerske. Zastopana je bila vsa Slovenija. In kaj je tista moč, s katero ubogo učiteljstvo prenese tudi velike žrtve? To je **ideja krščanstva**, to je **globoko versko prepričanje** učiteljev, ki ne poznajo nobenega strahu več, ampak gredo pogumno in odločno v boj za ideje verske in narodne. Za njimi pa stoji ves slovenski narod. Skoraj ni bilo stanu, ki bi ne bil zastopan na letošnjem našem zborovanju. Tu si zapazil veliko število častite duhovščine, več srednješolskih profesorjev, dijakov, videl pa tudi priproste kmetiča — videl vteleseno demokratsko idejo. Zastopano pa je bilo na našem zborovanju tudi visoko plemstvo. Posetile so nas princezinja Polignac in obe kneginji Salm.

Dan zborovanja.

Zgodaj v jutru že vidimo, kako hite zopet naši tovariši in tovarišice k Mariji in njih število se pomnožuje s prihodom

vsakega vlaka. Na obrazih pa se jim že vidi, kako so veseli, ker kaj takega se niso nadjali. Ni nas še bilo toliko skupaj, ni nam še vihralo toliko zastav v pozdrav in še nobenkrat niso grmeli topiči učiteljstvu v pozdrav. Nekaj izvanrednega za nas. Ura je devet. Zvonovi zazvone, orglje zadone, prične se daritev svete maše. Ozrem se po cerkvi. Veselje me prevzame — mnogo nas je! Iz kora doli pa ti doni lepo vbrana pesem, ki te dviguje višje in višje. Daritev je končana. Zberemo se pred cerkvijo, kjer se pozdravljamo in seznanjamo in na to odidemo v prav lepo ozaljšano dvorano ondotnega samostana, kjer so nas očetje frančiškani preljubeznivo sprejeli. Hvala jim!

Toda glej! Dasi je precejšnja dvorana, hitro se napolni do zadnjega kotička, a še vedno se množi naša četa — pa vhod v dvorano je nemogoč, ostati jih mora mnogo na hodniku. Bilo nas je nad štiri sto.

MI ZA KRIŽ — VI PROTI NJEMU!

Govor predsednika tovariša Jakliča.

Ob deseti uri otvori deželni poslanec tovariš Jaklič zborovanje.

Častiti zborovalci! Cenjene tovarišice! Dragi tovariši! Veselje mi napolnjuje srce, ko vidim polno dvorano zborovalcev. Tu naši učitelji in učiteljice in v naši sredi zastopniki drugih društev, raznih korporacij in različnih stanov. S svojo navzočnostjo dokumentirajo svoje simpatije in svoje spoštovanje do tistega dela ljudskega učiteljstva, ki je organizirano v »Slomškovi Zvezi«. Pozdravljeni vsi najpristrčneje. Pozdravljam gosp. župana, občino, vse državne in deželne poslance, dekana Novaka in vso duhovščino, s katerim stanom hočemo vzajemno in složno postopati pri vzgoji naše mladine, našega naroda. Posebič pozdravljam tudi zastopnike naše dežele, gg. poslance: Pogačnika, kot zastopnika okraja, gospoda posl. dekana Lavrenčiča, Mandelja, Demšarja, Jarca, dr. Pegana, Ravniharja. S svojo navzočnostjo so pokazali, da zasledujejo naše težnje in da nam hočejo pomagati. (Viharno aklamiranje.) Dalje pozdravljam zastopnike dijaštva. Med našo organizacijo in dijaško je zveza: obe organizaciji slonita na enakem temelju in zasledujeta iste smotre. Pozdravljam nadalje tudi zastopnike vrle mladeniške organizacije Orlov. Ta organizacija nam pomaga vzgajevati in povzdigovati našo mladino. (Navdušeni klici: Živijo Orli!) Dalje pozdravljam zastopnike duhovskega stanu. Stojte naj nam ob strani poleg idealnih naših smotrov tudi pri materialnih. Pozdravljam pa tudi naše današnje predavatelje, gospoda ravnatelja, šolskega svetnika dr. Janka Bezjaka (Burno ploskanje!) in tovariša Bregarja. Pozdravljam pa tudi Vas, cenjene tovarišice in dragi tovariši iz naše lepe dežele kranjske, ki ste prišli v tako častnem številu, kakor še na nobeno zborovanje do danes.

Stran od nasprotnikov!

Naši stanovski nasprotniki so storili, kar je bilo mogoče, da bi jih odvrnili kar največ. Vse skupaj in še vsakega posebej so polili z gnojnico psov, a to Vas ni oplašilo, prišli ste, in jaz samo želim, da se razidete na svoja domovja odločnejši, da pretrgate poslednje vezi z ljudmi, četudi so takoimenovani tovariši, ki pa nimajo nobene ljubezni do Vas, nobenega spoštovanja do Vaših načel. Nobenega stika več z njimi! (Klici: Tako je!) Emancipirajte se od ljudi, ki nam očitajo, da smo neznačajnejši, koristolovci. (Klici: Sami so taki!) Dolžni ste tako storiti svoji časti in svojemu imenu, pa tudi našemu ljudstvu, ki si želi odločnih, celih mož.

Naš napredek.

Častiti zborovalci! Prošlo leto je bila za našo »Zvezo« doba razvoja. Število članov je dokaj naraslo in ustanovili sta se dve podružnici »Zveze«. Prva v trdnjavi liberalizma, v Ljubljani za mesto, okolico in kamniški okraj, a druga za dolenski okraj. (Živele podružnice!) S tega mesta pozivljem, da se tovarišice in tovariši tudi drugod v naši deželi organizirajo. Povsod moramo postaviti protitežje proti liberalnim učiteljskim organizacijam.

Štajerci, organizirajte se!

Ob tej priliki pa kličem tudi našim somišljenikom, tovarišem in tovarišicam v lepi Štajerski: Organizirajte se! V vaši deželi je tekla zibelka nepozabnemu Slomšku. Zadnje volitve so ondi pokazale, da je še med našim ljudstvom mnogo Slomškovega duha, da je ogromna večina naroda katoliška. A kako je ondi med učiteljstvom? Zdi se, kakor da bi v tem stanu ne bilo prav nič Slomškovega duha, kakor da bi se bilo vse učiteljstvo odtujilo najglobočjemu prepričanju slovenskega ljudstva. A to vendar ni mogoče!

Pred leti že smo imeli ondi somišljenikov in ker ti še niso pomrli, jih pozivljamo, da stopijo na plan, da ustanove svoje društvo, da ohranijo med učiteljstvom vsaj to, kar je še katoliško, da nam mlade naraščaja ne pogoltne vsega svobo-

domiselna organizacija. Skrajni čas je, da to storite. (Odobranje.)

Poziv Korošcem.

Liberalni kolega je obetal v Mariboru, da se osnuje slovensko učiteljsko društvo za Koroško! Prav je, da se to stori! A jaz se le bojim, da ta organizacija ne bo popolnoma slovenska, ne bo v soglasju s slovenskim koroškim ljudstvom, ker bo slonela na svobodomiselnem temelju. Moje uverjenje je, da ondi, kjer bo za botra Luka, — kateremu noben od nas ne seže niti do gležnjev, — (Veselost.) da ondi ne bo krščanskega krsta. Slovenskim učiteljem na Koroškem pravim: Ako ste Vi res zvesti sinovi svojega tlačenege naroda, ako se res hočete boriti za njegovo dobro, za vse njegove ideale, tedaj ostanite v njegovih vrstah! Organizirajte se na podlagi idej, za katere bije naše ljudstvo ljut boj, na podlagi narodni in verski. To je najtrdnjši temelj! To sta dve svetlini, najdražji svetlini slovenskega ljudstva na Koroškem. Ti dve svetlini morati biti tudi najdražji biser slovenskega učiteljstva na Koroškem.

Tovariši onstran Karavank, prosim Vas, da postavite svojo organizacijo na temelj idej »Slomškove Zveze«.

Sveti križ — ta nas loči!

Častiti zborovalci!

Marsikomu se zdi čudno od kod ta srd, ta jeza, to divje sovraštvo, ki ga diha in goji vsak član liberalnih organizacij na nas, na »Slomškovo Zvezo«, na vsakega člana posebej? Od rojstva naše »Zveze« pa do današnjega dne je palo na nas že nebroj psov in sumičenj. Ni bilo še sestanka in zborovanja liberalnih učiteljev, kjer bi se ne spominjali po svoje tudi nas. Kadar si gospod Luka Jelenc, dolgoletni, čislani in vsem priljubljeni predsednik »Zaveze« zaželi govorniških lavoric, tedaj se zažene v »Slomškovo Zvezo« in pade z visokega svojega mesta po nas klečaplazcih, izdajalcih, koristolovcih in kruhoborcih. In rešen je! Liberalno učiteljstvo hrumi in ploska. (Smešno!)

Od kod to? Mar menite res, da zato, ker smo si morda navskriž v metodah, ker morda nismo enih misli o številu petletnic in podobnih stvari? Mi nismo razdvojeni zaradi materijelnih koristi in teženj, ampak razdvojeni smo zato, ker nismo edini v sredstvih in končnih ciljih **vzgoje naše mladine!** Tu gremo narazen! In zaradi tega ta strupeni boj, to negusno sovraštvo, to dosledno nasprotovanje!

Mi učitelji v »Slomškovi zvezi« stojimo odločno na katoliškem temelju, mi hočemo, da je mladina našega naroda vzgojena v krščanskem duhu, ker vemo, da je treba vzgojiti naš narod za srečno časnost in srečno večnost...

A oni? Sinovi katoliškega naroda so, a na praporu imajo svobodomiselnost, svobodno šolo. Naš prapor je križ! (Viharno odobranje!) Katoličanstvo, a njihovi praporčki so protikršćanstvo! Mačeha je njihov znak! Tu je vir vsega nasprotja med nami! (Živahno gromovito pritrdjevanje!)

Čestiti zborovalci! Morda mi kdo očita, da je ta obdolžitev prehuda. Bridko je, da je tako, toda resnica je! Vsi oni, ki korakajo organizovani v nam nasprotne društvi, streme in korakajo za ciljem, katerega sem omenil. Mnogi vedoma, hoté! Mnogi morda nevede. A jaz mislim, da takega ne bi smelo biti nikogar med nami, nikogar med res inteligentnim učiteljstvom, ki bi ne vedel za kaj se gre. Saj vendar imamo programatične izjave na obeh straneh. Jasen vpogled vsak lahko dobi, ako ga le hoče!

Kulturni boj.

Čestiti zborovalci! Nikar se ne motimo. Bližamo se kulturnemu boju tudi pri nas. Bržkone ni več daleč čas, ko bo protiverska furija v imenu svobode in napredka divjala tudi pri nas, tudi širom slovenskih dežel. Svobodomiselnne stranke ne že parkrat poskušale vreči bakljo kulturnega boja v avstrijske zbornice, svobodomiselno časopisje je skušalo na vse načine razdražiti protiverske strasti.

To se tudi sedaj ponavlja. Zaradi tega, ker je vlada zaprla nekaj šol, ki jih je ustanovilo framasonsko društvo »Svobodna šola«, ki ni izpolnilo pogojev, ki jih tirjajo šolski zakoni od ustanoviteljev šol, šumi ves svobodomiselni časnikarski gozd. Od »Neue Freie Presse«, pa doli do čednega »Slovenskega Naroda« pozivljejo na boj vsi svobodomiselni časniki. Na kulturni boj hujskajo časniki, ki zobljejo iz vladnih jasli, časniki velikega kapitala, pa tudi časniki proletarcev, ki se bahajo, da zastopajo koristi najrevnejših slojev. Pa zakaj? Od kod ta edinstvo in vzajemnost? Draži jih ideja »Svobodne šole«, framasonska ideja protikršćanske šole, družijo jih sovraštvo do vere, do katoličanstva, do križa! (Tako je!) Danes hujska šele časopisje, netijo boj od lože plačani agitatorji, a jutri se bije lahko kulturni boj še v zbornicah in vseh zastopih. Zaradi tega moramo biti na straži tudi slovenski učitelji, ki smo katoličani, praktični kristjani.

Slovenski učitelji, katerih glasilo je »Učitelj, Tovariš«, ki vabi na shod svobodomiselcev, slovenskih framasonov, ki pošilja svoje zastopnike na kongrese svobodomiselcev, bodo divjali v smislu framasonstva. Tedaj pa moramo mi učitelji »Slovske zveze« stati zvesto v vrstah našega katoliškega ljudstva in se boriti za najvišje njegove ideale! To hočemo in to moramo! Naše ljudstvo naj ve, da ako tudi ne še večina, gotovo pa velik del učitelstva njegovega, mu bo ostal zvest. Ali ne, vi tovariši in cenjene tovarišice? (Klic: Vedno!)

Cestiti zborovalci!

Moja izvajanja se vam zdé gotovo predolga, a zdelo se mi je potrebno! Naše zborovanje ne sme ostati brezuspešno. Zastopniki našega naroda naj spoznajo, da je dokaj učiteljev, ki so z ljudstvom eno, ki hočejo biti njegovi v dobrih in hudih časih. A tudi učitelstvo naj spozna, da ni osamljeno, da ima zaslombo v vseh stanih našega naroda in zaradi tega naj bodo trdni in pogumni, pogumni posebno proti nasprotnim tovarišem! (Živahno odobravanje.)

Pozdravi zastopnikov slovenskega ljudstva učitelstvu.

Nato se vrše pozdravi različnih zastopnikov korporacij.

Župan občine Mošnje pozdravlja zborovalce in gospoda poslanca Jakliča ter izreka veselje, da si je katoliško učitelstvo zbralo za svoje zborovanje Brezje, ki je v njegovi občini. To si šteje v čast!

Državni poslanec gosp. Jos. Pogacnik pozdravlja krščansko učitelstvo kot zastopnik okraja, še prav posebno pa kot zastopnik »Slov. kluba«. Z zanimanjem sledi našim težnjam. Veseli ga napredek. Vzgoja je vredna največje pozornosti. Organizirana mladina, naraščaj je v učiteljskih rokah. Učitelstvo se naj zaveda, da je za narod, ljudstvo. Učitelstvo naj dela po volji starišev. Poslanci bodo kakor v drugem, v svojem programu, tako tudi v tem za odločno versko vzgojo. Končno želi obilo uspeha. Zvestoba za zvestobo!

Akademik gosp. A. V. S. E. N. E. K. pozdravi v imenu akademskih društev in »Zveze dijaških društev«. Akademiki nam stoje ob strani. Učitelj in dijaštvo imajo najhujši boj z nasprotniki. Našega dela ne podcenjuje akademična mladina. Krepko naprej!

Zastopnik Orlov gosp. P. O. D. L. E. S. N. I. K. Zahvali učitelstvo za sodelovanje pri Orlu. Prosi za nadalnje delo. Roko v roki učitelj in duhovnik — za njima ljudstvo, prvi pa Orli!

Poslanec M. A. N. D. E. L. J. pozdravi v imenu deželnih poslancev in izraža velike simpatije stranke za učitelstvo. Učiteljske plače niso vredne stanu! Obljubi pomoč.

Zastopnik goriškega učitelstva gosp. Josip Stanta. Pozdravi iz Goriškega. Na sveto vero, ki je zidana na skalo, naj nasloni učitelstvo svoje delo. Z doma v šolo, iz šole v svet — za vero in domovino!

Dr. G. R. U. D. E. N. pozdravlja v imenu duhovščine. Trojni so naši ideali: verska, narodna in patriotska vzgoja. Ti trije ideali so združeni na tem svetem kraju. Za časa Francozov je nastala ta božja pot. Ljudski spomenik udanosti in patriotizma. Vdanostni brzoglavni pozdrav cesarju in škofi je bil sprejet z velikanskim odobravanjem.

Gosp. P. O. L. A. K. pozdravi kot oče krščanskih otrok. Katoliški stariši zahtevamo versko vzgojo! Naša Pomočnica, pred koje prestolom smo danes zbrani, bo naš narod in naša deca pred pogubo rešila.

POROČILO TAJNIKA.

Naš narod ne mara bogotajskih učiteljev.

Tovariš Štrukelj poda sledeče poročilo: Naš sedanji občni zbor je peti. Društvo je še mlado in kot tako seveda še ni na vrhuncu. Istina pa je, da ni na Slovenskem do sedaj še nobenega učiteljskega društva, ki bi se zanj javnost toliko zanimala kakor se za našo Zvezo. Imamo iskrene prijatelje, pa tudi strastne nasprotnike. Navdušuje pa nas zlasti to, da je ogromna večina slovenskega ljudstva na naši strani. Mnogoštevilna pisma, ki jih dobiva odbor in tudi nekateri naši člani, ki so člani šolskih svetov, v katerih ljudje prosijo in zahtevajo učiteljev Slovskega, so porok, da naš narod ne mara svobodomiselnih učiteljev in jih zaničuje, ampak hoče učiteljev krščanskega življenja in naziranja. Naloga »Slovske zveze« je, da pod svoje okrilje zbira krščansko in ljudsko misleče učitelstvo. To nalogo je Zveza zlasti letošnje upravno leto z velikim uspehom izvrševala. Kmalu bode večina kranjskega učitelstva v »Slovske zveze«.

Kljub vsem psovkam ter sumničanju gremo naprej.

Lanski občni zbor se je vršil v Bohinjski Bistrici dne 6. oktobra 1908.

Od tedaj je »Slovska zveza« ukrepanila sledeče:

1. V Ljubljani smo ukrenili vse potrebno, da začne v kratkem poslovať osrednja knjižnica »Slovske zveze«. Vodila jo bode ljubljanska podružnica. 2. 29. oktobra 1908 smo odkrili v Dobrepoljah umrlemu tovarišu nadučitelju Stefanu Primožiču nagrobni spomenik. 3. Dne 6. decembra lanskega leta je Zveza poslala svojega delegata na Dunaj na zborovanje delegatov »Katol. učiteljske zveze za Avstrijo«. Delegat je bil tajnik. 4. 27. decembra je Zveza poslala prošnjo na deželni šolski svet, da bi odpravil nepotrebnosti »Tednik« in »Dnevnik« tako uravnil, da bi veljal kot »Tednik«. Dež. šolski svet prošnji ni ugodil sklicujoč se na tozadevne razpise naučnega ministrstva, kakor tudi na razpis dež. šolskega sveta in pa na § 121. dok. šol. in učnega reda. 5. Dne 30. decembra je priredila »Slovska zveza« božično zborovanje v Ljubljani, na katerem se je zlasti razpravljalo o naši notranji organizaciji, o odsekih za izvenšolsko delo in o izboljšanju naših plač. 6. Dne 11. januarja letos smo vsled sklepa božičnega zborovanja oddali prošnjo na visoki dež. zbor, da dovoli tudi neoženjenemu učitelstvu 25-odstotno draginjsko doklado, in pa da bi se ta doklada štela starim, onemoglim učiteljem v pokojnino. 7. Dne 24. februarja smo ustanovili novo podružnico »Slovske zveze« za Ljubljano, Ljubli, okolico in Kamnik. Ob tej priliki se je obenem znova sklenilo, da se pošlje spomenica vsem poslancem zaradi uredbe naših plač. 8. Dne 7. aprila smo zopet zborovali v Ljubljani. Ob tej priliki je zelo zanimivo predaval naš velezaslužni okrajni nadzornik Ljudevit Stiasny o reformi naše ponavljavne šole. Ljudevit Stiasny je prvi nadzornik, ki je predaval na našem zborovanju. Udeležila pa sta se bila zborovanja tudi gg. nadzornika Maier in Gabršek. 9. 8. julija t. l. pa smo ustanovili prvo dolensko podružnico »Slovske zveze«. Naš tovariš Vode pa je referiral o učitelju-umetniku. 10. Več naših članov se udeležuje enket, ki jo je sklical naš referent dež. odbora gospod profesor in dež. odbornik Ev. Jarc, ki snuje reformo deželnih šolskih zakonov. — Oficijelno smo se udeležili antialkoholnega kongresa v Ljubljani, slavlja vrle mladeniške organizacije Orlov v Kamniku, dijaškega zborovanja v Ribnici in v Ljubljani, ki se je vršilo 30., 31. avg. in 1. sept. t. j. včeraj. To je na kratko v glavni potezah očitano poročilo. Več o vsem tem je itak prinesel »Slov. Učitelj«. Mnogo internih manjših zadev ne naštavam, ker bi jih bilo preveč, povem le, da šteje moj opravični zapisnik 283 opravičnih števil, ne vstevši vabil, ki se jih je razposlalo na vsa naša letošnja zborovanja okroglo 500; skupno število tek. števil 783.

Predno končam, pa moram še omeniti nekaj žalostnih in veselih dogodkov z naše letošnje kronike. Dne 8. januarja 1909 je umrl naš član, prezaslužni in večkrat odlikovani vrli nadučitelj in slov. pisatelj tovariš Josip Levičnik v Železnikih na Gorenjskem. Blag mu spomin! Slava mu. Dne 22. februarja pa nam je ugrabila neizprosna smrt tovariša tam v lepi dolini vipavski, Antona Bezga, moža v najlepši moški dobi, vzornega soproga, ljubečega očeta, vrliga narodnega vzgojitelja.

Veseli dogodki v tekočem upravnem letu pa so za člane »Slovske zveze« poleg onih, ki sem jih omenil v uvodu, tudi ti-le: Naša odbornika tovariš Jaklič in profesor Ev. Jarc sta postala člana deželne šolskega sveta. Člana pa sta postala tudi gospoda dr. Šusteršič in dr. Ev. Lampe, ki oba sta člana »Slovske zveze« in naša prijatelja. Tako imamo sedaj v deželnem šolskem svetu šest naših mož. In trije od teh so odborniki »Slovske zveze«. — V mestni šolski svet pa je bil izvoljen naš tovariš Simon proti priručniku »Svobodne šole«. Tako pridemo polagoma tudi v druge okrajne šolske svete. — Naš tovariš in odbornik g. Jernej Ravnikar pa je bil meseca decembra 1908 izvoljen za deželnega poslanca.

Tako gremo torej naprej v veselje slovenskemu ljudstvu in v strah našim sovragom!

Blagajniško poročilo.

Tov. A. Fatur poroča: Dohodkov 2616 K 11 vin., stroškov 322 K 30 vin., prebitka 2283 K 81 vin.

PREDAVANJA.

O poeziji in njenem estetiškem vplivu na učenca.

Najlepša točka vsega zborovanja je bilo predavanje dr. Janka Bezjaka. Izvajanja duhovita — vznesenost poetska kakor mu je poezija bila predmet — bila je to res poezija poezije — govoril je šolnik strokovnjak in obenem ljubitelj in poznavatelj ljudske duše.

Poezija nas dviguje, blaži in tolaži. Ohrani naš dom in ga spremeni v svetišče. Budi tajna, mila, sladka čuvstva, čuvstva pobožnosti in bogoljubnosti. Pravi pesnik je svečenik. Bursum corda! Zlostnost je življenje brez poezije. Zlata knjiga je poezija, kjer ni zemeljskih skrbi in težav. Prava poezija vzbuja estetiška čuvstva. Šolsko deca treba že zgodaj uva-

ljati v umevanje poezije. Vzbujati estetiško in moralno čuvstvo, to je prva naloga pedagoga. Materializem jo zatira, zlato tele tudi. Vzor nam mora biti altnizem krščanstva. Od kod to, da naše ljudstvo tako malo ceni poezijo? V nas samih je vzrok. Nepravilno obravnavamo pesmi. Nič enotnega ni v našem estetiškem pouku. Tu še treba korenite reforme. Priporočati je predavanja in slikah, da vzbudimo v učencih duševno razpoložnost. Obravnavajmo predvsem pesmi, ki opevajo večno lepo naravo, stvarstvo božje. Izogibljimo se vse take poezije, ki bi vzbujala nerazumna čuvstva. Učitelstvo naj se navdušuje za umetnost poezije, ki ljudstvo plemeniti!

To predavanje je bilo z viharim odobravanjem sprejeto. Ko se vihar poleže, zapoje vsi »Lepa naša domovina« in skoraj se mi je zdelo, da nisem več na zemlji. Da — v naših vrstah je prava domovinska ljubezen, ker jo naslanjamo na neminljive ideale!

Predavanje tovariša Al. Bregarja

O reformi dež. šolskih zakonov je bilo nad vse zanimivo, zlasti točke: nadzorovanje, meščansko šolstvo in naše pravne razmere. Stavil je sedem resolucij, ki so vse bile sprejete in se bodo še preračevala v tozadevni enketi. Tudi temu referentu se je navzoče učitelstvo zahvalilo s priščno ovacijo.

Popolna emancipacija.

Med raznimi nasveti in predlogi je za nas najbolj važen tovariš Pirnata, ki pozivlja tovariše in tovarišice, da se naj radikalno preneha z vsako zvezo z Zavetjarji. Noben naš član naj ne bode član okrajnih učiteljskih društev ali pa naročnik »Učitelj, Tovariš«. Čemu bi podpirali one, ki nas zaničujejo in zasramujejo. Nalaga odbor, da nobenega takega od sedaj naprej ne vsprejema v »Slovske zveze«! Temu pozivu in predlogu so zborovalci viharo pritrdjevali in odbor se bode po tem ravnal. Z nami, ali pa proti! Srednje poti ni več!

Gosp. prof. dr. Gruden predlaga, naj bi se desetletnica »Slovske zveze«, ki se bo praznovala drugo leto, obhajala v Ljubljani. Odbor naj vse potrebno ukrene, da bo zborovanje kar mogoče bolj slavnostno. Sprejeto.

Pri obedu.

Skupen obed smo imeli v restavraciji gosp. Gabrijelčiča, vrliga restavraterja in velikega prijatelja katoliškega učitelstva. Njegov salon, dasi precej prostoren, ni imel toliko prostora, da bi mogli vsi v njem obedovati. 110 nas je bilo v njem, zunaj pa jih je moralo ostati 120. Mnogo pa se jih sploh ni moglo udeležiti skupnega obeda. Udeležencev je bilo 300! Med obedom je svirala godba, vrstile se napitnice, pokali so topiči, donela je slovenska pesem. Prvi je napil naš predsednik tovariš Jaklič: predavateljem, duhovščini, samostanskim bratom; tovaršica Fatur pa državnim in deželnim poslancem, duhovščini, vrlim Orlom in dijaštvu, tovaršem in tovaršicam. Nadalje so napili: dr. Hohnjec, profesor dr. Arh, tovariš Stanonik, pater superior brežkega samostana, tovariš Bregar, dr. Janko Bezjak, kateremu je potem napil tov. Stanonik, tovaršica Vider, M. Natlačen, predsednik S. D. Z. in profesor E. Jarc.

Odhod.

Predno smo odšli, poslovali smo se še enkrat od Marije Device. Med petjem in litanijami prosili smo jo, da nam dá moč, da vztrajamo pogumno v boju za našo sveto stvar in da naj našemu delu izprosi obilo blagoslova!

Pozdravi.

Pisemenih pozdravov je došlo 5, brzoglavnih pa 20.

Izmed brzoglavnih priobčimo dr. Šusteršičev, ki je izzval nepopisen aplavz. Glasi se:

Toblah: V težkih razmerah izpolnjujete svojo sveto in vzvišeno nalogo. V vaših rokah je vzgoja naraščaja našega ljudstva, vzgoja bodočega naroda. Držite se pri svojem delu svetih načel, za katera stoji slovensko ljudstvo v boju zoper vse sovražnike. Ta vaša možka plemenita zvestoba napram svojem in ljudskemu prepričanju, neomahljiv kljub raznih napadov, je vaša velika zasluga. Neustrašeno idite naprej — za vami stoji slovensko ljudstvo! Iz celega srca bodite iskreno pozdravljeni. — Dr. Šusteršič.

Brzoglavno so nadalje zborovanje pozdravili posl. Piber, župnik Berlic, župan Arh, Markež, Ravnik, Korošec (2), profesor Heffler iz Zagreba (3), duhovščina litijske dekanije (4), katehet Osvald in župnik Gnjezda (5), Izobraževalno društvo v Šmartnem pri Litiji (6), Izobraževalno društvo v Litiji (7), Peveci in pevke »Ljubljane« (8), iz Gorice Cej in Rustja (9), Orel iz Šmartna pri Litiji (10), dekan Muravec in župnik Sevan (Černice, 11), Antonija in Marija Stupca iz Maribora (12), Ivanka Cegnar iz Vrhpolja (13), Gabernik, Sadar in Perko iz Ljubljane (14), župan Mejač za komendsko občino (15), Ratovš,

Kozelj, Golf, Hybašek, Jereb iz Velikih Lašč (16), učitelj J. Odlasek (17), Anton Kos (18), Baloh iz Dobrepolja (19), Goštiša iz Idrije (20).

Pisemeni pozdravi so sledeči:

1. Pozdrav češkega katoliškega učiteljskega društva — Katolický spolek českého učitelstva na Morave:

»Spolek katoličského učitelstva moravského vzpomíná dnešní den pobratimských druhů svých slovinských, zdraví všechny srdečně a přeje valné hromadě slovinského učitelstva katoličského nejlepšího zdaru a požehnaní nebes. Dež. Bůh, by spojenými silami učitelstva naší říše, sdruženého na zásadách Kristových, dosáhlo bylo kyžné očisty školy a života veřejného od hydry moreního pohanství. — V Příboře na Moravě, dne 31. srpna 1909. — Jiří Mezírka, ředitel měst. školy a jednatel Spolku kat. učitelstva.

2. Pozdrav je poslal tudi M. Kadlčak, predsednik čeških katoliških učiteljev.

3. Anton Kožič.

4. Nadzornik Ljudevit Stiasny.

5. Blaž Grča, župnik in deželni poslanec iz Goriškega.

× × ×

Tako se je ponosno končalo zborovanje naših krščanskih učiteljev. Naj prihodnja skupščina združi z nami še druge, ki izpovedujejo načela krščanstva in domovinstva! Slovensko ljudstvo je s tem sijačno pokazalo, kako zmagonostna so njegova načela. Učitelji — dijak! — Orli — vse se kakor železen obroč sklepa, da obvaruje naš naraščaj nakan sovražnikov božjih. Kako so se zmotili tisti, ki so peli pesem o stranki, ki mora pasti, kadar je na višku! O — saj nismo še na višku prijatelji! Hoče se nam še napredka — vedno nove naloge se nam odpirajo. Naprej z Bogom za ljudstvo!

Deželna elektriška centrala.

Ne da se tajiti, da kranjska dežela kaže zadnja leta vidna znamenja gospodarskega napredka. Sicer smo še daleč zadaj za raznimi deželami, ki uživajo ugodnejše naravne in politične pogoje, ali vsaj temelj za gospodarsko povzdigo je položen in v ljudstvu se kaže veliko zanimanje za vse, kar bi moglo povzdigniti naš gospodarski položaj. Zlasti odkar se je razvila zadržna ideja, ki je naučila najširše sloje prebivalstva, kako se dajo majhne sile posameznikov združiti v veliko moč, se je pojavila na vseh poljih veselo in plodnosno gibanje.

V obrti pa ne napredujemo, kakor bi bilo želeli. Ne le pomanjkanje strokovne izobrazbe je v tem oziru občutno, ampak tudi sredstev manjka za razvoj industrije. Najboljši pripomoček razvoju industrije so prirodne sile, ki jih je treba postaviti v službo človeškemu delu. Pa to zmore samo veliki kapital, ki ga ni v domačih rokah. V tem oziru namerava deželni odbor predložiti deželnemu zboru vlevažen načrt, ki bi bil vsaj za en del kranjske dežele, ki ima sedaj že ustvarjene vse pogoje za razvoj industrije, namreč za Gorenjsko, največjega pomena. To bi bila podeželna električna centrala, ki bi velik del naše dežele preskrbel z električno lučjo in gonilno silo za motorje v uporabo obrti in poljedelstvu.

Moderni razvoj zahteva tudi od poljedelca, da uporabi zase nove iznajdbe, ki bi mu olajšale težko delo in mu nadomestile delavske sile, ki jih sedaj žal mnogokrat niti dobiti več ni mogoče. Zato si nabavljajo poljedelci kmetijske stroje in v nekaterih krajih so se že ustanovile strojne zadruge, v katerih si kmetovalci skupno nabavljajo stroje za poljedelska dela. Ta napredek bi se brez dvoma pospešil, ako bi bile zadržugam in posameznim posestnikom na razpolago cenene gonilne sile.

Še veliko večja je pa potreba gonilne sile za obrtnika. Dandanes tlači malega obrtnika konkurenca tovarov, ki imajo na razpolago velika sredstva, s katerimi mali obrtnik nikakor ne more tekmovali. Vsled tega propada domači obrt in nujno potrebno je, podati tudi manjšemu obrtniku pripomoček, da more za svoj obrat uporabiti vse tehnične pridobitve.

Korist in ugodnost električne razsvetljave je splošno priznana in zato se zlasti naša mesta, pa tudi že kmečke občine trudijo pridobiti si v ta namen električni tok, bodisi z lastnimi napravami, ali na ta način, da stopijo v zvezo s kakim tovarnarjem, od katerega kupujejo tok. Take majhne naprave so večinoma jako nezahtodne in imajo poleg velikih ustanovnih in obratnih stroškov tudi razne pomanjkljivosti. Čim večja je taka naprava in v čim večji množini proizvaja potrebni tok, tembolj zadošča svojemu namenu in tem manjši so primeroma njeni troški.

So pa tudi še drugi nagibi, ki so dovedli deželni odbor do njegovega sklepa.

Na Gorenjskem so vodne sile zlasti ob Savi, ki danes še niso izkoriščene, a samo vprašanje časa je, da se to zgodi. Pa kdo jih bo izkoristil in v katero svrhu? V poštev pridejo tu trije faktorji: ali privatni kapital, ali država, ali pa dežela z našimi občinami.

1. Domačega kapitala ni v toliki meri, da bi se mogel s uspehom lotiti tako velikega podjetja. Prepustiti bi morali to tujem kapitalu, ki v resnici že sega po naših vodnih silah. Deželni odbor nikakor ni nasprotnik privatne inicijative na gospodarskem polju, ampak želi tudi privatni podjetnosti dati novih pogojev, da se more vedno bolj razviti. Vendar ima svoje tehtne pomisleke, da bi prepustil naše vodne sile brezskrbno njihovi usodi.

Kranjska dežela že po svoji naradni legi kliče k sebi podjetnost mednarodnega kapitala. Odrpita nam je pot k morju in odpira se velik trg v orientu. Kranjska dežela je na križišču dveh svetovnih prometnih cest, od katerih vodi ena od severa proti jugu, in druga veže vzhod z zahodom. Železniške zveze so na vse strani ugodne. Taka dežela je kakor ustvarjena za razvoj obrtnosti. Pa tudi mednarodni kapital, ki ga ti predpogoji morajo privabiti v našo deželo, bi naše vodne sile izkoriščal samo v svoje svrhe in ne bi oddajal ničesar širšim slojem našega poljedelskega in obrtnega prebivalstva. Mi pa hočemo, da se te vodne sile socializirajo, da postanejo last vsega ljudstva in vir dohodkov za najširše sloje. Povzdigniti hočemo v prvi vrsti naš samostojni srednji stan. Nečemo, da bi naše ljudstvo postalo narod dninarjev, ampak hočemo narod samostojnih podjetnih gospodarjev na svoji zemlji. — Zato želi deželni odbor vodne sile, ki so v največji nevarnosti, pridobiti in jih postaviti v službo domačemu prebivalstvu, predno se jih še drugi polaste. Za privatno podjetnost ostane še itak dovolj široko polje.

2. Drugi faktor, ki pride tu v poštev je država. Železniška uprava se bavi že dalje časa z vprašanjem, kako vpeljati na naših železnih električni obrat in si je izbrala v ta namen največje vodne sile naše Gorenjske. Ne oporekam, da bi država od tega utegnila imeti korist, a za nas pride v poštev v prvi vrsti dejstvo, da bi, ako železniška uprava izvrši svoj namen, te vodne sile služile edino samo namenom železnice, popolnoma odtegnene bile pa za drugo uporabo našemu ljudstvu in to za vso bodočnost. Vsled tega je deželni odbor z vso energijo nastopil proti nameri uprave državnih železnic in je pri dotični obravnavi odločno izrekel, da naj te vodne sile služijo namenom obrti in poljedelstva. V ta namen se je deželni odbor priglasi kot podjetnik v imenu našega prebivalstva in vložil tudi svoj projekt. Ta korak deželnega odbora ni ostal brez uspeha. Železniška uprava se je izjavila, da je pod gotovimi pogoji pripravljena priznati deželi prednost pri uporabi vodnih sil. V to svrhu se vrše pogajanja, kako bi se nameravana centrala izvršila kot deželno podjetje, ki bi v slučaju elektrificiranja železnic tudi železnici oddajal potreben tok.

3. Tretji faktor, ki pride v poštev, je torej dežela s svojimi občinami, ki bi gotovo najbolje ustregla domačim razmeram in gospodarskim potrebam našega prebivalstva. Predno se pa stori tak dalekosežen sklep, ga je treba natančno pretehtati. Deželni odbor bi mogel priporočiti deželni zboru le tedaj tako napravo, ako bi prišel do trdnega prepričanja, da bi se taka naprava tudi resnično rentirala. V to svrhu je uvedel deželni odbor poizvedbe, koliko toka bi se takoj oddalo za luč in koliko za moč. Zlasti v obrtnih krogih se je ta misel sprejela takoj spočetka z velikim veseljem. Mnogo obrtnih podjetij se sedaj ne more razširiti zaradi pomanjkanja moči. Tudi industrijalci, ki so si že priredili drage lastne centrale, čutijo nedostaten svojih naprav in žele, da bi se deželna centrala čimprej izvršila, ker bi jih rešila velikih investicijskih stroškov. Veliko manjših obratov, in na to polagamo največjo važnost, bi pa postalo šele možnih, ako bi jim bila na razpolago taka podeželna centrala.

Za poizvedbe in napravo projektov je pooblastil deželni odbor splošno električno družbo Union (A. E. G. Union), ki izvršuje sedaj poizvedbe po svojih tehnikih. Inženirja te družbe gospoda Uhl in Dušan Šernec se bosta oglasila te dni pri občinah in pri večjih podjetnikih, da — za sedaj seveda čisto neobvezno — naberejo podatkov, koliko moči bi taka podeželna centrala mogla oddati. Od teh poizvedb je odvisen prvi obseg cele naprave oziroma naprava sama. Natančnejši pouk pa bodo podale knjižice, ki se bodo izdale v ta namen.

Tedenski pregled.

Državni zbor bo baje sklican 3. oktobra. Pa priprave zanj so slabe. Politično nebo se noče zjasniti. Vlada se noče zavzeti za osnovne pogoje od katerih je odvisno delovanje državnega zbora

— prenehati bi morala namreč vsa nemška obstrukcija v češkem deželnem zboru, odveza bosenskih kmetov bi se morala ugodno rešiti, razvozlati bi se moralo vprašanje o italijanski in slovenski univerzi. Protičeški izgredi na Nižjem Avstrijskem so pa položaj še bolj poslabšali. Zasebno češko šolo v Poštorni je namreč dala vlada zatvoriti. Možno je, da pride do novih volitev za državni zbor.

Slovanski politiki izjavljajo, da dokler obstoji Slovanom sovražna vlada, ni misliti na delomožnost državnega zbora.

Sedaj se hipno ves položaj suče okoli češkega deželnega zbora. Bienenrth se trudi, da bi dosegel sporazumljenje med Čehi in Nemci. Vlada s svojim počenjanjem na Nižjem Avstrijskem slabo dela za premirje.

Kranjski deželni zbor bo sklican 23. septembra.

S. L. S. hoče svojo organizacijo speljati tudi na Hrvaškem. »Slovenski Narod« kliče nasproti temu načrtu vse hrvaške in slovenske svobodomiselnice poslance, naj se zbere v skupno stranko.

Slovenci v Gradcu se hočejo v organizaciji na novo poživiti. Preskrbeti si hočejo slovenske nedeljske pridige. Seveda zato pihajo koroški in štajerski Nemci.

Pri dopolnilni deželnozborni volitvi v dolenska mesta je bil izvoljen Višnikar z 320 glasovi. S. L. S. se volitev ni udeležila.

V ponedeljek se je začel v Ljubljani velik shod slovenskega katoliško - narodnega dijaštva, ki je trajal do srede zvečer. Udeležencev dijakov je bilo nad 400. S krasnimi referati se je dijaštvo navduševalo za nadaljno delo med ljudstvom. Shod se je zaključil z lepo uspehim komerzom.

Na Brezjah pa je imela »Slomškova Zveza« svoj krasno uspeli občni zbor. Učiteljstva navzočega 250, drugih 50 poslalo brzoglavne pozdrave. Vseh udeležencev nad 400.

Katoliško - narodno dijaštvo je imelo pred velikim svojim shodom, ki je bil nekaj katoliški shod, svoje zborovanje na Vrhniki in v Velikih Laščah.

Važen političen shod je imela S. L. S. na Robu, kjer je ljudstvo poslancem dalo proste roke proti narodno sovražni vladi v blagor ljudstva.

Za novomeškega kanonika je cesar imenoval tržiškega gospoda župnika Špendala.

Vodovod na Ježici dobi 34.800 kron državne podpore.

Cesar je sankcioniral zakon, katerega je sklenil deželni zbor z ozirom na posojilo Ljubljane.

V Kranju se je ustanovil Orel.

Idrijska realka se bo podržavila s 1. septembrom.

V Kranju je Vincencijeva družba sezidala sirotišnico.

Na Štajerskem v Št. Jurju ob južni železnici so mladeniči ustanovili Orlo.

Na Koroškem se je ustanovilo v Svečah pri Bistrici v Rožu slov. izobraževalno društvo.

Podgora pri Gorici je postala drugi Št. Ilj. Rešimo jo pred laškim navalom.

Katoliški shodi so se vršili ta teden v Krajevem Gradcu na Češkem, v Breslavi pa 56. nemški katoliški shod, v Segedinu pa ogrski katoliški shod.

Tirolska je v minulem tednu praznovala stoletni spomin na junaštvo Andreja Hoferja in tovarišev. Slavnosti je prisostvoval tudi cesar.

Iz Amerike prihajajo poročila o velikanskih povodnjih. Reka Orinoko je prestopila bregove in odnesla 8 vaš in 500 ljudi.

V Meksiki je pa utonilo 800 oseb. Brez strehe je 15.000 oseb. Iz Rima in Nižje Avstrijskega so pa poročali o potresu.

Godovi prihodnjega tedna:

5. septembra, nedeja pobinkošti: Lavrencij, Justin.

6. septembra, ponedeljek: Hermogen, Pelagij.

7. septembra, torek: Bronislava, Regina.

8. septembra, sredo: Mala gospojnica, Rojstvo Marije Device.

9. septembra, četrtek: Korbinijan, Gorgonij.

10. septembra, petek: Nikolaj Toled., Pulherija.

11. sept. sobota: Prot in Hifacint.

Jeseniške novice.

I Slovensko izobraževalno in pevsko društvo »Sava«. Ne bi pisali teh vrstic — toda dolžni smo pojasniti svojim somišljenikom in vsem drugim dobro mislečim Savčanom. V boljše razumevanje, hočemo poseči nekoliko v zgodovino. Po načelu: »da ne bo imel samo fajmošter Zabukovec pevcev in pevk v svojem društvu« je pred letom znani savski nemškutar ustanovil »mednarodno pevsko društvo »Sava«. Prvi glavni namen tega društva je bil in je še vedno ugonobiti katoliško delavsko

društvo ali vsaj kolikor mogoče veliko mu škodovati, drugi pa širiti po Savi nazore »Štajerca« v političnem in narodnem oziru. Ujelo se je res nekaj delavcev na ta »mednarodni« lim — treba je bilo še pevodje. Toda ni bilo mogoče dobiti za to »mednarodno« društvo pevodje niti nemške niti slovenske narodnosti. Slednjič so staknili nekje v Ljubljani, baje pri »Glasbeni Matici«, moža, ki je bil voljan sprejeti mesto pevodje, toda le pod pogojem, da se »mednarodno« društvo spremeni v »narodno«. In zgodilo se je tako. Ravno v istem času pa je Katoliško delavsko društvo priredilo koncert, ki je zelo dobro vspel. Ugajale so posebno pevске točke s spremljevanjem orkestra. Ta lepi uspeh je silno spekel ustanovitelja omenjenega »mednarodnega« društva in sklenil je tudi sam kaj takega prirediti. Lovil je pevce in pevke — posebno so mu ugajale pevke »Kat. delavsk. društva« — in nekaj jih je slednjič vendar našel. Delavska godba je dobila od »zgoraj« ukaz, da mora sodelovati. In kdo je bil kriv, ali mogoče pevodnja ali znabitelj pevci, katerih dve tretjini niti not ne pozna? A kaj še! Krivi so bili godci — možje že osiveli v godbi, češ da ne znajo takih skladb proizvajati. O jej! Mi pa z vso gotovostjo vemo, da ima polovica godcev več znanja glasbe v mazincu, kot ga imajo različni ljubljanski »privandrani« pevodnje v glavi. Pa pustimo to. Koncert »mednarodnega« društva se je moral vršiti brez orkestralnih točk. Pevske točke so se izvajale primerno klavirni udeležbi. Delavska godba je svoje točke častno izvršila. Po koncertu je bila igra, tako je ukazal mož, ki kaj rad zabavlja v »Štajercu« čez katoliški »teater«. Pri igri so nastopili naši »značajni« in »narodni« Sokoli. Potem krok. Tako je nastalo to rdeče-liberalno - nemškutarsko društvo celó izobraževalno. — Precej naših somišljenikov pa ne pozna ali noče poznati namenov tega društva in kakor smo čuli, sta dva naša somišljenika obljubila svoje sodelovanje. Nato kratek odgovor: Može in delavci, ki bodo vstopili v to mešano društvo Sokolov, socijev, liberalcev in nemškutarjev nima več prostora med nami. Današnji resni čas zahteva značajnih mož, ne pa dvoživk. Mislimo, da se razumemo.

I Nesreča. Pleskarski pomočnik pri slikarju Urbarju, Fr. Pogačar je v sredo pri »Mesarju« popravil napis. Po nesreči je z lestvo ubil okno. Ko je hotel ubito okno odstraniti, mu je spodletelo in globoko v vrat so se mu zarežali stekleni koščki. Velika nevarnost je bila, da mu odteče kri. Prihitela sta takoj dr. Kogoj in dr. Wolff, ki sta z veliko spretnostjo ustavila kri. Ponesrečenca so pripeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je bil operiran. Upanje je, da okreva.

I Uganka. Naši sociji nam zadnje čase kaj radi stavijo uganke. Upamo, da nam ne bodo zamerili, če jim še mi eno nastavimo. »Naprej« se zadnje tedne toplo zavzema in poteguje za tovarniškega blagajnika in ga varuje pred »klerikalnimi napadi«. Kaj in koliko je dobil dopisnik »Napreja«, ki je sigurno socijalni demokrat, proletarec itd., da tako zagovarja moža, ki nikdar ni bil in nikdar ne bo naklonjen delavstvu, ki ni ne socijalni demokrat, ne proletarec? Sociji ugibajte! Nam ni treba, ker že vemo.

I Shod županov gorenjske doline. V četrtek so se zbrali na Jesenicah župani cele gorenjske doline, da se skupno pomenuje o ukazu c. kr. deželne vlade, da mora vsa gorenjska dolina imeti dvojezične napise.

I V četrtek, to je 9. septembra, ima odbor »Katoliškega delavskega društva« sejo, kjer se bo določil načrt društvenega delovanja za prihodnje leto.

I Veselo znamenje. Med našimi Orli se je pričelo abstenenčno gibanje. Dosedaj imamo že šest prav navdušenih abstenentov. Če se bo število zvišalo, bomo ustanovili abstenenčni krožek. Le pogumno na boj proti alkoholu!

ALOJZIJ ZMITKO
velika tovarna z električnim obratom za
GODBENO ORODJE
v LOUNECH
izdeluje vse vrste glasbil iz lesa in kovine: piala za obhode (signale), izviršilev in harmonija brez napake.
STROKOVNA OPRAVA
M 1081 vseli godal in bobnov 26-1
Goslarstiatelle Ceniki zastoni

Skrivnosti harema
Izvolite poskusiti!
in naročite 6 komadov rjuh, obeljenih 1a brez šiva 150/200 cm velikih K 13.50. — Tkalnica 1695
bratov Krejcar, Dobruška 9180, Češko. (1)

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Dravno odlikovanje in častni diplom k slasti kolajni.
Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških priporočil.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

H. SUTTNER, Ljubljana
Mestni trg
razpošilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. trdiko!
Veliki novi cenik zastoni.
Novost: Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Roskopf na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoca K 4.50. Srebrne ure od 6 K naprej. Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se vrne denar nazaj.
Sokolske verižice s slovensk. trakovi nikelnasta K 1.20 srebrna K 5.—, 2171 21-1

V Ameriko in Kanado
zložna, cena in varna
voznja s **Cunard Line**
H 544 52 Bliznji odhod:
iz Trsta, domačega pristanišča: Pannonia, 7. septembra, Carpathia, 21. septembra, Ultonija, 12. oktobra 1909.
iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 18. septembra, 16. oktobra 1909. Mauretania, 4. septembra, 25. septembra, 23. oktobra 1909.
Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odisek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.

1903 13-1
Vsak pes
se zelo naglo privadi
Fattingerjevi mesni
.. pogači za pse ..
in se dobro razvija.
Zahtevajte cenike, prospekte in brošure o preizkušeni krmilih za pse, perutnino, fazane, kunce, divjačino od trdke
Henrik Polsterer,
tovarna za Fattingerjeve pogače za pse in krmila za perutnino
Dunajsko Novomesto.
Zaloge v Ljubljani:
Fr. Grošelj in Peter Lassnik.
V lastnem interesu zavračate vselej odločno vsa ponarejanja.
U tanovljeno 1893. 300 najvišjih odlikovanj.

Vzorci vseh vrst blaga zastoni in franko.
niso tako zanimive, kakor pa naši platneni in bombaževinasti vzorci čefira, damasta, kanavasa, platnine, oksforda itd.
Vzorci vseh vrst blaga zastoni in franko.

Iđrijske novice.

i Spominek je bil postavil rudar svoji hčerki, ki je pred nekaj leti utonila v »rakah«. Novodobna kultura pa je letos podoba križanega tako stolkla, da ni ostalo drugega kakor del križa in deska, ki je varovala podobo pred mokroto. Smo v dobi svobodomiselnosti in svoboda je le nekaterim, drugim pa nasilstvo.

i Stanovalci v Rožni ulici zelo tožijo, da nimajo miru ponoči radi nasprotne gostilne. Zadnjo soboto so morali do petih zjutraj poslušati razgrajanje in preklinjanje, ki se je nazadnje končalo še s pretepom. Naj bi nočna straža včasih malo pogledala in poskrbela za nočni mir.

i Občudovanja vredna je drznost našega županstva. Zidarji so se pomenkovali, ko so začeli graditi javno stranšče blizu gradu: »Vsak čas bodo delo ustavili, ali pa nas voditelj rudnika lahko spodri, ker na eraričnem svetu delamo brez dovoljenja, komisije zato nobene ni bilo, vsi sosedje naokrog so nejevoljni itd.« Ali tajnik Julče so ukazali, le naprej, ikažemo in plačamo mi. Pritožili so se sosedje, ugovarja direkcija, govori se, da je c. kr. okr. glavarstvo prepovedalo zidati naprej, a zato se pri nas ne zmenimo. Sedaj kličejo na korajžo, češ, kdo bo zmagal, ali naši juristi pri občini, ali naš rudnik, ki ugovarja, da se brez njegovega dovoljenja ne napravlja brez potrebe stavba na njegovem svetu. Sedaj je, pravijo, ugodni čas, ker dvorni svetnik je na dopustu in ko se vrne, bode že dobil stavbo izvršeno in kaj bo hotel drugega, kakor dati naknadno dovoljenje. Tudi c. kr. okrajni glavar je odsoten in njegov namestnik ne bo imel korajže na pritožbe se ozirati in nastopiti proti možem drugega mesta v deželi. Rabo treba vseporediti, je vprašanje, kdo dovedni smo, kako se vse konča, a če bode stroške plačal. Odborniki se bodo branili, tedaj vse le občina. Ta je pa tako vedno v denarnih zadregah. Res je sicer, da bode s poddržavljenjem realke občina za 50.000 kron na boljšem, a dolga in obresti nam še vedno toliko ostane, da ne kaže riskirati z občinskim premoženjem, posebno še, ako se nepostavna in nepotrebnost podjetja zmišljuje in izvršuje.

i Naš uršulinski zavod je s prvim tega meseca začel delovati. V otroški vrtec hodi 70 otročev, kmalu se otvori gospodinjstva šola, za katero se je že oglasilo 38 deklet. Da bode zavod lahko v praktičnem oziru kazal na vse panoge gospodinjstva, kupil je Bratinovo posestvo, da bode lahko krave imel in v domači režiji vse oskrbel. Poskrbljeno je tudi za osmi razred, oglasilo se je že 14 učenek, ker so večino že spoznali, da ga ministrstvo na c. kr. rudniški šoli ne otvori. Nekatere učenke so se učile privatno francoskega jezika in koncem leta imajo javno veselico in preskušnjo v francoščini. A žalibog hitro zopet pozabijo, ker ni konverzacije. Tudi temu nedostatku hoče odpomoči uršulinski zavod. Prišla bode nuna, ki popolnoma obvlada francoščino in ta bode brez plačila na razpolago onim učenkam, ki so slovnico že preučile, a bodo lahko v privatnem občevarju se praktično vežbale v francoščini. Tako bode zavod pripomogel k vsestranski izobrazbi in napolnil one vrzeli, ki so dosedaj bile nam na kvar.

Položaj se poostruje.

Baron Bienerth je 3. t. m. pred nemškimi poslancem Weidenhofferjem skoro vse utajil, kar je dejal 2. t. m. poslancema Šilingerju in Tomašku, ki sta se šla k njemu zaradi zatvoritve češke šole v Poštorni pritožiti. Weidenhoffer je tudi izjavil, da v slučaju, če bo vlada stavljala nižjeavstrijskim avtonomnim oblastem pri njih prizadevanjih varovati nemstvo nižjeavstrijske dežele ovire, bodo Nemci to smatrati za casus belli in ta boj izvedli z vso odločnostjo, vztrajnostjo in brezobzirnostjo.

3. t. m. popoldne pa so se zbrali v Lincu vsi nižjeavstrijski državni in deželni poslanci, 43 po številu. Obsodili so obstrukcijo, češ da služi le slavoohlepnosti nekaterikov in pa aspiracijam Ogrov, dalje so izjavili, da se mora zbornični poslovnik izpremeniti in da se mora varovati nemški značaj Nižje Avstrijske. Sklenili so da bodo lex Axman vnovič vložili in zahtevalo od vlade, da jo sankcionira. Splošno so se izrekli zoper vladu s § 14, računajo pa z razpustitvijo zbornice.

Krščanski socialci hodijo jako čudna pota. Pravijo, da so za to, da parlament deluje. Obenem pa stavijo sami temu največjo viro, ko zahtevajo, da se sankcionira lex Axmann, to se pravi, da se na en mah uničijo vse češke šole na Nižje Avstrijskem.

Vest, da se je poslanec Stapinski sporazumel z Bilinskim, je nerodna in neumna raca vladnih listov. Poslanec Stapinski je danes sam »Slovencu« brzojavil, da to ni res, kakor je razvidno na drugem mestu.

Brzo-samopisnica s popolnoma vidno pisavo

STOEWER-Rekord

je vrhunec moderne tehnike na polju pisalnih strojev.

Do 14 udarcev na sekundo. — Do 20 prevdarnih kopij. — Najlažji in najbolj miren udar tipk. — Priprava za dvojnobarvni trak, tabulator in še 60 drugih vrlin.

Edina popolna slovenska klavijatura.

V lastnem interesu naj nihče ne kupi poprej druge samopisnice, predno si ni ogledal STOEWER-Rekorda. — Zadostuje samo, da primerjate ta stroj z drugimi, in nehoti pridete do zaključka, da je StoeWER-Rekord z bok svojih vrlin, ki jih ima pred vsemi drugimi, najboljši. Prospekte pošilja zastoj.

Ugodna plačila na obroke. Glavno zastopstvo STOEWER za Kranjsko in Hrvaško Ljubljana, Mestni trg 8/III.

Položaj pa se bo še bolj poostril, ko se sestanejo v Lincu nemški svobodomiselni poslanci, s katerimi bi se »Slovenski Narod« tako rad zvezal. Nemci bodo postavili postulate, ki bodo kaj neugodno vplivale na »spravne« konference barona Bienertha.

In tako se dan na dan množe glasovi in znamenja, da bo Bienerthovo mečkanje jako klaverno končalo in da ga tudi Bilinski s svojimi zavezniki ne bo rešil.

Odkritje severnega tečaja.

Najnovejša poročila javljajo, da je včeraj popoldne ob pol drugi uri dospel parnik »Hans Egede« z dr. Cookom na krovu v bližino Skagna. Kljub visokim valovom se je posrečilo korespondentu Ritzijskega biroja, dospeti na parnikov krov. Korespondentu je dr. Cook izjavil, da je odšel proti severnemu tečaju iz Grenlandske najprej proti zahodu, potem pa direktno proti severu. Pri odhodu z Grenlandske ga je spremljalo deset Eskimov, ki so se vračali po njegovem naročilu po dva, tako da sta ostala nazadnje pri njem samo še dva Eskima. 21. aprila, ob sedmi uri zjutraj je dosegel severni tečaj, kar je dognal opoldne ob 12. uri z merjenjem. Že 14 dni prej in osem pozneje se je bavil z merjenjem. Na tečaju ni našel trdne zemlje. (Nasprotno dosedanjim poročilom.) Morske globočine ni meril, ker ni imel za to priprav. Najnižja temperatura celega potovanja je bila 83. stopinj Fahrenheita. Na severnem tečaju je razvil ameriško zastavo. Uspeh svojega potovanja pripisuje dejstvu, da se je poslužil starih znanih sredstev, namreč Eskimov in psov. Sam je živel popolnoma kot Eskim. Ekspedicija je prestala neizrečeno veliko trpljenja in pomanjkanja. Do severnega tečaja je potoval tri mesece, povratek pa je trpel devet mesecev.

Za včeraj zvečer so pričakovali že prihod parnika »Hans Egede« v Kodanju. Kakor se zana, da se bliža parnik, se mu peljejo nasproti k sprejemu predsednik geografske družbe, ravnatelj grenlandske uprave in mnogo drugih visokih oseb, da ga spremljajo v Kodanju, k'ar bo za časa svojega bivanja gost geografske družbe, v kateri bo imel dr. Cook tudi svoje prvo predavanje o odkritju.

Temu predavanju bo prisostvovalo mnogo angleških, francoskih in drugih raziskovalcev. V hotelu »König« se je pripravila že cela vrsta sob za dr. Cooka in njegove spremljevalce. Če je dr. Cook že prišel v Kodanjo, ga je danes popoldne sprejel kralj v avdienci in se bo danes zvečer vršil velikanski slavnostni diné.

Za dostojni in slavnostni sprejem so se v Kodanju napravile velikanske priprave. Listi so prinesli oklic na ljudstvo, da naj se pripravi k sprejemu. Kakor se nam poroča je tudi berlinska zemljepisna družba poslala dr. Cooku v Kodanjo pozdravno brzojavko, v kateri ga vabi v Berlin, da bi tudi tam predaval o svojem znamenitem odkritju.

Darovi.

- V SKLAD OBMEJNIH SLOVENCEV.
- 294. Zbirka na 3. setanku gorenjskega pododbora S. D. Z. na Primskem (druga pošiljatev) 20 K.
 - 295. Franc Kerhne, kaplan v Ljubljani, 20 K.
 - 296. Gregor Šlibar, župnik, Rudnik, 20 K.
 - 297. Na šestanku abiturijentov na Vrhniki nabral g. G. Kalin 21 K.
 - 298. Dr. Franc Perne, Kranj, 20 K.
 - 299. Ivan Trpin, župnik, Mošnje, 20 K.
 - 300. K. s. izobraževalno društvo Škofja Loka, (nabral J. Langerholz) 27 K 14 vinarjev.
 - 301. Franc Avsec, župnik, Sv. Jurij pod Kumom, 20 K.
 - 302. Franc Hiersche, župnik, Radeče pri Zidanem mostu, 20 K.
 - 303. Jan. Zupan, župnik, Hrenovice, 20 K.
 - 304. Ivan Sušnik, kanonik, Ljubljana, 20 K.
 - 305. Franc Zličar, tajnik posojilnice v St. Jurju: zbral na gostiji Ivana Zorkota 21 K 10 v.

306. Neimenovan 20 K.
307., 308., 309., 310., 311. Na komerzu slovenskega katoliško-narodnega dijaštva v Unioinu dne 1. septembra nabrala F. T. in I. K. 100 K.

Nadalje so darovali:

Iz kazenske poravnave, pisarna odv. Vencajza, 10 K. Vesela družba v županovi uti v Črnem vrhu 10 K. Srečko Luštrek, dijak, Verje, 3 K. Mala družba, zbrana pri Lobetu v Zagradcu 2 K 10 v. Jakob Pavlovčič, železniški čuvaj, Brezovica, nabral na veselici 29. m. m. 12 K. J. Omerš, Sežana, 5 K. Anton Smolej, Dovje, 2 K. Župni urad St. Janž 2 K. Vesela družba v gostilni Kompolšek na Kamenem 2 K. Jože Merbelj deželni cestar, Rateče, 2 K. Upr. »Zarje« v Trstu 2 K 60 v. Andrej Kranjc, Ljubljana, 10 K.

Mnogo razposlanih položnic je še neporabljenih. Darujte, nabirajte! Prosimo, nujno: Porabite, izpolnite, odposilite vse položnice tekom prihodnjega tedna!

Izpred sodi ča.

Izpred tukajšnje porote.

Svojega prijatelja ubil. Jurij Triler, 37 let stari hlapec v Zabnici, je na glasu kot podivjan človek, ki rad preklinja. V noči na 15. avgusta t. l. je popival s svojim prijateljem, 26 let starim Martinom Lužarjem, ki je za obdolženca tudi plačeval. Prišla sta tudi v Balantovo gostilno pri sv. Duhu, kjer sta popivala tudi Janez Triler in France Porenta, po domače Ješternov. V tej gostilni ni prišlo do prepira. Med 3. in 4. uro zjutraj sta zapustila krčmo. Na cesti se je slišalo »aufanje«; po cesti sta prišla Triler in njegov prijatelj Lužar, za njima pa Janez Triler, po domače Betov, in France Porenta. Betov, ki je bil precej pijan, je vrgel kamen proti tema dvema, nakar je začel tudi obdolženec metati kamenje nazaj. Obdolženec in Lužar se ustavita, rekoč: »Tukaj je meja, zdaj se pa le dajmo!« Betov je šel nekoliko časa naprej, potem se je pa obrnil. Koj nato sta za njim skočila Triler in Lužar ter ga s smrekovimi okleščki tako nabijala, da se je zgrudil. Triler je nato prigovarjal tovarišu, da bi še Ješternovega, to je Franceta Porento pretepla. V to svrhu je odtrgal kol od jablanice ter šel, ker ni maral iti Lužar ž njim, sam iskat Porento, a se kmalu vrnil. Ko je prišel nazaj, je na tleh ležečega Betovega s kolom čez rebra udaril, nato ga pa jel še z obuto nogo v glavo suvati. Na Lužarjevo pripombo, da naj ga pusti, ker ima že dosti, mu je Triler odgovoril: »Če ima ta zadosti, bom pa še tebe.« »Ti še ne veš, kdo sem jaz,« mu Lužar odvrne. »Čuk si,« mu Triler odgovori, a ta ga je na te besede z okleščkom po glavi udaril. Oba sta se takoj spoprijela. Triler je vrgel Lužarja na tla in med tem, ko se je ta od tal pobiral, ga udari Triler tako močno s kolom po glavi, da je Lužar padel. Triler je toliko časa po glavi udrihal, da se Lužar ni več ganil. Izvedenci so dognali, da mu je bila lobanja vsa razbita, ter da je takoj nastopila smrt. Obdolženec je nato kol pred ubitega vrgel rekoč: »Hudič, tu imaš še kol!« ter kričaje odšel. Po cesti je še vpil: »Če je še kje kakšen, bom pa še tega nabil.« Po dogodku je šel domov, ter osnažil v hlevu še žrebca, na kar se je preoblekel, se umil, in ker je bila isti dan nedelja, šel je k jutranji sv. maši. Pred mašo je gospodarju Omanu še pravil, da je dva fanta nabil in da ga bodo najbrž že danes orožniki prijeli. Obdolženec svoj čin popolnoma priznava, zagovarja se s tem, da je hude jeze. Bil je obsojen na štiri leta težke ječe, poostrene vsak drugi mesec s postom in trdim ležiščem, na dan 15. avgusta vsakega leta pa s temnico.

Danes ni obravnave. V ponedeljek pride pred porotnike še Anton Apih radi uboja, nato bo porotno zasedanje zaključeno.

Ker se je uvedel, STOEWER (Rekord)

brzopisna samopisnica s popolnoma vidno pisavo so bili sledeči stroji izločeni in se oddajo pod ceno

- 2 Oliver, skoro nov kupljen pred 2 mesecema.
- 3 Remington, dobro ohranjen.
- 1 Sun, čisto nov. 2310 1—1

Na ogled so pri glavnem zastopstvu StoeWER za Kranjsko in Hrvaško. Ljubljana, Mestni trg 8/III.

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, patentirane apnene

fačadne barve

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Že desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejanja. — Edino sredstvo za pleskanje za fačade, ki so bile že pobarvane. 978 12—1

ki se dajo umiti in krijejo ob prvi po-tezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, uporabne pome-sane samo z mrzlo vodo. Antiseptiske, proste strupa, luknjičave. Idealni plesk za notranje prostore, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, otroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoj in prosto.

CARL KRONSTEINER, Dunaj III, Hauptstrasse 120. Zaloge: Brata Eberl, tovarna oljnatih barv, lakov in firnežev, Ljubljana, Miklošičeva c 6.

Čisti samo s

Globus

čistilni izvleček

Globus

čistilni izvleček

Najboljše čistilo za kovine na svetu.

GRAND PRIX 1904. Na svetovni razstavi St. Louis I. 1904.

ČISTI BOLJE kakor vsko drugo kovinsko čistilo.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna alkalična kislina

ot zdravilni vreclec že stoletja znana v vseh iolesnih

sapnih in prebavnih organov, pri protinu, želodčnem in mohnem kataru. Izvratna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo. Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami n vinom. Zaloge pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Šerabonu, Ljubljana. 114 52—49

Kavnokar so izšle nove dvo-stranske slovenske plošče!

Gena 4— krono in po 2 K 50 v. Velika zaloga gramofonov od 25 kron naprej.

Dobi se tudi na mesečne obroke. Zato zahtevajte takoj brezplačno cenike gramofonov in raznih plošč.

Fr. P. Zajec, urar in optik, Ljubljana, Stari trg 26

Dve hiši

se prodasta. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 13

VELIKE POVODNJI V MEKSIKI.

1400 mrtvih, 15.000 ljudi brez strehe. — 100 milijonov kron škode.

Brzjav iz Meksike poročajo, da je pri povodnji v Montereyu prišlo ob življenje 1400 ljudi. 15.000 ljudi je brez strehe, škoda se ceni na 100 milijonov kron. Mestna uprava je preteklo nedeljo delila med 5000 ljudi kruh, kavo, juho in druga jedila. Veliko ljudi je še na južnem bregu Katarske reke in je nemogoče priti do njih. Iz razvalin hiš, ki jih je podrli voda, so dobili do sedaj 500 trupel. Najstrašnejši prizori so se dogodili preteklo soboto dopoldne, ko so se podrle hiše na južnem bregu. Strehe so bile vse polne ljudi, ki so zbežali v srahu pred povodnjo nanje, a voda je podirala hišo za hišo. Vsi so izgubili pri tem življenje. Voda je rapidno rasla in podila ljudi iz nadstropja v nadstropje, ko so pa prišli na streho, se je hiša podrli.

Dnevne novice.

— **Poslanec Stapinski se ni sprijaznil z Bilinskim.** Listi so včeraj poročali, da se je poslanec Stapinski sprijaznil z Bilinskim. Naš dunajski poročevalec nam je tudi telefoniral to vest. Danes dopoldne smo dobili od poslanca Stapinskega iz Krakova brzjavko: Vest da bi se bil sprijaznil z Bilinskim je napačna. Pošljem listom popravke in se peljem na Dunaj remonstrirati pri vladi. »Slovanska Jednota« naj živi!

— **Naša narodno-obrambna enketa** se bo vršila, kakor smo že poročali, v Ljubljani v ponedeljek dne 20. septembra popoldne. Prosimo vse one somišljenike, ki se nameravajo udeležiti, da takoj pošljejo na dopisnici svoj naslov uredništvu »Slovenca« v Ljubljani, one somišljenike pa, ki ne morejo priti v Ljubljano, prosimo, da do 11. t. m. pismeno javijo svoje nasvete.

— **Taki so!** Učiteljski Tovariš se v svoji številki 3. septembra v neki notici, kjer zagovarja učiteljske v Ljubljani, nesramno norčuje iz verske resnice o učevečenju Jezusa Kristusa, češ, »beseda je meso postala«, to »nasprotuje vsakemu zdravemu razumu«. Slovensko ljudstvo — glej liberalne učitelje, ki se tako posmejujejo tvojemu najglobljemu verskemu prepričanju, glej tiste, ki vzgajajo tvojo mladino, pa tako pobalinsko klevečejo najvišje verske resnice! Omenjeno notico je spisal nek izprijeni učiteljski čedni »Tovariš« pa s slastjo ponatiskuje take izbruhe nezrele pameti. Čudili se boste »Zavezarji«, kakšen odpor boste pri ljudstvu izzvali. Godi se vam še vedno predbro, a da se vam čimdalje slabije, za to sami izvrstno skrbite.

— **Liberalci in slovenska meja.** »Slovenski Narod« pravi, da naši somišljeniki za obrambo slovenske meje »še niso nič takega storili, kar bi bilo sploh vredno, da se omeni« in da se tudi za št. II niso prej nič zmenili. Na te infamnosti le pripomnimo, da se vsak slovenski kaplan ob meji več žrtvuje za slovenski narod in več dejanskega napravi, kot pa tisti Slovenci, ki se z Nemci vežejo proti svojim bratom! Naši somišljeniki so opravljali in opravljajo vse narodno delo v št. IIju in stoji dan na dan v boju z narodnimi nasprotniki na najbolj ogroženih točkah. Seve kaj takega kak dr. Žerjav za svojo odvetniško ali konsumarsko mizo ne čuti, zato se ne čudimo, da je »Narod« mnenja, da slovensko mejo rešujejo le ljubljanski liberalci po ljubljanskih oštarijah.

— **Agrarci na Goriškem,** kakor smo že včeraj sporočili na svojem včerajšnjem zborovanju, niso še postavili kandidatov. Zakaj, o tem njih glasilo »Kmečki Glas« poroča takole: »Kakor naznanjeno, se je vršilo zborovanje naše stranke glede določitve kandidatov v dež. zbor, v prostorih »Kmečke banke«. Zborovanje se je začelo ob 10. in pol uri predpoldne, katero je otvoril predsednik dr. Franko. Orisal je natančen političen položaj z ozirom na deželnozborske volitve. Govoril je o razdoru v klerikalni stranki, v kateri hočejo obvladati novostrojariji, ki hočejo zavesti na Goriško politiko kranjskega klerikalnega sistema. Stari »Slogaši« pod vodstvom Gregorčiča se temu odločno upirajo in iščejo zveze z našo stranko za sedanje volitve. Danes smo se tukaj zbrali, da določimo kandidate samostojno za stranko. Če pa hočemo vpoštevati dejstvo, da smo stranka, ki želi miru in resno delo v deželi in deželni hiši, je dobro, da premislimo, ali bi ne bilo prav sprejeti ponudbo teh klerikalcev slogašev za skupno nastopanje ob volitvah, ker bi se s tem preprečil volivni boj, ki doprinese veliko truda in žrtev. Po mojem mnenju bi ne bilo to napačno tudi drugače, ker bi s tem razbili za vselej moč novi struji in njeni kranjski politiki. V svojem govoru tudi pravi, da so prišli na shod ljudje, ki ne spadajo k kmečki stranki. Za njim se priglasijo razni govorniki, ki zahtevajo, naj stranka takoj postavi kandidate, brez ozira na to ponudbo dr. Gregorčiča. — G. Rakovšček predlaga, naj se sprejme za kandidata

kmečke stranke g. Vrtovca, ki je voljan pristopiti k stranki. — Oglase se razni, ki temu nasprotujejo, češ, da se je proglasil za samostojnega kandidata, torej da ne more priti v poštve pri stranki. Vname se debata, iz katere se je izšlo tako, da se ne izključuje, da ne pride Vrtovec v poštve kot strankin kandidat, ako se za takega sam proglasi. Po dolgi debati predlaga Mrmolja, urednik »Glasa«, naj se zborovanje prekine in naj se isto nadaljuje ob 2. uri popoldne, kar se je tudi sprejelo. Med odmorom so se razne stranke zedinile z mislijo, da vendar bi ne bilo slabo, ako bi stranka vpoštevata ponudbo Gregorčiča, tudi če je nam upati gotove zmage, ker bi se s tem preprečil volivni boj, posebno, ker smo stranka, ki hoče miru v deželi. Tako so se zborovalci sešli popoldne zopet skupaj, to pot sami, brez umešavanja nasprotnikov. Govorila sta dr. Franko in urednik Mrmolja pomirovalno, naj se vpoštevata ponudbo dr. Gregorčiča. Tu nastanejo medklci: »Gorica« in »Primorski List« najesramneje napadeta našo stranko in vas, zdaj pa hočete z njimi? — Mrmolja odgovarja, da je bil on najbolj napaden, ali, ko vidi, da se gre za spravo v korist dežele, se ne more radi onih napadov odkloniti pogajanj. Mrmolja predlaga v ta ozir, naj se za danes odloži proglasitev kandidatov, naj se spopolni z zapuinki izvrševalni in osrednji odbor, ki šteje 48 članov, tako, da bodo zastopani vsi okraji. Ta naj pride v nedeljo skupaj, naj sestavi pogoje Gregorčiču, ki ima v ponedeljek zborovanje. Pogoji naj bodo taki, ki prevzemajo zavezo le za kompromis ob teh volitvah. Stranka ostane samostojna in gre drugače, brez ozira na to zvezo, za deželni zbor samostojno svojo pot. Ako bi Gregorčič naših pogojev ne sprejel, se proglase kandidati kmečke stranke v prihodnji številki »Kmetškega Glas«, ali tudi prej. Med tem časom pa naj se vrši agitacija za stranko brez ozira na pogajanje. Dr. Medvešček predlaga, da ako se hoče o tem sklepati, mora se prej ovreči prvotni sklep, ki je bil, danes določiti kandidate. Predlog je bil po kratki debati enoglasno sprejet, razen pet glasov, da se namreč ovreže prvotni sklep in sprejme današnje predloge za pogajanje s »Slogaši«. — Mi k temu nič ne pristavljamo, ker se v volivni boj na Goriškem, v kolikor se tiče medsebojnega razmerja ondotnih strank, ne vmešavamo. Tudi moramo seveda »Kmečkemu Glasu« prepustiti odgovornost za to, kar je dr. Franko povedal. Pravimo le, da se nam zdi v principu jako pametno, če skupno nastopajo prave kmečke, oziroma ljudske stranke in se emancipirajo od protiljudske stranke Andreja Gabrščeka.

— **»Narod« se poboljšuje.** Predvčerajšnjim je trdil »Narod« da je bilo na sestanku katoliško - narodnega dijaštva v Ljubljani le 144 dijakov, češ, da toliko članov šteje »Slovenska dijaška zveza«. Včerajšnji »Narod« pa že piše, da je bilo 237 dijakov. V 24 urah so se torej »Narodu« kolosalno izboljšale oči. Če bo zdravje tako napredovalo, tedaj bo »Narod« morda prišel do spoznanja da so bili na sestanku tudi abiturientje in tedaj bo lahko z resnico prišel sicer par dni za nami, a vendarle zabeležil tako kot mi zanj žalostno dejstvo, da je bilo na sestanku nad 400 slovenskih katoliško - narodnih dijakov.

— **Nov odsek Orla** se snuje v Mekinjah. Obeta biti najmočnejši v kamniškem okrožju. Osnova se bo 26. septembra. Govoril bo F. Terseglav.

— **Spremembe v franciškanski provinci sv. Križa.** — Ljubljana: P. Jeronim Knoblecher, kurat v kazimirci in organist. P. Gratus Kostanišek, subsidiarij in katehet. — Sv. Gora: P. Konstantin Luser, gvardjan, P. Oton Kocjan. — Novo mesto: P. Gotthard Podgoršek, gvardjan, P. Krizostom Wester, učitelj. — Kamnik: P. Feliks Tavčar, P. Hermagora Gnidovec. — Pazin: P. Fulgencij Trafela, P. Krizogon Tišler. — Nazaret: P. Franc Ambrož, P. Norbert Sušnik. — Brežice: P. Dionizij Dušej. — Maribor: P. Ciprijan Napast, subsidiarij. — Brezje: P. Kerubin Tušek, P. Maks Brelih. — Vič: P. Ferdinand Zajec, organist, P. Teodor Tavčar, kaplan.

— **Goriški liberalci** potom štajerskega »Narodnega Dnevnika« prijemajo metropolit dr. Sedeja, ker gre prihodnjo nedeljo birmovat in opraviti kanonično vizitacijo, češ, da ima s tem le namen vplivati na volitve. — Goriški liberalci bi še škofo radi komandirali — dokaz, kako so predrzni in kako jih treba pobijati.

— **Za ljudski sklad** so darovali: gosp. Jožef Novak 10 K; g. Alojzij Stroj 5 K; g. Anton Mavsar 20 K; g. dr. Josip Lesar 10 K; g. Anton Fettich-Frankheim 10 K; g. Anton Zupančič 20 K; g. Matej Rihar 10 K; g. Franc pl. Šuklje 60 K; g. Ivan Sušnik 5 K; g. Franc Ferjančič 10 K; g. Stanko Premrl 5 K; g. Tomaž Kajdiž 5 K; g. Franc Kerhne 5 K; g. Peter Režek 5 K; g. Ivan Müller 20 K; g. Franc Zorec 5 K; g. Fran Novak 2 K; g. Jakob Dimnik 5 K; g. Jernej Ravnikar 20 K.

— **V čestni odbor cerkniški** je imenoval deželni odbor Antona Vidmar v Begunjah pri Cerknici in Antona Rebec, Unec pri Rakeku.

— **V zdravstveni zastop** raški je imenoval deželni odbor g. Franca Demavšek, posestnika na Raki.

— **P. n. učiteljstvu.** Na občnem zboru »Slomskove zveze« se je sklenilo, da se je tistim gg. učiteljem in gospodičnim učiteljicam, ki hočejo na novo pristopiti v krog Slomskove zveze, pismenim potom zglasiti pri učiteljici gđni Apoloniji Fatutur, (Mošnje pri Radoljici), ki je odbor-nica in ji je obenem poverjeno blagininstvo pri zvezi. Svetuje se, naj istotako store tudi drugi že pri g. tajniku Štruklju zglaseni člani, ki še niso plačali članarine. Članarina znaša letni 2 K; naročniki »Slovenskega Učitelja« 1 K (skupno z listom 5 kron).

— **Vipavski Orel** tem potom naznanja p. n. društvom in posameznikom, da bo de vprizoril dne 8. septembra na Mali Šmaren narodni igrokaz »Zaklad«. Igra je jako lepa in podučna! Pričakovati je obilne udeležbe. Vabila pravočasno dojdejo! Na zdar!

— **Umrli** je včeraj na svojem domu pri bratu vč. g. župnik v pok. tržaškopokoperske škofije Karol Miklavčič v 50. letu starosti. Služboval je več let na težavni službi v Žminju pri Pazinu, kjer je imel veliko hudih bojev z nasprotniki, Italijanaši. Tu si je nakopal bolezen, ki ga je mučila več let, dokler ga ni smrt rešila trpljenja. Svetila mu večna luč!

— **Maščevanje zajcev.** Z Viča se nam piše: Zajci, ki so se s svojim begom ovekovčili na ljudskem taboru na Viču, bi radi oprali ta neljubi madež. Svoje junaštvo so poskusili takoj drugi dan štirje zajci nad enim našim Orlom v Ljubljani v delavnici, kjer skupaj delajo. Prav barabsko so planili na njega in ga vrgli na tla. Eden vzame škarje in mu striže lase sredi glave, govoreč: no sedaj bomo pa Orla po frančiškansko ostrigli. Nismo mislili o tem junaškem činu poročati. A nagovorili so nas drugi, češ naj svet spozna te junake, kako podli da so, kako čast delajo svoje potaplajoči se liberalni stranki. Imena teh junakov — olikancev so na razpolago. Sliši se, da se bo o tem lepem činu govorilo tudi še na drugem mestu. Pri tej priložnosti mimogrede prosimo gospode mojstre, naj se nekoliko bolj zanimajo za naše fante in naj jih branijo pred takimi surovlinami. Saj so prepričani, da so ravno naši mladeniči vestnejši, ubogljivejši in marljivejši nego pa njih tovariši, ki jih zbadajo z vsakovrstnimi psovkami. — Odkar smo imeli ljudski tabor na Viču, včasih tudi kamenje dežuje. V nedeljo večer je sedela odlična družba na vrtu enega naših gostilničarjev. Kar prileti čez streho kamenje in en kamen pade gospodu županu na roko. Brž so vsi planili za storilci, a niso nikogar opazili. Najbrž so bili zajci, sicer bi jo ne bili tako hitro odkurili. — Sokoli prireajo »ljudsko« veselico! Na eni strani ljudstvo pritiskajo in smešijo, na drugi strani pa vabijo na veselico, da bi jim bili tam za štafazo! Zajci! Roke proč od nas! Ste že predaleč zašli, ste se že odtujili od nas. Vi niste več za ljudstvo in ljudstvo ne za vas! Zlasti ne segajte po naših malih. Kar nas je vernih domoljubov se za vaše prireditve ne bomo brigali, tudi ako jih prirejate, ne podlagi sv. Cirila in Metoda!

— **Začetek šolskega leta.** Na c. kr. pripravnički za učiteljske v Podgori pri Gorici prične šolsko leto 1909/10. dne 16. septembra t. l. s sv. mašo ob 7. uri zjutraj. — Vpisovanje učencev bode dne 15. septembra od 9. do 12. ure predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne v tamošnjem šolskem poslopu. V ta zavod se sprejemajo krepki in zdravi dečki, ki so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo ali pa kak razred srednjih šol, se želé posvetiti učiteljskemu stanu ter so dosegli vsaj 13 in pol leta svoje starosti. Za sprejem se zahteva: 1. zadnje šolsko spričevalo, 2. krstni list, 3. zdravniško spričevalo, 4. spričevalo o obnašanju, pa le oni, ki že dalj časa niso obiskovali šole. Učenci naj prihajajo k vpisovanju v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov. — Je bilo čistega dobička, koliko stroškov.

— **Šest mesecev trajajoča razprava.** Včeraj je preteklo šest mesecev, odkar se vrši v Zagrebu razprava proti 53 obtožnim Srbom. Zaslišanih je bilo že 345 prič. Včeraj je bilo završeno dokazno postopanje. Ker se za končne predloge morajo stranke pripraviti, odredil je predsednik, da se razprava nadaljuje prihodnji četrtek. Prvi bo govoril državni pravdnik, o katerem se čuje, da bo govoril tri dni.

— **Abstinentje v Bosni in Hercegovini** snujejo svoje društvo, ki bo imelo centralo v Sarajevu. Ustanovni shod bo tekotom meseca septembra.

— **Slovenski katoliško narodni abiturientje** prirede v sredo, dne 8. t. m. v Cerknici gledališko predstavo »Črnošolec« v prid pododboru S. D. Z. za Notranjsko. Slavno občinstvo naj že vleče igrasama in pa namen prireditve. Na svidenje v Cerknici!

— **Na Rovih uprizori tamošnje »K.** slovensko izobraževalno društvo« na Mali Šmaren v društvenem domu dve mladinski igri: »Bogomila ali otroška hvaležnost«, (po Kristofu Schmidu, žaloigra v treh dejanjih in dvodejanjko »Sirotek«. Obeta se lep užitek osobito staršem in otrokom.

— **Izpopolnitev obrtnih inšpektoratov.** Trgovinski minister je imenoval 16 praktično izvežbanih prosilcev za komisarje obrtnih inšpektoratov. Tudi štiri dame so imenovane za asistentinje obrtnih inšpektoratov ter so pridružene obrtnim inšpektoratom v Pragi, Gradcu, Bonu in v Lvovu.

— **Slov. katol. narodni abiturientje** se zahvaljujejo vrlim šentviškim in vrhpiškim pevcem in pevkom, ki so povzdignili s krasnimi pesmami naše slavje. Zahvala naj velja tudi dičnim Orlom, ki so se izkazali kot vrle reditelje pri veselici. Pozabiti tudi ne smemo slavnega občinstva, ki je prihitelo na veselico v obilnem številu iz vseh krajev kljub slabemu vremenu. Pokazalo je smisel za naše prireditve, zato: hvala jim!

— **V Železnikih** priredi tamošnje izobraževalno društvo veselico dne 5. septembra ob pol 4. uri popoldne. Na programu je pet pevskih točk in igra »Zaklad«. Vsi, ki ljubite pošteno zabavo, pohitite v nedeljo v Železnike. Vsi ste nam dobro došli. Stiskani smo, pridite torej, da se poživimo in navdušimo za nadaljnji težavni boj za sveto vero in staro slovensko poštenost. Veselica se ponovi na mali šmaren dne 8. septembra.

— **Kranjskogorska podružnica S. P. D.** priredi v nedeljo dne 12. t. m. popoldne v hotelu Razor v Kranjski gori v prid Aljaževga doma in podružnice veselico pod imenom »kmetška ofceta«. Vstopnina za svate v narodni noši in člani planinskega društva prosta. Za ostale 50 h. Na veselici poje kranjskogorski moški zbor. Svatba se vrši po starih narodnih običajih v narodni noši Gorenjcev.

— **Za kaj se vse lahko vporabi »Slovenski Narod«.** V lirske Bistrici ima »Narod« svoja dopisnika, ki vporabljata »glasilo inteligence« za to, da jima prinaša razne budalaste notice, da ima gotova družba v Bistrici, katere napredni duševni nivo se lahko sodi iz tega, s temi klančarijami svoje veselje. Nedavno je prinesel »Narod« dopis o »najnaprednejšem slovenskem trgu« Bistrici, ki je ključoval vsem viharjem in ohranil svojo »naprednost«. Seveda so se ljudje, ki poznajo zemljepis nekoliko bolje, kakor pa »Narod«, norčevali iz »Naroda«, ker je Bistrica kljub naprednosti, še vedno le prav ponižna vas! »Napredna« je sicer res popolnoma v duhu »Slov. Naroda«, saj napredni bistriški občinski zastop obstoji iz Nemcev in nemčurjev! Narodnost torej popolnoma po Hribarjevi metodi! Župan Domladi-s si je v svrhu večje »narodnosti« še svojo končnico š spremenil v »s«, da ni treba rabiti »sch«, kakor je ta priimek napisan na pokopališču. — Najnaprednejši slov. tržani pa tudi vpisujejo na ljubljanski realki svoje sinove v »a«-oddelek kot Nemce! Prosimo: popolnoma napredno po »Narodovem« receptu. »Narod« pa tudi v zabavo svojih dopisnikov smeši svoje lastne pristaše! Pred par dnevi je prinesel »Narod« dopis, da je pri sokolski slavnosti na Voloskem od velike vročine padel v morje bistriški brat F. P., rešil ga je pa »takorekoč gotove smrti« brat »Brozgovič«. S tem imenom pa se zasramuje »napredni« brat »Ambrožič«, ki pa kot delavec-mizar mora molčati, da ga »napredna žlahta« plačuje za njegovo »naprednost« s tem, da ga zasmehuje tudi v svojem glasilu »Narodu«! Mislimo, da se bo bistriško delavstvo enkrat kimalu emancipiralo od svojih »naprednih gospodarjev«, ki jih rabijo samo za volivno maso pri volitvah! Mimogrede pripomnimo, da Sokol P. ni padel v morje vsled velike vročine, saj je deževalo, ampak se je kopal v morju, kjer mu je pa prišlo slabo, najbrž od »vročine«, ki je prihajala vsled preobilega alkohola!

— **Dr. Marani,** državni poslanec mesta Gorice in deželni odbornik, namerava baje odtegniti se političnemu življenju.

— **Novo hrvaško dramo** dr. Stepana Miletića »Boleslav« so včeraj predstavljali na odru hrvaškega gledališča v Zagrebu.

— **Upravništvo »Mentorja«** uljudno prosi p. n. gospode in cenjena društva, katerim se je poslala tretja številka, pa lista niso naročili, da bi imenovano številko blagohotno vrnili.

— **Moravske novice.** Blagoslov novega križevega pota se je vršil v nedeljo 22. avgusta povsem sijajno. Mladeniči Marijine družbe in izobraževalna društva so nosili postaje v lepem sprevedu iz župnišča v farno cerkev, kjer se je vršil blagoslov po cerkvenem obredu. Novi križev pot je blagoslovil pater eks. definitiv gosp. Konstantin iz Kamnika, ob asistenci moravskih duhovnikov. Novi okvirji — izvrstno delo gosp. Pengova iz Ljubljane — stanejo okrog 4000 K, in so, kakor tudi križci in svečniki pravi kras farne cerkve

moravške. — Novi zvonovi bodo v kratkem zapeli. Dobili bomo res krasne zvonove. Veliki zvon tehta 52 starih stotov, drugi zvon 28 stotov, tretji 18 stotov, četrty 12 stotov. — Zvonik za stari veliki moravški zvon pri sv. Mohorju bo kmalu dodelan. Tudi raz grička sv. Mohorja se kmalu oglasi stari moravški zvon, kot znani prijatelj cele moravške doline. — Pazite na otroke! V Brodih, občina Peče, se je vsled neprevidnosti užgala obleka dveletni deklici, ki je v enodnevnih grozljivih mukah umrla. — Naše izobraz, društvo se veselo giblje. Ustanovljeno telo, vadni odsek, za katerega kažejo fantje precej zanimanja. Naročili smo tudi krasne društvene znake. Zadnjič smo imeli dva zanimiva predavanja. O naši misli, ki je katoliška, je govoril društveni tajnik, gospod kaplan Ivan Lovšin pa o moderni sužnjosti. Gosp. predavatelj je povedal v resnem in šaljivem tonu marsikako resnično; tako n. pr. o tisti neumni bojazni in trepetu nekaterih, pred liberalnimi mogotci. Res, nerazumljivo neumno je, bati se in trepetati pred kakim liberalnim malikom, ki ima morda malo bolj »nobel« navihane brke ali pa jih še celo nima. — Mi ne maramo praznih poklonov in puhlih liberalnih fraz; smio in ostanemo Slovenci ne samo pri litru, ampak tudi v dejanju. Moravški liberalci zidajo »velikansko palačo.« Zidajo baje »kmečki dom«, v resnici pa si zidajo smrt. — Podružnico liberalne Ciril-Metodove družbe so ustanovili naši liberalci. Dolgo so jo kuhali in tuhtali, slednjič so pa le privreli na dan. To je bilo stopicanja tisti petek in od strani se je izvedelo, da se vrši na večer ustanovni shod omenjene podružnice, na katerem govori — čujte in strmite — sam Tomanov »praški študent«. In kaj je povedal? Nad kmeta se je spravil! »Kmet gre v mesto kupovat in butne kakor teliček v kako nemško prodajalno.« Prav, prav, gosp. študent! Toda kmet današnje čase že pozna nemške in slovenske trgovine, pa tudi liberalnih se ogiba. Glava liberalne podružnice bo baje sam veliki organizator moravških liberalcev — Toman. Opetovano ponavljamo, da moravške liberalce preveč poznamo, zato tudi ta »sol« ne prinese zaželenega uspeha.

— **Podržavljenje ceste od Logatca do Idrije.** Dolgoletne obravnave zaradi podržavljenja ceste Kalce-Idrije so dokončane. Od 158.000 kron, ki so potrebne, da se postavi cesta Kalce-Idrije v stan državnih cest, prevzame država polovico, drugo polovico pa dežela ter okrajna cestna odbora idrijski in logaški. S 1. januarjem 1910. pride cesta v državno upravo. S tem bosta oba imenovana okraja precej razbremenjena.

— **Pred poroko v smrt.** V Trstu so včeraj zjutraj v javnem vrtu dobili ustreljena 20 let starega slaščičarja Radici Rüdigerja in njegovo 18 let staro sestričino Erzilijo Polli, hčerko bogatega tržaškega mesarja. Radici je zapustil pismo, v katerem izjavlja, da sta oba šla dogovorno v smrt, ker se je dekličina mati upirala njuni poroki. To pismo je nekoliko nerazumljivo, ker bi se poroka morala vršiti danes, a je bila le za par dni preložena.

— **Kako g. Kamenšek na Dobravi prireja koncerte.** Z Dobrave pri Bledu se nam piše: Na Blejsko Dobravo so nas v nedeljo, 29. pr. m. vabili veliki lepaki, na katerih smo brali, da nas gostilničar Kamenšek vabi na koncert vojaške godbe iz Gorice, katera pa niti slutila ni, da jo mi na Dobravo letimo poslušat, a vojaki so v Gorici. Vsak je bil nejevoljen, da g. Kamenšek na tak način vabi ljudi h koncertu. Pri plesišču, kjer se je prodajala pijska, je pa sedel v paviljonu s slovenskimi lepaki ovit neki trd Nemec, ki je goste, ki so zahtevali pijačo v slovenskem jeziku, napodil z »Ich verstehe nichts«. Gospod gostilničar, zapomnite si zanaprej, da zahtevamo pri podobnih veselicah: 1. Ne bahajte se tako zelo z vabili o vojaški godbi, ki ne ve nič o tem. 2. Imejte za postrežbo pripravljene ljudi, ako ne Slovence, vsaj take, da so zmožni vašega materinega jezika!

— **Kontrolnih shodov za domobranske rezervnike** letos ne bo. S tem odlokom domobranskega ministrstva so se nastavile škarje starodavnemu »cofu«, ki diči že stoletja našo vojno upravo ter jo ovira v modernem razvoju. Zeleti bi pač bilo, da se odpravijo vse take ropotije, ki le ovirajo prost razvoj v vojni upravi, ne hasnijo pa nikjer.

— **Zastrupil se je v Trstu trgovski agent Ivan Thaler, star 54 let.**

— **Tragičen slučaj smrti na Trsatu.** Iz Trsata poročajo: Dragica Šikić je že devet dni bolehal. Zdravniki trdijo, da je imela tifus. Ležeči v vročici, se je zadelo bolni ženi, da je padel najmlajši sinček Božo v vodnjak. V tej bolnostni domišljiji je vstala iz postelje in pohitela k jami, izkopano za vodnjak. Skočila je notri ne da izvrši samoumori, pač pa v mnenju, da reši svoje dete, in je utonila.

— **Velika je škoda,** ki jo je povzročilo zadnje deževno vreme na otavi, ki je bila že pokošena. Po nekod je že začela gniti, na več krajih se je vnela, da

ne bo za klajo; zlasti konji so v tem oziru zelo natančni. Tako bo v slabi letini uničena otava vsled vremenskih nepravil. Kdor še ni bil pokosil, je storil še najboljšo. Letos se pač ne bo uresničil pregovor: »Kdor po Mali maši kosi, na peči suši«, ker je ravno narobe.

— **Dolenjska železnica.** Letni račun za 1908 izkazuje: Dohodkov 1.654.186 K 44 vin., izdatkov 1.170.899 K 82 vin., torej čisti dohodek 483.286 K 62 vin. Potrebščina za obresti in amortizacijo prioritet znaša 515.306 K 66 vin., torej se pokaže primanjkljaj 32.020 K 04 vin., ki se pokrije iz prenosa iz l. 1907.

— **Ker je odpeljal mladoletno redarjevo hčerko** Ivano Požar iz Trsta v Benetke, je bil obsojen v Trstu 28-letni Gvidon Rutter v petmesečno težko ječo.

— **Stražniku grozil s smrtjo.** V Trstu je 19 let stari delavec Jakob Torelli z Vrhnike grozil policijskemu stražniku s smrtjo. Nesrečneža so oddali deželnemu sodišču.

— **Razpis učiteljskih služb.** Na enorazredni šoli v Čemšeniku se razpisuje izpraznjeno učno in voditeljsko mesto z zakonitim prejemki in s prostim stanovanjem v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potem predlagati okraj. Šolskemu svetu v Kamniku do 1. oktobra 1909. — V črnomaljskem šolskem okraju se razpisuje služba usposobljene potovalne učiteljice za ženska ročna dela s sedežem v Črnomlju za enorazredne ljudske šole v Dobljicah, Gribljah, Petrovi vasi in Tribučah proti letni nagradi 800 K z obveznostjo, da bo učiteljica na vsaki imenovanil šol poučevala ženska ročna dela po dve uri na teden. Prošnje do 10. septembra 1909. C. kr. okr. šol. svet v Črnomlju. — V kamniškem okraju se razpisuje v nameščenje služba učnosposobljene delavne potovalne učiteljice s stojiščem v Št. Gotardu proti stalni letni nagradi 1000 kron. Učiteljici bo poučevati ženska ročna dela na enorazrednih ljudskih šolah v Št. Gotardu, Čemšeniku, Št. Ožboldu, Motniku in Špitaliču, in sicer na prvi 2, na ostalih po en dan v tednu s številom tedenskih ur, ki jih predpisuje učni načrt. Službo ji bo nastopiti z začetkom šolskega leta 1909/10. Pripomni pa se izrečno, da je to nameščenje le začasno in daje pravice do preskrbljevanja ali pokojnine. Pravilno opremljene prošnje je predlagati predpisanim službenim potem, eventualno neposredno c. kr. okr. šolskemu svetu v Kamniku do 10. septembra 1909.

— **Šolske knjige** kupujte v »Katoliški Bukvarni«.

Štajerske novice.

— **Volitve v kozjanski okrajni zastop.** Pretečenega četrta, dne 2. septembra vršile so se volitve v okrajni zastop kozjanski. Prišlo je izmed 32 volivcev 30, kateri so pokazali izvrstno disciplino. Enoglasno je bil izvoljen načelnikom dosedanji 12letni načelnik gospod dekan Marko Tomažič, podnačelnikom g. dr. Franc Jankovič. V odboru so gg. dr. J. Barle, Martin Jug, Jakob Bovha, Jos. Jazbinšek, dr. Franc Jankovič in Janez Šerbec, kateri vsi so bili skoraj enoglasno izvoljeni.

— **Gospod ravnatelj Teuschert** izstopi od Trbovske premogarske družbe in gre zaradi prenapornega dela v pokoj. Kdo bo njegov naslednik, še ni znano.

— **Š Bralnemu društvu v Jarenini čast!** Na šentiljskem dnevu, ki ga je priredilo dne 22. avgusta, je iznašel čisti dobiček 400 K, katerega je omenjeno društvo izročilo za šentiljski dom. Iskrena hvala! Bratska društva posnemajte!

Ljubljanske novice.

— **lj Somišljeniki in somišljenice!** Jutri v nedeljo, dne 5. septembra popoldne vsi k Coticu v Vodmat na veselico »Šentipeterskega prosvetnega društva« v Ljubljani. Pridite in agitirajte, da bo udeležba prav velika. V slučaju slabega vremena bo veselica na praznik Malega Šmarna, dne 8. septembra, ravnotam. Vsi torej na to priredbo!

— **lj Pevski zbor »Ljubljane«** nadaljuje s prihodnjim tednom svoje redne vaje: ob ponedeljskih in četrtnih ženski zbor, ob sredah in petkih moški zbor. Pristop novih pevcev je mogoč pri vsaki vaji. Pričetek vaj za ženski zbor točno ob pol osmih zvečer, za moški zbor točno ob osmih zvečer. Prosimo vse gospodične pevke in vse gospode pevce, naj bi se udeleževali točno vseh vaj, da tako povzdignemo »Ljubljano« vedno višje!

— **lj Zahtevajte v vseh gostilnah** naše vžigalice! Vsaka gostilna, v katero zahajajo naši somišljeniki, naj ima vsaj na polovico tudi naše vžigalice!

— **lj Vse naše somišljenike v Ljubljani, ki so večji kakega glasbila,** prosimo, naj takoj sporoče svoj naslov na dopisnici našemu uredništvu.

— **Shod statistikov v Ljubljani.** K letošnjemu zborovanju avstrijskih statistikov je povabil kranjski deželni odbor osrednji statistični odbor, da naj zborujejo v Ljubljani, ter jim da na razpolago deželnozborsko dvorano. Nato se je sklenilo, da se vrši to jesen zborovanje statistikov v Ljubljani v deželnem dvorcu in sicer dne 11. in 12. oktobra, ako bo deželnozborsko zasedanje pretrgano od državne zbornice. Ako bi takrat zboroval kranjski deželni zbor, se shod statistikov preloži na november.

— **lj Seja odbora »Ljubljane«** je danes ob 8. uri zvečer.

— **lj Liberalna mestna politika.** Te dni je kranjski dekan č. g. Koblar ustavil v Ljubljani raznašalca »Slovenca« g. Cvetrečnika in kakor pravi »Narod« Cvetrečniku »stisnil nekaj okroglega v roke«. Zato sta prišla v »Narod« g. Koblar in Cvetrečnik. Zabeležili smo to, da zvedo naši čitatelji, s kako silno važnimi stvarmi se peča »Slovenski Narod«. Prav veseli smo, da »Narod« že čuti potrebo polemizirati tudi z g. Cvetrečnikom, ki mimogrede omenjeno ni nikak Kregarjev adlatu, ampak je bil svoj čas prisiljen v brezplačni Predovičev agitator. Res, globoka je liberalna mestna politika!

— **Duhovne vaje za abiturijente** se vrše v rezidenci č. o. jezuitov od 5. t. m. zjutraj do 8. t. m. zjutraj. Vabijo se vsi tovariši najuljudnejše, da se jih udeleže. Stanovanje in hrana je brezplačna v samostanu samem.

— **lj Vprašanje o čistem dobičku** na veselici »narodne delavske organizacije« je že tako staro, da bi že lahko o njem zvedela javnost. Ker se o čistem dobičku v javnosti še nič ni čulo, nekateri člani te delavske organizacije tem potom po »Slovincu« pozivajo odbor, naj objavi, koliko je bilo čistega dobička, koliko stroškov.

— **lj Duhovnih vaj za učiteljice** se udeležuje 54 učiteljic. Vodi jih p. Avguštin Lamprecht dr. J. iz Celovca.

— **lj Musica sacra.** Jutri se bo pri veliki maši ob 10. uri izvajalo v stolnici sledeče: Missa in hon. ss. Angelorum Custodum, zl. J. Schweitzer, Graduale »Angelis suis«, zl. Ant. Foerster, ofertorij »Benedicite Dominum«, zl. Fr. Witt.

— **lj »Pathé«-kinematograf** na Dunajski cesti predstavlja od 4. do 7. t. m.: 1. Arabski konjiki (po naravi). 2. Radi malenkosti (komično). 3. Prišestnica (zgodovinska drama). 4. Procesija sv. Reš. Telesa na Dunaju (po naravi). 5. Joungler s klobuki (po naravi v barvah). 6. Matevža hlače (jako komično).

— **lj Velik izgređ vojakov 27. pešpolka.** Potrjujejo se vesti o velikem izgređu vojakov 27. pešpolka na Rakeku. Pijani vojak je v neki gostilni razgrajal, nakar je zahteval gostilničar, naj se odstrani. Vojaki so nato udrli v gostilno, družino pretepli in jo ranili. Zahtevamo najstrožjo preiskavo!

— **lj Varnostno in izločevalno stacijo za električne toke** gradé sedaj na Marijinem trgu pod frančiškansko cerkvijo. Iz kioska se bo prišlo pod zemljo v izločevalnico. Dela bodo trajala še par tednov.

— **lj Aretovan** je bil leta 1862. v Zgor. Kašlju rojeni in policiji dobro znani oženjeni vagant Franc Dimnik, ker je v neki gostilni na Martinovi cesti svojemu sogostu, ki je pri mizi zaspal, iz žepa ukradel 8 kron. Tatvino je opazil petletni gostilničarjev sin ter to povedal svojemu očetu, ki je nato Dimnika izročil policiji, ta pa sodišču.

— **lj Za vrček piva** sta se bila v sredo v neki gostilni na Dolenjski cesti sprla policijski dobro znani razgrajča Anton Kregar in delavec Anton Petrič. Med preprom je Kregar Petriča tako udaril po glavi, da je bil popolnoma krvav. V gostilni pa so sedeli tudi cigani, ki so prišli isti dan na sejem. Tudi ti so postali bojažljivi ter se začeli mešati med ona dva. Ko je Kregar zavohal, da se bliža stražnik, jo je naglo odkuril iz gostilne, cigane pa je varnostni organ pomiril in odpravil preko mestne meje.

— **lj Pogon** je napravila policija včeraj zjutraj ter aretovala tri že predkaznovane delomržne individuje, katere je oddala sodišču.

— **lj Kratko prostost** je užival prisiljenec Oliver Manzani iz Trsta. Delal je pri Marijanišču in včeraj zjutraj izmaknil nekomu civilno obleko, v katero se je preoblekel in krenil proti Tržaški cesti. Tam se je hotel v neki gostilni še okrepčati, potem pa iti peš proti svoji domovini, česar pa ni izvršil, kajti izsledil ga je policijski stražnik in izročil zopet v hišo pokore.

— **lj Kolo ukraden** je bilo danes popoldne iz večje hiše št. 8 v Kolodvorski ulici pomožnemu uradniku v tobačni tovarni Antonu Lajovicu. Kolo je sistem »Diamant« in vredno 100 kron.

— **lj Zelinate glave** so kradli predvčerajšnjem posestniku Valentinu Erjavcu blizu prečaza na Dunajski cesti, ko jih je pelal v Ljubljano, že mnogokrat predkaznovani tat iz Cerkelj, 45-letni Ivan Jerše, 25-letni Franc Pucihar iz Šmarja pri Ljubljani in Franc Zorman iz Predoslja. Ko je Erjavec to opazil, jim je seveda prepove-

dal. Tatovi so ga pa začeli obmetavati s kamenjem, potem se pa spustili vanj, ga vrgli na tla in osuvali. Došli stražnik je Jeršeta prijel in aretoval, druga dva sta pa pravočasno odnesla pete in je preskrbljeno, da prideta tudi v roko pravice. Jerše je nasilnega značaja in ima za Ljubljano prepovedan povratek. Izročili so ga sodišču.

Za Dolenjsko!

Vse vre, vse se giblje. Gorenjci, Notranjci, Goričani in Štajerci že trdno plavajo v idealnih, dalekovidnih in slovenski narod osrečujočih orlovskih višinah — le uboga dolenjska stran je pozabljena, zapuščena in osamljena. Ni čudo, da se vsled tega tako lahko in prosto razširja ravno med mladino litijskega okrožja uničujoča kuga liberalizma, socialdemokratizma in svobodomiselstva, ki jo dan na dan semkaj zanašajo lokomotiv južne železnice in plinovi zagorskih in trboveljskih rudniških rovov. Njeni usodepolni sledovi se že kažejo v oddaljenih tukajšnjih pogorskih vaseh. — Zadnji čas je torej, da prileti Orel na našo pjat, da razprostre svoje prostrane in močnejše peruti, zaščiti vrlo dolenjsko mladež in jo pod svojim okriljem s sabo potegne v svoje sinje in jasne višine. To svojo važno nalogo hoče že letos 12. septembra izvršiti potom velikega sestanka dolenjskih in drugih slovenskih mladeničev v Šmartnem pri Litiji, srcu okuženega litijskega okraja. Samoobsebi je umevno, da se v tem oziru ne bo pustil ovirati niti od najneugodnejšega vremena niti pustil strašiti od najzlobnejših groženj in brutalnosti, ampak šel bo preziraje preko vsega tega na svoje važno delo, pregnal s peroti svojih zvišenih ciljev, dušne in telesne moči, vse megle surovosti in alkohola, ki uničuje že precejšnji del naše dolenjske mladine.

Vsled tega vabimo na ta važni sestanek vse somišljenike, ne le fante litijskega okrožja in njega bližine, ampak tudi stare in mlade obojega spola daljnih slovenskih krajev, da pohite k nam z zastavo ali brez zastav, z znaki ali brez znakov, po železnici ali na ozajšanih vozeh, jahaje ali peš skozi strn in dež.

Sporod bo sledeči:

1. Oni, ki pridejo direktno v Šmartno, se zbirajo okrog 8. ure v prostorih šmartenskega izobraževalnega društva;
2. oni pa, ki bodo došli skozi Litijo, se zbirajo v prostorih litijskega izobraževalnega društva, da potem skupno z ob 9. uri došlimi brati in gosti odkorakajo z godbo na čelu k sprejemu v Šmartno (četrte ure hodá).
3. Ob 10. uri služba božja v sloviti župni cerkvi.
4. Ob 11. uri veliki mladeniški shod, na katerem govore dr. L. Pogačnik, I. Podlesnik, V. Jeločnik.
5. Ob pol 1. skupno kosilo.
6. Ob 2. pete litanije.
7. Ob 3. javna telovadba Orlov z »mo-reško«-sablanjem.
8. Po javni telovadbi velika ljudska veselica.

Obrachamo se do vseh skupin, ki se mislijo udeležiti slavnosti, da nam vsaj do 8. septembra natanko sporoče: a) koliko jih pride (to radi kosila); b) kdaj in po kateri poti da dojdejo in zlasti, če bodo v Šmartnem prenočevali (to radi preskrbljenja prenočišč); c) če pridejo z društveno zastavo ali z znaki. — Tozadevna poročila pošiljajte na telovadni odsek Orel v Šmartnem pri Litiji. — Za red in dobro postrežbo bo vse preskrbljeno. Slavnostni prostor bo prostoren in lepo ozaljšan. Pri ljudski veselici boš dobil vsega, kar ti bo srce poželelo: godbo, petje, šaljive pri-zore, razne z vsem preskrbljene paviljone, umetalni ogenj, krasno razsvetljavo itd. — To lep bo dan, zato hitite vsi prot' naši stran', zlasti ker so ugodne železniške zveze.

V Litijo pridejo vlaki od Zidanega mostu: ob 3 uri 48 min. zjutraj, ob 8. uri 51 min., 11 uri 56 min. popoldne, ob 5. uri 8 min. popoldne. Od Ljubljane: ob 5. uri 4 min. zjutraj, 7. uri 59 min. popoldne, ob 12. uri 13 min., 3. uri 55 min. popoldne. Odhod od Litije proti Zidanemu mostu: ob 12. uri 13 min., 3. uri 55 min. popoldne, 7. uri 59 min. 1. uri 1 min. zvečer. Proti Ljubljani: ob 11. uri 56 min. popoldne, ob 5. uri 8 min. pop. 8. uri 13 min., 11. uri 44 min. zvečer. — Torej, kakor uvidno, na vsak način lepa prilika za kratkočasen in veličasten ter podučen zlet v naš vinorodni kraj. Radi tega pa:

Mladeniči, bratje, vsi Slovenci, Gorenjci, Štajerci, Dolenjci na litijsko pohitite plan, 12. septembra dan!

Rojaki! Slovenke! Društva!
Spominjajte se z darovi Slo-
:: vancev v Št. Ilju! ::

Orožniki branijo slovanskim otrokom v šolo.

V Poštorni, v tej historični češki Poštorni na Spodnjem Avstrijskem, na meji Moravske, bilo je predvčeršnjim nad sto žandarjev, ki so stali pred češko šolo, da ne bi stopilo vanjo 500 češke dece!

Famozna — avstrijska specijalitet! Kakor da bi videli tiste drobne češke otročiče! Petsto jih je. Deklice belo oblečene, dečki zamišljeni, tudi v prazniški obleki: gredo v šolo! Nu, presenečenja! Na durih jih ne pričakujeta dobri učitelj in župnik; svetiljo se žandarski bajoneti...! Halt! Im Namen des Gesetzes! V imenu zakona ne smeš, otročič avstrijskega državljanca — v šolo!

Sedaj smevamo vse. V tem je rečeno vse; s tem smo očrtali vso tragiko češkega, torej slovanskega položaja v tej državi, kjer vlada pošilja proti našim otrokom žandarje, da se ne bi približali viru kulture, luči napredka, ker bi Slovani moral še nadalje ostati neizobraženi, v tmini neznanja, helot, rob, žival svojemu nemškemu gospodarju! Ne, ne, nemški gospodarji, — tako ne pojde naprej! Tudi z bajoneti ne bodeite mogli zbrisati dejstva, da tvorimo večino v tej državi in da zato hočemo biti gospodarji. — Zaradi Poštorne bo imela Bienenrthova vlada še dosti glavobola.

Telefonska in brzjavna poročila.

STAPINSKI NA DUNAJU.

Dunaj, 4. septembra. Poslanec Stapinski se je danes pripeljal na Dunaj. Izjavlja, da bi se še-le potem mogel sprijazniti z Bilinskim, ako Bilinski svoje stališče napram »Slovanski Jednoti« popolnoma spremeni. Bienenrth je pozval Bilinskega, naj se spravi z Stapinskim. Demisijo Bilinskega Bienenrth ni sprejel in je vnovič pozval Bilinskega, naj gleda, da se s Stapinskim sprijazni. Stapinski izjavlja, da je bil res v finančnem ministrstvu, ni se pa sprijaznil z Bilinskim, ampak v finančnem ministrstvu izročil nekaj želja svojih volivcev.

KATOLIŠKI SHOD AVSTRIJSKIH NEMCEV.

Dunaj, 4. septembra. Namestu odpovedanega splošnega avstrijskega katoliškega shoda nameravajo sklicati jeseni na Dunaj ali v Solnograd avstrijski nemški katoliški shod, ki se bo posebno bavil z nekaterimi šolskimi vprašanji.

IZLET ČESKIH POSLANCEV V POŠTORNO.

Praga, 4. septembra. Češki poslanci napravijo 8. septembra izlet v Poštorno. Izleta se udeleži tudi dr. Škarda.

ČEŠKO-NEMŠKE SPRAVNE KONFERENCE.

Praga, 4. septembra. Češki minister Začek je došel sem. Prej je imel na Dunaju konferenco z Bienenrthom. Tu je konfiriral s predsednikom mladočeškega izvrševalnega odbora, jutri pa konfirira z člani češkega konservativnega veleposetva.

OGRSKA V KRIZI.

Budimpešta, 4. septembra. 10. ali 11. septembra bodo zbrani v Budimpešti vsi ogrski ministri. Vršil se bo ministrski svet, ki bo odločal o važnih zadevah. Ako se bo doseglo sporazumljenje, bo Weckerle poročal vladarju, sicer stopi Lukase v akcijo. Apponyi se je izjavil, da je položaj silno resen. Ogrska da stoji pred nevarnimi dogodki, a se še dajo stvari poravnati, ako se krene na srednjo pot in tako reši deželo iz nezdravega, nevarnega položaja.

DEMISIJA SKUPNEGA FINANČNEGA MINISTRA.

Budimpešta, 4. septembra. Demisija Burianova je gotova stvar.

DESET NOVIH MAŽARSKIH ŠOL.

Zagreb, 4. septembra. V daruvarskem okraju se tako hitro množe mažarske šole, da so v nevarnosti hrvaške šole. Dosedaj je bilo v okraju devet mažarskih šol, a sedaj Mažari po mažarskem šolskem društvu »Julian« zahtevajo deset novih in to za Dežanovac, Sokolovac, Trojeglavo, Imšovoselo, Gjulaves, Brestovac, Amtunovac.

MINISTRKA KRIZA NA SRBSKEM.

Beograd, 4. septembra. Kabinet Novakovič ostane na svojem mestu, ker so zahteve nacionalcev in naprednjakov izpolnjene.

SAMOUMOR PISATELJICE.

Dunaj, 4. septembra. Tu se je zastrupila 40 let stara Ilona Pataki, sotrudnica »Fremdenblatta«. Vzrok je baje nesrečna ljubezen.

ODBOR ZA »NARODNO OBRANO« SE JE ZOPET KONSTITUIRAL.

Belgrad, 4. septembra. Odbor za narodno obrano je zopet začel svoje delovanje. Osnovati hoče po vsej Srbiji narodne pomožne skupine, a dopisujejo odbore v vseh deželah, kjer prebivajo Srbi.

Na obnovitvi, oziroma reorganizaciji krajeve skupine Kruševac je razvijal vseučilišni profesor Dašič nov srbski narodni program in je pri tem strastno napadal Avstrijo. Dosedaj se je obnovilo v vsej Srbiji 22 krajin skupin »Narodne obrane«.

VENDAR ENKRAT PRI KORISTNEM DELU.

Carigrad, 4. septembra. Turškemu eksultanu Abdul Hamidu, ki bolega na otožnosti, so dovolili, da sme v svoji vili napraviti delavnico za izdelovanje omar.

LJUBOSUMNI STAREC.

Keckemet, 4. septembra. V bližini mesta je neki 78-letni starček vsled ljubosumnosti smrtnonevarno ranil svojo 68-let staro ženo.

STAVKA AVTOMOBILNIH ŠOFERJEV.

Bruselj, 4. septembra. Tu stavkajo voditelji avtomobilov, ker hočejo lastniki avtomobilov za nezgode napraviti odgovorne šoferje.

SAMOUMOR ŽUPANA RADI PONEVERJENJA.

Cassel, 4. septembra. Usmrtil se je župan v Bebri Sopp, ker je občini poneveril 30.000 mark. Sopp se je ustrelil tik pred aretacijo.

NOV PORAZ ŠPANCEV.

Pariz, 4. septembra. Sem je prišlo poročilo, da je višji poveljnik španskih čet Morino južno od Seville doživel strahovit poraz.

BOJ MED RUSI IN KITAJCI.

Peterburg, 4. septembra. V sredo je zadel ruski parnik »Olonecki« pri Karbinu v neko kitajsko ladjo. Kitajci so začeli streljati s puškami, splezali so na parnik, pobili moštvo ter zvezali kapitana. Ruski vojaki so pregnali Kitajce in oprostili kapitana.

VREME.

Dunaj, 4. septembra. Vremenska opazovalnica naznanja lepo vreme.

Razne stvari.

Splošna stavka na Švedskem se baje konča dne 6. septembra.

Zeppelinov zrakoplov III. je od svoje vožnje iz Berolina srečno priplul nazaj v Friedrichshafen.

Ruska vlada je v poljskem kraljestvu zaprla 184 poljskih šol.

Dvoboj med možem in ženo. Iz Čikaga se poroča skoro neverjeten slučaj: Italijan iz Kalabrije, neki Spizzani in njegova žena sta se naveličala drug drugega. Sklenila sta se dvobojevati na življenje in smrt, kar se je pa tudi za oba končalo smrtno. Zaprla sta se v sobo in strejčala najprej z revolverji drug na drugega, nato sta pa še nadaljevala dvoboj z bodali. Ko so ljudje zaslili strele, so udrli vrata, in našli ženo mrtvo z dvakrat prestreljeno in prebodeno, moža pa umirajočega tudi z dvema ranama od krogelj.

Listnica uredništva.

Vsled obširnih poročil o zborovanjih in obsežnih referatov, je zaostalo nekaj dopisov. Prosimo potrpljenja. Vse priobčimo!

2459 1-1

Zalostnim srcem naznanjamo častitim duhovnim sobratom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni brat, oziroma sin, gospod

Karol Miklavčič

župnik v pokoju

danes 3. t. m. ob 5. uri popoldne v 50. letu starosti po daljši bolezni, previden s sv. zakramenti, zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega rajnika bo v nedeljo 5. t. m. ob 4. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše se bodo brale v ponedeljek ob 8. uri.

Priporočamo predragemu rajniku v molitev.

Sv. Križ pri Litiji, 3. sept. 1909.

Alojzija, mati; Frančišek, brat; Zalka, Minka, sestri.

Pozor!

Lepa nova hiša

z dobro idočo gostilno, lepim senčnatim vrtom in dvoriščem tik Ljubljane se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Na željo kupcevo tudi z gostilniško opravo. Kje, se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

DVA UČENCA

za mizarsko obrt sprejme takoj Josip Arhar, mizarski mojster Vižmarje 20, p. St. Vid pri Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
3	9. zveč.	741'1	11'1	sl. szah.	jasno	0'0
4	7. zjut.	41'2	7'1	sl. jvjzh.	oblačno	
	2. pop.	38'4	18'2	sr. sever	pol obl.	

Srednja včerajšnja temp. 12'3°, norm. 16'6°.

Letnik

2358

1910

naše Družinske pratike

je ravnokar izšel in se dobi skoraj po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna »Katol. tisk. društva«, v Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik!

Proda se radi preselitve 2426 2-1

najemninska hiša z gostilno

in drugimi trgovskimi prostori v Ljubljani. - Pisma pod »A. D.« na upravnistvo »Slovenca«.

Služkinja

z dobrimi spričevali želi službe pri krščanski rodbini. Vajena je tudi gospodinjstva. Povpraša naj se Sv. Petra nasip 35, II. nadstropje.

2397 3-1

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje. Poizve se na Marija Terezije cesti štev. 2./III.

2416 3-1

Prav dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200-400, 700, 1200, 3000, 5000 litrov proda po nizki ceni

Fran Cascio Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Gospodična

iz boljše hiše se sprejme na hrano in stanovanje. Barvarska steza št. 5, pritličje. (Poljana.)

2377 3-1

Na prodaj je po jako nizki ceni v Trstu, sredi mesta

2391 3-1

trgovina jestvin

uvredna in uspešna. Nujno radi odpotovanja. Ponudbe pod štev. »15« na »Slovenca«.

C. kr. priv.

1235 (4)

občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 346 milijonov kron.

Poslovni Izkaz zavarovalnega oddelka na življenje:

	meseca avgusta 1909	od 1. jan. 1909
Vložilo se je ponudb	1516	13.421
za zavarovano vsoto	K 10,203.917'90	K 111,557.886 25
Izgotovljenih polic je bilo	1239	11.499
za zavarovano vsoto	K 8,571.382 01	K 95 556.802 42
Naznanjene škode znašajo	K 885.802 12	K 6,859.130 45

Uljudno naznanjam, da sem preselil 1. septembra t. l. svojo trgovino s Kongresnega trga 14

v Prešernove ulice 10-14

nasproti Mestne hranilnice

kjer sem prevzel staroznano trgovino g. I. KORDIKA, z galanterijskim in norimberškim blagom, igračkami ter vsakovrstnimi potrebščinami za različne sloje

Zahvaljujoč se za dosedanje izkazano mi zaupanje in toplo priporočajoč se nadaljni naklonjenosti, beležim

z velespoštovanjem Lud. Dolenc.

Naznanilo preselitve gostilne!

Svojim častitim gostom naznanjam, da sem se **pre-selila** s Sv. Jakoba trga na **Francovo nabrežje št. 15**

Zahvaljujem se čast. gostor za dosednji obisk ter se priporočam tudi nadalje

Nežika Kralj.

Visok

zaslužek s trajnim pisanjem na domu. **Rob. Gruss**, založna naslovov, Kolin ob Renu, št. 88. 2366 3-1

Domače slovenske tvrdke

Posojilnice.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, sprejema branilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Olej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19 Glej inserat.

Razne tvrdke.

Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.

Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mestni trg.

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotozla.

Mencinger T., trgovina s spec. blagom in delikatesami, Sv. Petra cesta št. 37. in 42.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.

Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

Ustanovljeno 1862. Telefon 584.
RUDOLF GEBURTK, DUNAJ
C. IN KR. DVORNI MASINIST
VII. Kaiserstrasse št. 71, vogel Burggasse.
največja in najbogatejša zaloga vseh vrst

kurilnih peči posebno finih v vseh barvah, v ognju email. z nikeln. montažo
peči za reguliranje (Füllöfen) od 15 K višje,
peči za trajno kurjavo za premog
OGNJIŠČA, ŠTEDIŠČNIKI, STROJNI ŠTEDIŠČNIKI
v vseh velikostih

železne peči s pečnicami
za dve ali tri sobe
peči in kamini za plin.
Ceniki zastoj in
franko. 2442

Ugodna prilika!!

V Št. Vidu na Dolenjskem je na prodaj iz proste roke, tik ceste pri farni cerkvi, lepa

zidana hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji. Hiša je posebno pripravna za gostilno in tudi vsako drugo obrt. Zraven spadajoče zemljišče, obsegajoče njive, travnik in nekaj gozda, znaša približno do sedem oralov. Več se izve pri lastniku **Antonu Volk-u**, Št. Vid na Dolenjskem. 2447 3-1

Sodi na prodaj.

Novi in rabljeni transportni in skladiščni sodi razne velikosti za vino, žganje, se dobe najceneje po ugodni plačli. pogoji, tudi komisijaka zaloga, pri **Schwarz & Fabian**, Budapest VII. Erzsebetkörút 35, Telefon 116-27. Najcenejši vir za producente in razprodajalce. Posredovalci se honorirajo! 2374 6-1

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 2-60, belega K 4, finega K 6, najboljkega skubljenega K 8, sivga puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jakega trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inl. namiznega blaga, 1 pernica vel. 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepimi mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3, K 3-60, K 4, — Pernice 190x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5-50, 5-50. Spod. pernica iz grada 180x116 cm K 13, 15 — razposilja proti povzetju pošt. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešencl št. 1010. Češki les.
Za neugajajoče denar razni ali se blago zamenja. — Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem F 716 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 32-1

C. kr. tobačna tovarna.

Št. 4136/09.

Razglas.

2440 3-1

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje v svrhu dobave potrebnih mehkih in trdih desek, obročev, bukovih in hrastovih sodov, premoga in koksa za leto 1910. ozir. 1911. konkurenčno razpravo.

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekvana s kolekom 1 K in s pobotnico, ki znaša 10% od zaslužka za leto 1910, vloženega pri kaki c. kr. blagajni in napisom na vnani strani ovitka: „Ponudba za dobavo k št. 4136 ex 1909“, morajo se doposliti podpisani c. kr. tobačni tovarni najkasneje do 28. septembra 1909 do 11 ure dopoldne. Za leto 1910. potrebovale se bodo sledeče množine:

4 m dolge, 14 mm debele mehke deske, okoli 73.000 kosov:

14.000 kosov	19 cm širokih desek	5.000 kosov	31 cm širokih desek
14.000 "	21 cm " "	5.400 "	33 cm " "
8.000 "	23 cm " "	3.600 "	35 cm " "
8.000 "	25 cm " "	1.200 "	37 cm " "
8.000 "	27 cm " "	800 "	39 cm " "
5.000 "	29 cm " "		

4 m dolge 20 mm debele mehke deske, okoli 13.000 kosov:

4.000 kosov	19 cm širokih desek	1.000 kosov	31 cm širokih desek
2.000 "	21 cm " "	1.000 "	33 cm " "
1.000 "	23 cm " "	500 "	35 cm " "
500 "	25 cm " "	500 "	37 cm " "
1.000 "	27 cm " "	500 "	39 cm " "
1.000 "	29 cm " "		

200 kosov	4 m dolgih,	26 mm debelih,	316 mm širokih mehkih desek
100 "	4 m "	33 mm "	316 mm "
100 "	4 m "	40 mm "	316 mm "

2 m³ 2 m dolgih, 26 mm debelih bukovih desek

155.000 kosov leskovih malih obročev, 2,5 m dolgih v butarah po 100 kosov.

300 kosov bukovih sodov a 2 hl.

100 " hrastovih sodov a 1 hl.

26.000 meterskih stotov premoga.

500 " " koksa.

Množine potrebne za leto 1911., katere bodo primeroma iste kakor za leto 1910., naznanile se bodo event. ponudnikom pred potekom leta 1910.

O zahtevani kakovosti blaga, roku za dobavo i. t. d. pouče priloženi spec. dobavni pogoji in morajo ponudniki v ponudbah izrečno opomniti, da se z njimi strinjajo.

Vsakemu ponudniku je prosto, staviti ponudbo za jedno ali dve leti.

Cene se morajo navesti v ponudbi posebej za enoletno oziroma dveletno dobavo in se morajo napisati s številkami in besedami.

Ponudbe, ki se nanašajo na ponudbe drugih kakor tudi konkretualne ponudbe niso dopustne.

V ostalem pa veljajo za te dobave splošni pogoji pogodb za dobavo gospodarskih potrebščin opr. št. 6363 iz leta 1899., kateri se lahko v podpisani c. kr. tobačni tovarni ali pa pri c. kr. glavnem ravnatelstvu tobačne uprave na Dunaju med navadnimi uradnimi urami vpogledajo in se morajo ponudniki v ponudbi izraziti, da se z njimi strinjajo.

O vloženih ponudbah odločuje c. kr. glavno ravnatelstvo tobačne uprave na Dunaju, katero ima tudi pravico oddati dobavo po posameznih potrebščinah ločeno za jedno ali dve leti.

Vsak ponudnik se zaveže s tem, da uloži ponudbo, vstrajati pri svoji ponudbi do odločitve c. kr. glavnega ravnatelstva tobačne uprave na Dunaju in se s tem odpovedati določbam § 862 a) b) drž. zakona, dalje členov 318 in 319 trg. zak. glede časa v katerem naj se mu naznani o odločitvi njegove ponudbe.

Na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale preje omenjenim pogojem v polnem obsegu in katere se prepozno vložijo, se ne bode oziralo.

Ljubljana, dne 31. avgusta 1909.

Hlaváček.

Največja izbira je samo v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

čez 3000 kom. jesenske in zimske obleke za gospode in dečke od K 10.— višje, čez 1000 kom. površnikov in raglanov od K 12.— višje, čez 3000 pelerin od K 8.— višje, čez 15.000 kom. naj-novejše konfekcije za dame in deklice kakor jopice, paletoti, mantilje, pelerine, kostume, krila in bluže.

O. Bernatovič.

„GLASBENA MATICA“ V LJUBLJANI.

Vpisovanje v glasbeno šolo

se bo vršilo dne 14., 15. in 16. septembra dopoldne od 9. do 12. in popoldne od 3. do 6. ure v društveni hiši, Vegova ulica 5.

Redni pouk se prične 18. septembra.

2436 3-1

Pogoji vzprejema: 1. Društvenina staršev 4 K na leto, za kar dobijo muzikalije brezplačno; 2. Vpisnina za vsakega učenca 2 K; 3. ukovina: a) za klavir, violino, violi, violončelo, kontrabas, flavto, klarinet, oboe, fagot, rog, trobento, pozavno ali harfo po 4 K na mesec; b) za solopetje po 8 K na mesec; c) za teorijo in zborovo petje v šolskem zboru po 2 K na pol leta; d) za zborovo petje v dijaškem zboru po 1 K na pol leta; e) za pripravljalni tečaj zborovega petja odraslih po 2 K na mesec; f) za harmonijo po 2, odnosno 1 K na mesec; g) za kontrapunkt in kompozicijo po 4 K na mesec; h) za glasbeno zgodovino po dogovoru; i) za ensembleske vaje po 1 K na pol leta.

Odbor „Glasbene Matice“.

E 306/9.

Sodna prodaja premičnin.

Na Javorniku hišna št. 45 se bode prodajalo dne

6. in 7. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne

nekaj prodajalniške in gostilniške zaloge, delilni stroj za testo, hišna in gostilniška oprava

9. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne

konj, kočija, vozovi, 2 prešička itd.

Predmeti se lahko ogledajo neposredno pred dražbo.

C. kr. okrajna sodnija v Kranjskigori odd. II.

dne 2. septembra 1909.

2450 1-1

Gospodična

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. želi premeniti službo kot **kontoristinja** ali **blagajničarka** z dobrimi spricevali. Veselje ima tudi kot prodajalka. Prosi se, če mogoče, na **Starjersko**. — Pisma naj se pošiljajo na upravnistvo „Slovenca“ pod sifro „**Kontoristinja**“. (2443)

Prodaja posestva

Posestvo **Alojza Kepic v Rudniku, št. 1** pri Radomljah, okraj Kamnik, ki ima lepo lego, 20 minut od železnice, obstoječe iz prostorne hiše, gospodarskih poslopij, velikega vrta okoli hiše, travnika in njiv, se prostovoljno proda.

Kupci naj se oglašajo in si ogledajo do 20. t. m. (2437)

Mestna hranilnica ljubljanska

Meseca avgusta 1909 vložilo je 1322 strank kron 866.557.27, 1189 strank pa dvignilo kron 699.631.99. Stanje vlog koncem meseca avgusta 1909 kron 36.356.819.56. 1-1

2430

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let.

Ana Hofbauer

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfve ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne **bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte** itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na **vezenje, prenavljanje stare obleke** ter sploh vsa **popravila**. Zapolnjuje hitro in najpoštenje po potrebi, prosi, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko. 26-1

Sode

več vrst, majhne in velike, stare in nove, ima na prodaj 2451 (3-1)

I. Buggenig

sodar Ljubljana, Cesta na Rudolf. želez. 5.

Poštenega in pridnega kočijaža

od 24. do 36. let starega, neoženjenega, za prevoz trgovskega blaga s kolodvora, sprejme takoj v službo **KAROL ŠIŠKOVIČ**, trgovec v Černikalu pri Trstu. 2453 Plača po dogovoru. (2-1)

Pri ces. kr. poštne uradu na Kranjskem sprejme se v

poštno prakso gospica,

ki dobi po dovršenih izpitih, za par oziroma več let pri tem uradu službo kot **pomočnica** (Postgehilfin). Kje? pove **c. kr. poštni urad Ljubljana 5**, (Vodmat). (3-1)

Dva dijaka

iz dobre hiše sprejme boljša rodbina v dobro oskrbo. Pismene ponudbe pod **M. H.** na upravnistvo „Slovenca“. 2376 1-1

Sodi

prav močni za vino pripravljani, eden del od žganja, v obsegu

od litrov 56-70 od litrov 180-250
" " 100-120 " " 250-450
" " 120-180 " " 500-700
nadalje sodi z vrticami od 800, 900, 1100, 1200, 1500, 1800, 4000 in 5000 litrov se dobijo prav po nizki ceni **M. Kosner & Co.** v Ljubljani, poleg pri tvrdki Kosler. pivovarne

Podružnice**Spljet, Celovec****- in Trst -****- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -****Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2****Promese zemeljskih srečk II. izdaje k žrebanju dne 6. septembra 1909, cena K 5.50.****Podružnice****Spljet, Celovec****- in Trst -****- Rezervni fond -
- K 300.000. -****C. kr. prva državna gimnazija v Ljubljani****Tomanova ul. št. 10, zraven „Narodnega doma“.**

Na c. kr. prvi državni gimnaziji se prične šolsko leto 1909/1910 s slovesno službo božjo v domači kapeli

===== dne 18. septembra 1909. =====

Nanovo vstopajoči učenci se bodo vpisovali za prvi razred dne 15., za ostale razrede 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je zgledati dne 17. septembra dopoldne.

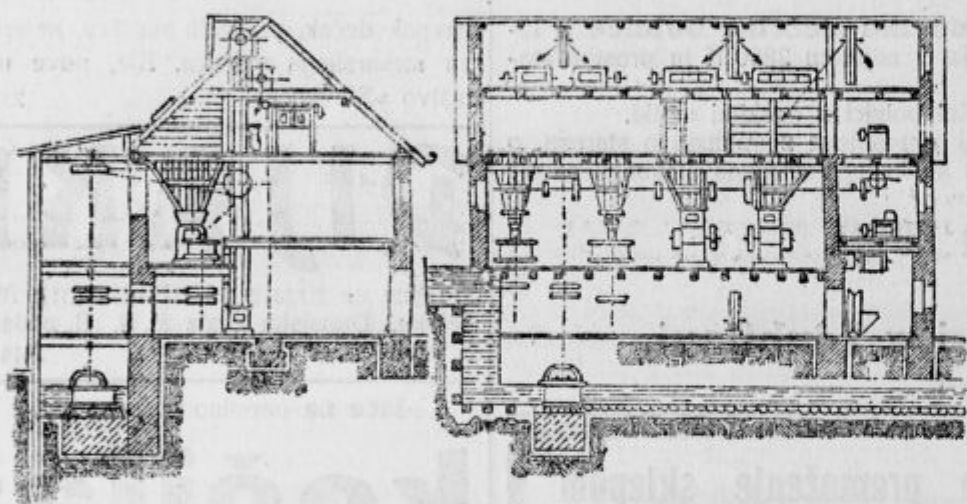
Natančnejša pojasnila se čitajo v naznanilu v šolskem poslopiju.

Po naredbi c. kr. dež. šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894, št. 2354 se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo c. kr. okrajnim glavarstvom v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in okrajnim sodiščem v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, v ljubljansko gimnazijo sprejemati samo po dovoljenju c. kr. deželne šolskega sveta. — Dotični roditelji naj si torej pravočasno izposlujejo to dovoljenje.

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani

dne 31. avgusta 1909.

2398 3-1

JOSIP ČRETNIK**izdelovatelj umetnih mlinov in žag****:: v Št. Jurju ob južni železnici (Štajersko). ::**

Izdelujem in imam vedno v zalogi mline na gepelj in za roko.

===== V ti stroki prvo podjetje na slovenskem Štajerskem. =====

Razpošiljam na malo in veliko vsakovrstne potrebščine za mline in žage po najnižjih cenah. !!! Krasne reference!!!

2372 (1)

Pozor!

Priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih

Pozor!**nagrobni spomenikov**

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbinska dela. Preskrbujem slike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire.

Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

1021 (1)

IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek

v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 26.

Revma!**Protin!****Ischias!**

Od 1. aprila do 1. novembra otvoreno.

Nizke cene kot doslej kljub času primernim novostim. — 1. septembra do 1. junija 25% znižanje. Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivne termalne kopeli 35—44 stop. C.

KRAPINSKE TOPLICE

Hrvatsko (hrvatska Švica). Zdravljenje s term. pitno vodo. Razpošiljanje term. vode. Obisk 5600 oseb. Marmornate kadne kopeli in tuši, sudariji. — Prospekte in pojasnila pošilja kopalniško ravnateljstvo in kopalniški zdravnik dr. Mal. — Pravični naslov je: Krapina-toplice, Hrvatsko. D 1164 6-

Zdravilišče, 200 komf. sob, krasen park, terasa, reün., čitalnica (vsi časopisi), biljardarna.

Stalna vojaška zdravil. godba.

Lift, telefon, avtomobil. Posojevalnica avtomobilov.

K postaji Rogatec 2 uri hoda in k postaji Zabok Krapina-Toplice 1 uro hoda.

K vlakom poštini vozovi.

Zasebni vozovi in avtomobili proti prejšnjemu navedenju pri ravnateljstvu.

Oskrbnika in knjigovodja

za industrijsko podjetje združeno z malo kmetijo išče zanesljiva, domača tvrdka. Dotičnik mora biti popolnoma vešč slovenskega in nemškega jezika in dvostavnega knjigovodstva, mora biti energičen in samostojen oskrbnik z odličnimi spričevali. Ako je žena njegova dobra kuharica, lahko prevzame ona gospodinjstvo. Plača po dogovoru. Kavcije je položiti najmanj 1000 K. Služba se za stalno odda po preteku trimesečne poskusne dobe, proti večletni pogodbi. Lastnoročne ponudbe, opremljene s prepisi spričeval je vložiti pod „STALNA SLUŽBA“ na upravnishvo „Slovenca“.

2095 (1)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Ima v zalogi

šolske knjige za vse šole,**ljudske, obrtne, meščanske in srednje šole v najnovej. izdajah.****Seznamke predpisanih učnih knjig oddaja brezplačno.**

Bukvarna je založila in v lastni tiskarni tiskala sledeče učne knjige:

Brinar Josip, Zgodovina za meščanske šole z 21 slikami, vez. K 2.20.

Matek Blaž, Aritmetika in algebra za srednje in višje gimnazijske razrede. I. del broš. K 2.20.

Matek Blaž, Geometrija za srednje in višje gimnazijske razrede, I. del broš. K 2.—.

Mazi Josip, Geometrijski nazorni nauk za prvi razred srednjih šol, vez. K 1.—.

Pajk Milan, Zemljepis I. del, vez. K 1.80.

Pečjak, dr. Gregor, Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Druga knjiga: Resnice katoliške vere.

Stroj Alojzij, Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške cerkve s 40 slikami, vez. K 1.40.

Svetina, dr. Ivan, Katoliški verouk I. knjiga, vez. K 2.80.

Tominšek, dr. Josip, Grška slovnica, vez. K 3.—.

Tominšek, dr. Josip, Grška vadnica, vez. K 3.50.

□ □ □

Breznik Anton, Slovenske besede v slovenščini, broš. K —80.

Dokler Anton, Slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje, vez. K 1.90.

Grafenauer Ivan, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del od Pohlina do Prešerna, broš. K 2.—, vez. K 2.50.

Jeršinič Anton, Livijski komentar, broš. K —60.

Koritnik Anton, Slovarček k I., II. in III. spevu, broš. K —80.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.**Edine vremenu-stanovitne apneno-fasadne-barve****===== za prebarvanje hiš, cerkva, župnišč, šolskih in javnih poslopij priporoča po izvanredno nizkih cenah =====****Adolf Hauptmann v Ljubljani****Vzorci apneno-fasadnih barv brezplačno in poštne prosto.**

Velika zaloga juvelov, zlatnine, srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski
cenilec. 195 52-1

Ljubljana, Wolfve ulice šte. 3.

Zahtevajte moj glavni cenik zastoj in franko.

Železn. patent. Roskopf ura

5 K

Ima 6 kamnov, pristen nikelnast okrov, ki ostane vedno bel, kazalnik iz emajla, 98 ur idoča natančno na pol minute.

Pristne srebrne ure K 6-50

S 3 srebrn. pokrovi „9-50

Stenske ure „2-70

Budilke „2-40

„ z dvojnim zvoncem „3-40

jamstvo 3 leta ali denar nazaj, zatorej 14 dni na poskušnjo. 1833

A. Kiffmann največja tovarna ur, zaloga, izvoz zlatnine in srebrnine Maribor L. 2

Br. Klavka

izdelovatelj kirurških in ortopedičnih predmetov in žandaž, Ljubljana, Prešernove ulice 5.

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bičjeve, irigatorjeve, aparate za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavice za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalk, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumijevih posteljnih podložk. Use bandage se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. Zunanja naročila se točno, hitro in diskretno dopošiljajo. — Galvanizirani poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno. 3 5

Stambilije

vseh vrst za urade, društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčuk-štambiljev

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6.

Ceniki franko. 3450 52 1

POZOR!

POZOR!

POZOR!

Najstarejša prevozna tvrdka v Ljubljani

Jurija Jankoviča naslednik

1110 (1)

MARTIN LAMPERT, Kolodvorska ul. 31

se priporoča slav. občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje raznovrstnega blaga, kakor tudi za vsakovrstne selitve s posebnim novonabavljenim modernim vozom.

Cene zmerne!

Postrežba najtočnejša!

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 2832 51-11 Najsolidnejše blago.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključničarstvo. Hidraulične vidre in sesalke.

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasled.

Ljubljana, Slomškove ulice 4.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelovode, železna okna, železne stole i. t. d. i. t. d. Specijaliteta: valjični zastori in solne plahte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi oporami brez vijakov.

Podjetje betonskih stavb!

Brata Seravalli & Pontello

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 19.

3060

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

52-1

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodomotov, korit in vodo-vodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in strope. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjsko izvedena. — Cena najnižja. — Jamstvo. — Zastop. svodov patent „Thru!“.

Dragotin Majce

čevljarski mojster

Ljubljana, Radeckega cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi v obila naročila. Izgotavljam natančno po meri ter isto ohranim za prihodnja naročila. Obnovev naročila zadostuje po dopisnici. Na željo pridem tudi na dom. Cene zmerne! Postrežba točna! 3292

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in galanterijskega blaga na :: drobno in na debelo. ::

:: Velika ::
zaloga pletenin

kakor: nogavice, srajce, maje, spodnje hlače, otroče obleke itd. 2575

Priporoča se:

Hotel pri Maliču

(nasproti glavne pošte) v najprometnejši legi mesta. — Sobe za tujce od 1'20 K naprej. restavracija v hiši.

Oddajajo se tudi mesečne sobe po znižani ceni. 484 52-1

Perle za postelje in puh

2899 priporoča po najnižjih cenah 52-1

F. HITI pred Škofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Kdor je siv, izgleda star.

Izorno, zjamčeno neškodljivo barvilo za lase in brado sta 1. Vitek-ov „Immerjung“, rdečk. rujave in črne barve. Barva takoj in trpežno, i. kart. K 4-.

2. Vitek-ov „Nucin“, enojna steklenica K 1- . Ti barvili sta tisočkrat preizkušeni. Edino pristni iz kem. laboratorija

FR. VITEK & Co. PRAGA. 1824

Pred uporabo.

Po uporabi.

Zahtevajte le Vitke izdelke in odklanj. odločno vse drugo. Dobi se pri: Ant. Kancu, T. Mencingerju, Ljubljana.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da bom tekom tega leta odprl v Ljubljani

tehnično pisarno.

Tu bodem izdeloval vsakovrstne načrte za javne in privatne stavbe. Sprejemal bom tehnična in vsa v stavbinsko stroko spadajoča dela. Sklicujem se pri tej priliki na neštivilne javne in zasebne stavbe, ki sem jih v zadnji dobi zgradil v največjo zadovoljnost dotičnih naročnikov, na primer: »Narodni Dom« v Brežicah, župne cerkve v Cerkljah, v Sv. Križu na Dolenjskem, na Teharjih pri Celju itd.

Letos zidam enajstazredno ljudsko šolo v St. Juriju ob juž. žel., knezoškofijske zavode v Št. Vidu nad Ljubljano in več drugih obsežnih stavb.

Solidnost moje tvrdke potrjujejo mnogoštevilna priznanja, ki so se mi izročila od raznih strani.

Priporočam se slavnemu občinstvu najtopleje za blagohotno naklonjenost in beležim

z odličnim spoštovanjem

Krško, dne 30. vel. srpana 1909.

2396 10-1

Valentin Scagnetti,
arhitekt in mestni stavbenik.

IGNAC FOCK V KRANJU

paro-tovarna za milo, surovi margarin, kristalno
sodo in stearinske sveče

Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami „EXCELSIOR“ in „SUPERIOR“.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa milo v prid „družbe“ sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt moderne kemije zato neprekosljivo blago

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:
„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—
„Curier“ kolesa „115“—
Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
527 šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)

Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarnil
Ker prodajam brez potnikov, valed tega vse blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Z odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.

2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

**nagrobnih vencev
in trakov z napisi.**

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

~ Cene brez konkurence! ~

POZOR!

— Slovenska modna trgovina —

SLOVENC!

2977

modni salon za **moderne** damske klobuke

52—1

A. VIVOD - MOZETIČ, LJUBLJANA

Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu se naj-
vdanejšje priporoča veleocenjenim damam.

SVOJI K

Klobuke sprejemam v popravilo.

SVOJIM!

Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček a bratr v Poděbradech

izvozna tvrdka modnega blaga na roko delano razprodaja po znatno znižani ceni.

Ostanki različnih velikosti volnenih rob

SURNA svile za prati dilenov (platna)

Vzorci franko!

Le malo časa:

1 zavoj 40 m pralnih ostankov okusno odbranih
za K 18.— franko po povzetju. — Od teh se
vzorci ne pošiljajo. 468 52—1

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak terek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tiskarju“ 188 (52—1)

VODOVODI
kanalizacije, kopališča

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastoj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavlj: Lachnik, Ljubljana.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško
priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavratel „Narodnega doma“ g. Kržlšnik. (Telefon št. 82.)

1842 Ustanovljeno leta 1842
Slikarja napisov
 Stavb. in pohištvena pleskarja.
 Velika zbirka dr. Schönfeldovih
 barv v tubah za akadem. slikarje.
ELEKTRIČNI OBRAT.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka
BRATA EBERL, LJUBLJANA
 Prodajalna in komptoir: MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6
 Telefon 154. Delavnica: IGRIŠKE ULICE ŠTEV. 8. Telefon 154.

1842 Ustanovljeno leta 1842
 Zaloga čopičev za pleskarje sli-
 karje in zidarje, štedilnega mazila
 za hrastove pođe, karbolineja itd.
 Priporočava se tudi sl. občinstvu
 za vsa v najino stroko spad. delo
 v mestu in na deželi kot priznana
 reelno in fino po najnižjih cenah.

Vino

Izvrstno, iz vinskih gor, slavnih izza časa
 Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-
 Pirano, je naprodaj v kletih poštenih slo-
 venskih kmetov. Posreduje in za pristnost
 jamči: „Kmečka gospodarska zadruga
 v Medoših (Korte)“ pošta Pirano —
 železniška postaja Portorose (Istra).
 Cena belemu (rumenemu) vinu po 26 K
 hekto na debelo in po 28 K hekto na drobno.
 Cena črnemu (istrsko refoško) po 20 K hekto
 na debelo in po 22 K hekto na drobno po-
 stavljeno na postajo

Domača tvrdka!
LUKA VILHAR
 Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 4
 Hk novega poslojja Katol. tiskarne.
 Izvršuje točno in po nizkih cenah vsa naročila
 na vsa- kot: žepne, stenske ter ure bu-
 kovrsne ure, dilke, zlate, sreberne in nikelnaste
 ure, ter različno zlatnino
 dalje voričice, prstane in srebrnino. 2824/52-1
 Vsa popravila se izvršijo solidno in po nizki ceni.

Št. 705 Flobert Teschia „WARHARD“
 kaliber 6 ali 9 mm z mečno robato cevjo, delgest
 1 meter, za streljanje z zrnj kron 14.—
 in kroglicami, teža 1 3/4 kg
 Pošilja se le po povzetju. — Ilustrovani ceniki o
 1113 orežju zastoj in franko. (1)
Franc Dušek, orožarna, Opočno 89, Češko.

Lepa zračna stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
 od 8 kron mesečno naprej, se takoj
 ali za poznejše oddajo v novozgra-
 njenih hišah na Predovičevem selu
 poleg Ljubljane. — Več se izve pri
 E. Predoviču, Ambrožev trg 7,
 v Ljubljani.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

Klobuke, cilindre in čepice

v najnovejših faconah in velikih izberah
 112 priporoča 52-1

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

4 tedne poskušnje

in na ogled razposiljam svoja KOLESA
 po povzetju. Deli koles čudovito po ceni in dobri.
 Ilust. ceniki franko. 2351

Fran Dušek
 tovarna koles,
 Opočno št. 85.
 na Češkem.

„Pri solncu“. — Slovenska trgovina. — „Pri solncu“.

Katinka Widmayer

„pri solncu“ za vodo, v mestni palači. 2552

Priporočam slav. občinstvu veliko zalogo ravno došlih
 damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluže, krila, otroške
 obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga belega perila
 za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke. Največja zaloga
 umetnih cvetlic, venčkov, šopkov za neveste in nagrobnih vencev s trakovi.
 Vezanje cvetlic točno po naročilu. Za kupčevalce na debelo najnižje cene.

Najnižje cene! — Solidna postrežba! — Najnižje cene!

Priporoča se

veletrgovina železnine „Merkur“

Peter Majdič v Celju.

1081

— Fotografski umetni zavod —

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 11.

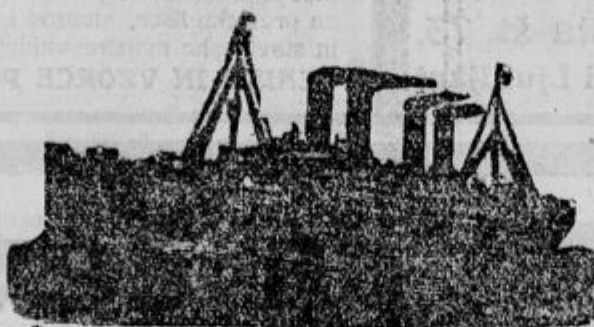
Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih
 naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, foto-
 grafiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
 „Severonemškega Lloyd“

iz **BREMENA**

v **NEW-YORK**

— Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni. —

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori nave-
 denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
 leznice dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

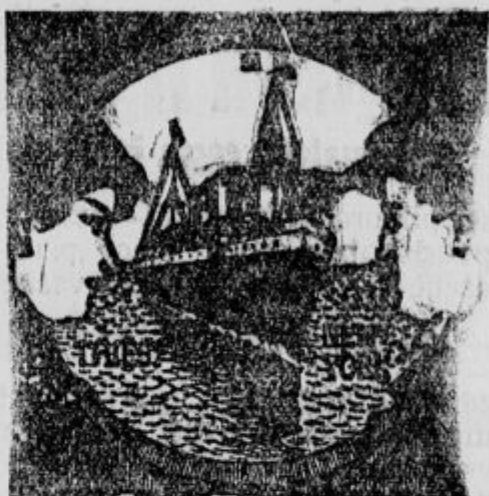
nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
 pojasniti točno in brezplačno. Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potniki namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona
 Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
 izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
 Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
 Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od
 K 850, pištole od K 2.—, samokralji od K 5.—.
 :: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. ::
F. DUŠEK v Opočno št. 77
 1631 Češko. 32

Putniki v Ameriko
 Kateri želijo dobro, po ceni in
 zanesljiv potovati, naj se obrnejo
 na **Simon Hinetetka**
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
 Hinetetka v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju,
 Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljših
 pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki iz-
 virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
 Proizvodi vzamejo jako velike vode v se in
 dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
 je zlasti za gospode pekovske mojstre po-
 prečenljive vrednosti. 2916 52-1

Zastopstva in zaloge:

V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem,
 Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku, Bol-
 canu, Inostanu, Tridentu, Zadru, Spiletnu,
 Ercegnovem, Kotoru, Sarajevu.
 Brzjaviti: Valjični mlin, Kranj.

Telefon 177.

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gospodom gostilničarjem in
 p. n. slavnemu občinstvu
 priporočam

zagrebačko in
— češko pivo —

Najcenejše

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

3436 domačega izdelka 52-1
 priporoča po najnižji ceni in najboljši
 kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
 — prečastiti duhovščini —

JOSIP VIDMAR

— v Ljubljani —

Pred Šotljo št. 19. Stari trg št. 4. Prošernove ulice št. 4.
 — Popravila točno in ceno. —

Telefon št. 12017.

Osrednja banka čeških hranilnic

Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22.

Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/4%. — Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev. — Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.
 Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/4% upravne pristojbine. Financiranje javnih
 1431 podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obilgacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavecije.

Telefon št. 12017.

Del. kap. 7.000.000 K
 Telegrami: Sporobanka.
 Deponiranje kavej in
 : vadij raznih vrst :
 : Eskont menic samo :
 : denarnih zavodov :
 : Bankovne informacije :
 : in svete brezplačno :

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let

lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

L. Knez-u v Ljubljani.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbera steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

!!! Največja zaloga
noških in deških oblek

A. Kunc

Ljubljana, Dvorni trg 3 !!! Podružnica:
Novo mesto, Glavni trg.

1422 100 1

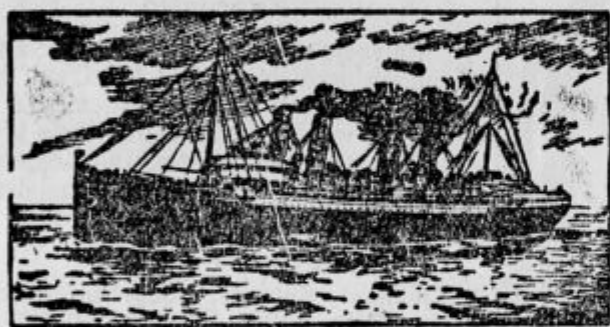
Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 1810 52-1

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra
posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje; kakovost izborna. 623 (3)

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

845 52-1

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago.

Betonsko podjetje

Tvornica cementnih izdelkov, umetnega kamenja in marmorja.

ZAJEC & HORN

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 73,
Filijalka na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani

Priporočamo bogato zalogo umetnega kamenja: cevi, okrogle in ovalne, (patent Kielberg zastopstvo za Kranjsko), stopnice, (najelegantnejši vzorci, brušene in polirane), mozaične, kakor tudi hidravlično stisnjene metallique-plošče za tlakove za cerkve, veže, kuhinje, hodnike, trotoarje v raznih barvah in vzorcih, podboje, križe, nagrobne spomenike, okvirje, postamente, balustrade, ornamente, facade i. t. d. — Opozarjamo posebno na prekrasne plošče iz umetnega marmorja (Carralith-patent) za obhajilne mize, oltarje, za prevleko lisen, stebrov i. t. d. Gospode interesente, zlasti preč. duhovščino in stavbinske mojstre vabimo najljubše, da si ogledajo na licu mesta blago. CENIKE IN VZORCE POŠILJAMO RADE VOLJE NA ZAHTEVO.

979

Tovarna

F. L. P.

za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancie in priljubljenosti torej najboljši izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJA STOR, Ljubljana, Prešernove ul. 5.

Znamka F. L. P.

Znamka F. L. P.

4

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
'MERCUR' OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Moravski Zumburg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Praga, Liberec, Cvitava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Razpis.

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se bode zgradilo skladišče za tobak. V svrhu. ugotovitve tega dela se razpisuje

javna ponudbena razprava

ponudbe naj se predložijo

do 25. septembra 1909 ob 12. uri opoldne

pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.

Natančnejši podatki so razvidni iz razgleda v uradnih listih „Wiener Zeitung“ in „Laibacher Zeitung“.

Podatke daje tudi c. kr. tobačna tovarna ob navadnih uradnih urah, kakor tudi stavbno tehnični oddelek c. kr. glavnega ravnateljstva tobačne režije na Dunaju IX, Porzellangasse 51, ob delavnikih od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

C. kr. glavno ravnateljstvo tobačne uprave

na Dunaju, dne 23. avgusta 1909.

Za c. kr. sekcijskega načelnika in glavnega ravnatelja:

Merkel I. r.

Povodom začetka šole priporoča

modna trgovina **P. Magdič**, Ljubljana nasproti glavne pošte

za dijake in diakinje

perilo, klobuke, čepice, majice, nogavice, rokavice, dežnike, kravate, naramnice, podveze, žepne robce, glavnike, krtače, milo, predpasnike, pase, torbice, gumbe, moderce, telovadne črevlje i. t. d., i. t. d.

KEILOV LAK

Keilova bela glazura za umivalne mize 90 vin.
Keilova voščena pasta za parket 90 vin.
Keilov zlat lak za okvire 40 vin. ☐ ☐ ☐
Keilov lak za slamnike v vseh barvah.
Keilova pasta za čevlje 30 vin. ☐ ☐ ☐

najboljša prevleka za mehke pod

se vedno dobiva pri **Leskovic & Meden v Ljubljani**

Postojna: Anton Ditrich. Škofja Loka: Matej Žigon. Kočevje: Fran Loy. Idrija: Valentin Lapajne. Kranj: Franc Dolenz. Radovljica: Oton Homan. Novo mesto: J. Picek. Zagorje: Rih. E. Michelčič. Kamnik: Ed. Hajek. Črnomelj: Anton Zurec.

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vršili sprejemni izpit I. razred

dne 16. septembra

od 1/29. ure naprej.

Učenci, ki žele biti sprejeti v I. razred, naj se javijo v spremstvu svojih staršev ali njih odgovornih zastopnikov dne 15. septembra t. l. od 8.—12. ure pri gimnazijskem ravnateljstvu. S seboj naj prinesejo krstni list in obiskovalno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglašijo tudi pismeno, ako pošljejo gori imenovani listini pravočasno po pošti.

V II.—VIII. razred se bodo učenci sprejemali dne 16. septembra od 8.—12. ure.

Šolsko leto 1909/1910 se začne dne 18. septembra s službo božjo na nast sv. Duhu.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije

V Kranju, dne 2. septembra 1909.

Iščemo nevest

ki si žele nabaviti opremo; ravno tako kupite blago za domačo porabo najceneje v tkalnici

Bratov Krejcar, Dobruška 8642, Češko.

Prepričajte se in naročite si 6 kosov rjuh I^a obeljenih brez šiva v velikosti 150/200 za samo K 13.50. Vzorci barhenta in raznega lanenega in bombaževga blaga zastoj iu franko. 2439 (1)

Naznanilo.

C. kr. umetnoobratna strokovna šola v Ljubljani bode v šolskem letu 1909/10. obsegala naslednje oddelke:
I. Zimske kurze za stavbno obrtnike (zidarje, tesarje in kamenoseke). Vsak kurz traja tri zime. — Pričetek 3. novembra. Vpisovanje novih učencev od 15.—20. oktobra. Zahteva se starost 18 let in učno izpričevalo dotičnega obrta.

II. Oddelak za šolskoobvezne dečke z dvema letnikoma, ki pripravljata za učenje pri mojstru ali pa za vstop v oddelke IV. Učenci imajo tudi pouk v obdelovanju lesa in v ključavničarstvu. Pričetek 20. sept. Vpisovanje novih učencev 16., 17. in 18. sept. Zahteva se starost 12 let in ljudska šola.

III. Strokovno šolo za mizarstvo in strugarstvo, v katero se novi učenci več ne sprejemajo.

IV. Novo ustanovljeni oddelki za lesno in kameno kiparstvo (podobarstvo) s tremi letniki. Pričetek in vpisovanje kakor za oddelke II. Za redne učence se zahteva absolviranje oddelka II., ali meščanska šola ali pa trije razredi srednje šole, pri čemer se neugodni redi iz latinščine in grščine ne vpoštevajo; kot izredni učenci lahko vstopi vsak kiperski pomočnik.

V. Strokovno šolo za umetno vezenje in čipkarstvo s tremi letniki. Pričetek in vpisovanje kakor pri oddelku II. Zahteva se starost 12 let in ljudska šola.

VI. Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike. Vpis in vstop sta mogoča tudi med letom. Pričetek 3. oktobra.

VII. Javno risarsko šolo za dame. Vpis in vstop kakor pri oddelku VI. Pričetek 22. septembra. Na oddelkih I.—V. so učenci redni ali pa tudi izredni, t. j. taki, ki obiskujejo le nekatere predmete. Pouk je brezplačen. Na razpolaganje je mnogo ustanov v zneskih od 10 do 40 K na mesec.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, 28. avgusta 1909.

2337 (3—1)

C. kr. ravnateljstvo.

Za šport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles prejem koles za emaliranje, poniklanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

DRVA.

Slav, občinstvu naznanjam, da se od danes naprej dobivajo 2404 8—1

lepa, suha bukova drva za kurjavo

po 22 do 24 palcev dolga, od pol sežnja naprej v vsaki množini. Za cenj. naročila se vlijudno priporoča

Karl Meglič, Ljubljana, Emonska cesta 2, v Jakopičevi hiši.

Christofov učni zavod

ki se otvori 1. oktobra 1909

vpisuje se od 5. do 26. septembra 1909 v Škofjih ulicah št. 7

2413 1—1 vsak dan od 1.—3. ure popoldne.

Dve leti staro opravo

za specerijsko in manufakturno trgovino

proda vsled opustitve trgovine po nizki ceni Ant. Čebulj, posestnik, Jesenice, (Gorenj).

Opremljena

SOBA s posebnim vhodom

odda se takoj ali pozneje. Vpraša se Nova ulica št. 5. 2314 vrata 3. 3—1

Sprejme se

2342 (1)

samostojen mlinar

vešč mlinarske stroke. Neoženjen ima prednost. Plača po dogovoru. Več se izve pri Antonu Kobiju, Breg, Borovnica.

Služba organista in cerkvenika

se razpisuje v Čemšeniku. Plača (v biri, darilih in štolnini) skupno okoli 600 kron in prsto stanovanje z vrtom. Nastop lahko takoj ali vsaj s 1. oktobrom t. l. Prošnja na župni urad v Čemšeniku. 2427 3—1

Nova hiša

z velikim, prav dobro obdelanim vrtom, na najlepšem prostoru v predmestju, 10 minut od sredine mesta oddaljeno, se proda pod ugodnimi pogoji. 2260 4—1

Za upokojene posebno priljubeno. Ponudbe na upravn. „Slov.“ pod „100“.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd., se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4 I. nadstropje.

Pojasnila daje **dr. Iv. Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. ure dopoldne in od 2. do 3. ure popoldne v

Wolfovih ulicah št. 12.

Dve hiši

se prodasta. Več se poizve na Trnovskem pristanu št. 14 Ljubljana. 13—2

Havličkovo platno
1 kos 15 m dolga 85 cm široka
K 10.50
K 13.20
K 15.50
K 18.00
K 20.50
K 23.00
K 25.50
K 28.00
K 30.50
K 33.00
K 35.50
K 38.00
K 40.50
K 43.00
K 45.50
K 48.00
K 50.50
K 53.00
K 55.50
K 58.00
K 60.50
K 63.00
K 65.50
K 68.00
K 70.50
K 73.00
K 75.50
K 78.00
K 80.50
K 83.00
K 85.50
K 88.00
K 90.50
K 93.00
K 95.50
K 98.00
K 100.50
K 103.00
K 105.50
K 108.00
K 110.50
K 113.00
K 115.50
K 118.00
K 120.50
K 123.00
K 125.50
K 128.00
K 130.50
K 133.00
K 135.50
K 138.00
K 140.50
K 143.00
K 145.50
K 148.00
K 150.50
K 153.00
K 155.50
K 158.00
K 160.50
K 163.00
K 165.50
K 168.00
K 170.50
K 173.00
K 175.50
K 178.00
K 180.50
K 183.00
K 185.50
K 188.00
K 190.50
K 193.00
K 195.50
K 198.00
K 200.50
K 203.00
K 205.50
K 208.00
K 210.50
K 213.00
K 215.50
K 218.00
K 220.50
K 223.00
K 225.50
K 228.00
K 230.50
K 233.00
K 235.50
K 238.00
K 240.50
K 243.00
K 245.50
K 248.00
K 250.50
K 253.00
K 255.50
K 258.00
K 260.50
K 263.00
K 265.50
K 268.00
K 270.50
K 273.00
K 275.50
K 278.00
K 280.50
K 283.00
K 285.50
K 288.00
K 290.50
K 293.00
K 295.50
K 298.00
K 300.50
K 303.00
K 305.50
K 308.00
K 310.50
K 313.00
K 315.50
K 318.00
K 320.50
K 323.00
K 325.50
K 328.00
K 330.50
K 333.00
K 335.50
K 338.00
K 340.50
K 343.00
K 345.50
K 348.00
K 350.50
K 353.00
K 355.50
K 358.00
K 360.50
K 363.00
K 365.50
K 368.00
K 370.50
K 373.00
K 375.50
K 378.00
K 380.50
K 383.00
K 385.50
K 388.00
K 390.50
K 393.00
K 395.50
K 398.00
K 400.50
K 403.00
K 405.50
K 408.00
K 410.50
K 413.00
K 415.50
K 418.00
K 420.50
K 423.00
K 425.50
K 428.00
K 430.50
K 433.00
K 435.50
K 438.00
K 440.50
K 443.00
K 445.50
K 448.00
K 450.50
K 453.00
K 455.50
K 458.00
K 460.50
K 463.00
K 465.50
K 468.00
K 470.50
K 473.00
K 475.50
K 478.00
K 480.50
K 483.00
K 485.50
K 488.00
K 490.50
K 493.00
K 495.50
K 498.00
K 500.50
K 503.00
K 505.50
K 508.00
K 510.50
K 513.00
K 515.50
K 518.00
K 520.50
K 523.00
K 525.50
K 528.00
K 530.50
K 533.00
K 535.50
K 538.00
K 540.50
K 543.00
K 545.50
K 548.00
K 550.50
K 553.00
K 555.50
K 558.00
K 560.50
K 563.00
K 565.50
K 568.00
K 570.50
K 573.00
K 575.50
K 578.00
K 580.50
K 583.00
K 585.50
K 588.00
K 590.50
K 593.00
K 595.50
K 598.00
K 600.50
K 603.00
K 605.50
K 608.00
K 610.50
K 613.00
K 615.50
K 618.00
K 620.50
K 623.00
K 625.50
K 628.00
K 630.50
K 633.00
K 635.50
K 638.00
K 640.50
K 643.00
K 645.50
K 648.00
K 650.50
K 653.00
K 655.50
K 658.00
K 660.50
K 663.00
K 665.50
K 668.00
K 670.50
K 673.00
K 675.50
K 678.00
K 680.50
K 683.00
K 685.50
K 688.00
K 690.50
K 693.00
K 695.50
K 698.00
K 700.50
K 703.00
K 705.50
K 708.00
K 710.50
K 713.00
K 715.50
K 718.00
K 720.50
K 723.00
K 725.50
K 728.00
K 730.50
K 733.00
K 735.50
K 738.00
K 740.50
K 743.00
K 745.50
K 748.00
K 750.50
K 753.00
K 755.50
K 758.00
K 760.50
K 763.00
K 765.50
K 768.00
K 770.50
K 773.00
K 775.50
K 778.00
K 780.50
K 783.00
K 785.50
K 788.00
K 790.50
K 793.00
K 795.50
K 798.00
K 800.50
K 803.00
K 805.50
K 808.00
K 810.50
K 813.00
K 815.50
K 818.00
K 820.50
K 823.00
K 825.50
K 828.00
K 830.50
K 833.00
K 835.50
K 838.00
K 840.50
K 843.00
K 845.50
K 848.00
K 850.50
K 853.00
K 855.50
K 858.00
K 860.50
K 863.00
K 865.50
K 868.00
K 870.50
K 873.00
K 875.50
K 878.00
K 880.50
K 883.00
K 885.50
K 888.00
K 890.50
K 893.00
K 895.50
K 898.00
K 900.50
K 903.00
K 905.50
K 908.00
K 910.50
K 913.00
K 915.50
K 918.00
K 920.50
K 923.00
K 925.50
K 928.00
K 930.50
K 933.00
K 935.50
K 938.00
K 940.50
K 943.00
K 945.50
K 948.00
K 950.50
K 953.00
K 955.50
K 958.00
K 960.50
K 963.00
K 965.50
K 968.00
K 970.50
K 973.00
K 975.50
K 978.00
K 980.50
K 983.00
K 985.50
K 988.00
K 990.50
K 993.00
K 995.50
K 998.00
K 1000.50
K 1003.00
K 1005.50
K 1008.00
K 1010.50
K 1013.00
K 1015.50
K 1018.00
K 1020.50
K 1023.00
K 1025.50
K 1028.00
K 1030.50
K 1033.00
K 1035.50
K 1038.00
K 1040.50
K 1043.00
K 1045.50
K 1048.00
K 1050.50
K 1053.00
K 1055.50
K 1058.00
K 1060.50
K 1063.00
K 1065.50
K 1068.00
K 1070.50
K 1073.00
K 1075.50
K 1078.00
K 1080.50
K 1083.00
K 1085.50
K 1088.00
K 1090.50
K 1093.00
K 1095.50
K 1098.00
K 1100.50
K 1103.00
K 1105.50
K 1108.00
K 1110.50
K 1113.00
K 1115.50
K 1118.00
K 1120.50
K 1123.00
K 1125.50
K 1128.00
K 1130.50
K 1133.00
K 1135.50
K 1138.00
K 1140.50
K 1143.00
K 1145.50
K 1148.00
K 1150.50
K 1153.00
K 1155.50
K 1158.00
K 1160.50
K 1163.00
K 1165.50
K 1168.00
K 1170.50
K 1173.00
K 1175.50
K 1178.00
K 1180.50
K 1183.00
K 1185.50
K 1188.00
K 1190.50
K 1193.00
K 1195.50
K 1198.00
K 1200.50
K 1203.00
K 1205.50
K 1208.00
K 1210.50
K 1213.00
K 1215.50
K 1218.00
K 1220.50
K 1223.00
K 1225.50
K 1228.00
K 1230.50
K 1233.00
K 1235.50
K 1238.00
K 1240.50
K 1243.00
K 1245.50
K 1248.00
K 1250.50
K 1253.00
K 1255.50
K 1258.00
K 1260.50
K 1263.00
K 1265.50
K 1268.00
K 1270.50
K 1273.00
K 1275.50
K 1278.00
K 1280.50
K 1283.00
K 1285.50
K 1288.00
K 1290.50
K 1293.00
K 1295.50
K 1298.00
K 1300.50
K 1303.00
K 1305.50
K 1308.00
K 1310.50
K 1313.00
K 1315.50
K 1318.00
K 1320.50
K 1323.00
K 1325.50
K 1328.00
K 1330.50
K 1333.00
K 1335.50
K 1338.00
K 1340.50
K 1343.00
K 1345.50
K 1348.00
K 1350.50
K 1353.00
K 1355.50
K 1358.00
K 1360.50
K 1363.00
K 1365.50
K 1368.00
K 1370.50
K 1373.00
K 1375.50
K 1378.00
K 1380.50
K 1383.00
K 1385.50
K 1388.00
K 1390.50
K 1393.00
K 1395.50
K 1398.00
K 1400.50
K 1403.00
K 1405.50
K 1408.00
K 1410.50
K 1413.00
K 1415.50
K 1418.00
K 1420.50
K 1423.00
K 1425.50
K 1428.00
K 1430.50
K 1433.00
K 1435.50
K 1438.00
K 1440.50
K 1443.00
K 1445.50
K 1448.00
K 1450.50
K 1453.00
K 1455.50
K 1458.00
K 1460.50
K 1463.00
K 1465.50
K 1468.00
K 1470.50
K 1473.00
K 1475.50
K 1478.00
K 1480.50
K 1483.00
K 1485.50
K 1488.00
K 1490.50
K 1493.00
K 1495.50
K 1498.00
K 1500.50
K 1503.00
K 1505.50
K 1508.00
K 1510.50
K 1513.00
K 1515.50
K 1518.00
K 1520.50
K 1523.00
K 1525.50
K 1528.00
K 1530.50
K 1533.00
K 1535.50
K 1538.00
K 1540.50
K 1543.00
K 1545.50
K 1548.00
K 1550.50
K 1553.00
K 1555.50
K 1558.00
K 1560.50
K 1563.00
K 1565.50
K 1568.00
K 1570.50
K 1573.00
K 1575.50
K 1578.00
K 1580.50
K 1583.00
K 1585.50
K 1588.00

Ponudimo vsako poljubno množino:

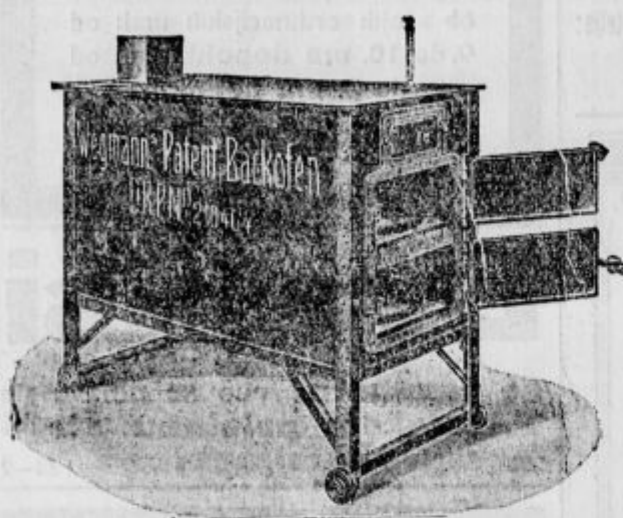
480

Zarezane strešnike (prve vrste) za privezati ali pribiti na late
torej popolnoma varno proti nevihti).

zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče
za tlakanje cerkvâ, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana.

Na zahtevo pošljemo vzorce in prospekte takoj brezplačno.

Vsak kmetovalec

naj bi se v svojo lastno kcr st poučil o

Wegmann-ovi patentni krušni peči.

Pri tej peči se prihrani 50 do 80 odstotkov kuriva in prostora ter peče izboren domač kruh, kakor tudi vsako drugo pecivo. Sadje in sočivje se v njej lahko suši, tudi meso se more izredno lepo peči. Te patentne krušne peči se grade od 4 hlebov (za 100 K) do 40 hlebov in se lahko postavijo v kuhinji, na hodniku, v šupi itd.

Vsaka peč se da 6 tednov na poskušnjo.

Cenike pošilja brezplačno obenem z zaželenimi pojasnili

Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Komp., Ljubljana.

Delniški kapital 120,000.000 K

Podružnica

c. kr. privil.

Rezervni zaklad 65,000.000 K

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejemlje vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vplomu sigurno samoshrambo (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predjeme na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbi za svoje naročnike trgovalne informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 12

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovnica, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Vendar

smo izumili kamnu podobno

snov proti polzenju jermen raz kolesa

(ne primerjati z drugimi sprijemlini mastmi) ki preprečuje pri vseh obratnih strojih, avtomobilih in motorjih polzenje jermenov, prihrani se pri moči 15—20 %, večja storilna možnost stroja, uporabljivo pri železnih in lesenih kolesih, 3-letno jamstvo.

Edino pravico izdelovanja in izvrševanja za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Istrijo in Dalmacijo ima

Štefan Hitzl, Ljubljana.

Daje po

4 1/2 %

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po **4 1/2 %**

brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predjeme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih. kakor tudi posojila na zadolžnice in menice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Telefon št. 21—60.

Brzjavi: Balkansped.

Odpremno in komisij. društvo

„BALKAN“

v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Žiro račun pri JADRANSKI BANKI v Trstu,

sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predjeme pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljnije. Otvarja carinske kredite, zacarini blago in daje predjeme na blago ležeče v javnih skladiščih. — Odpošilja vsake vrste pošiljave na vse strani točno in brzo, izvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastonj.